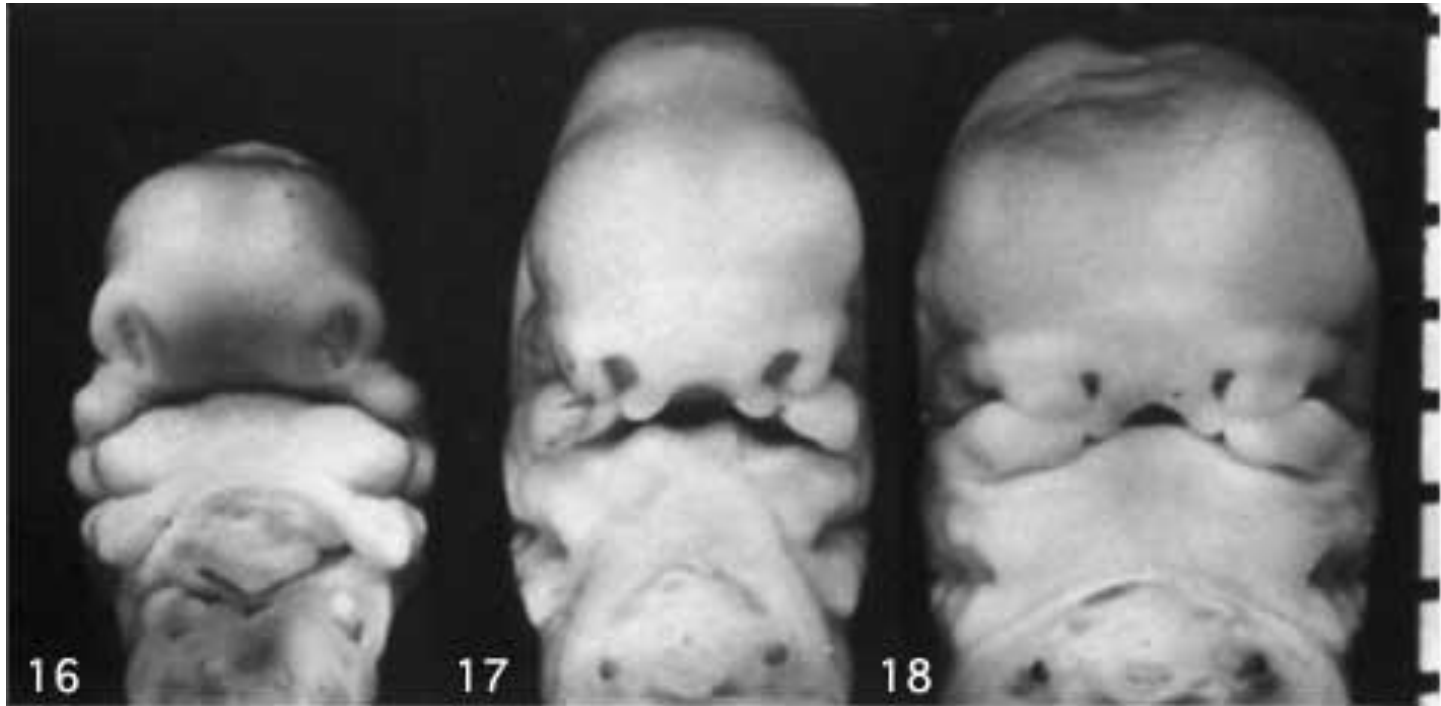
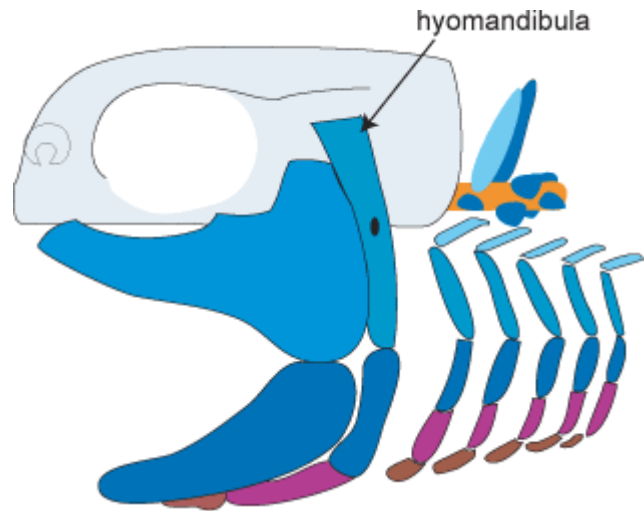
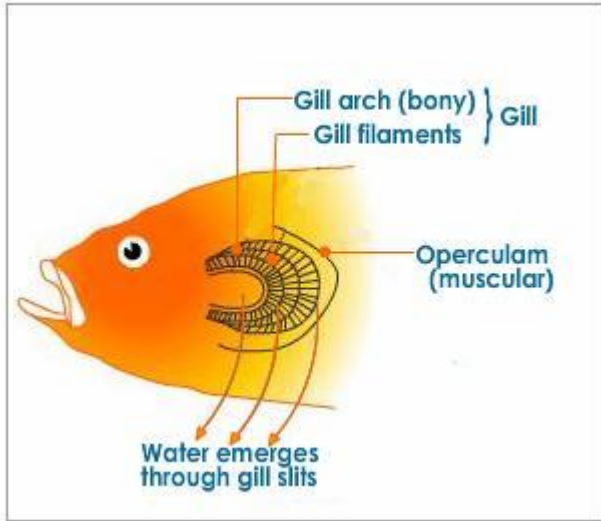

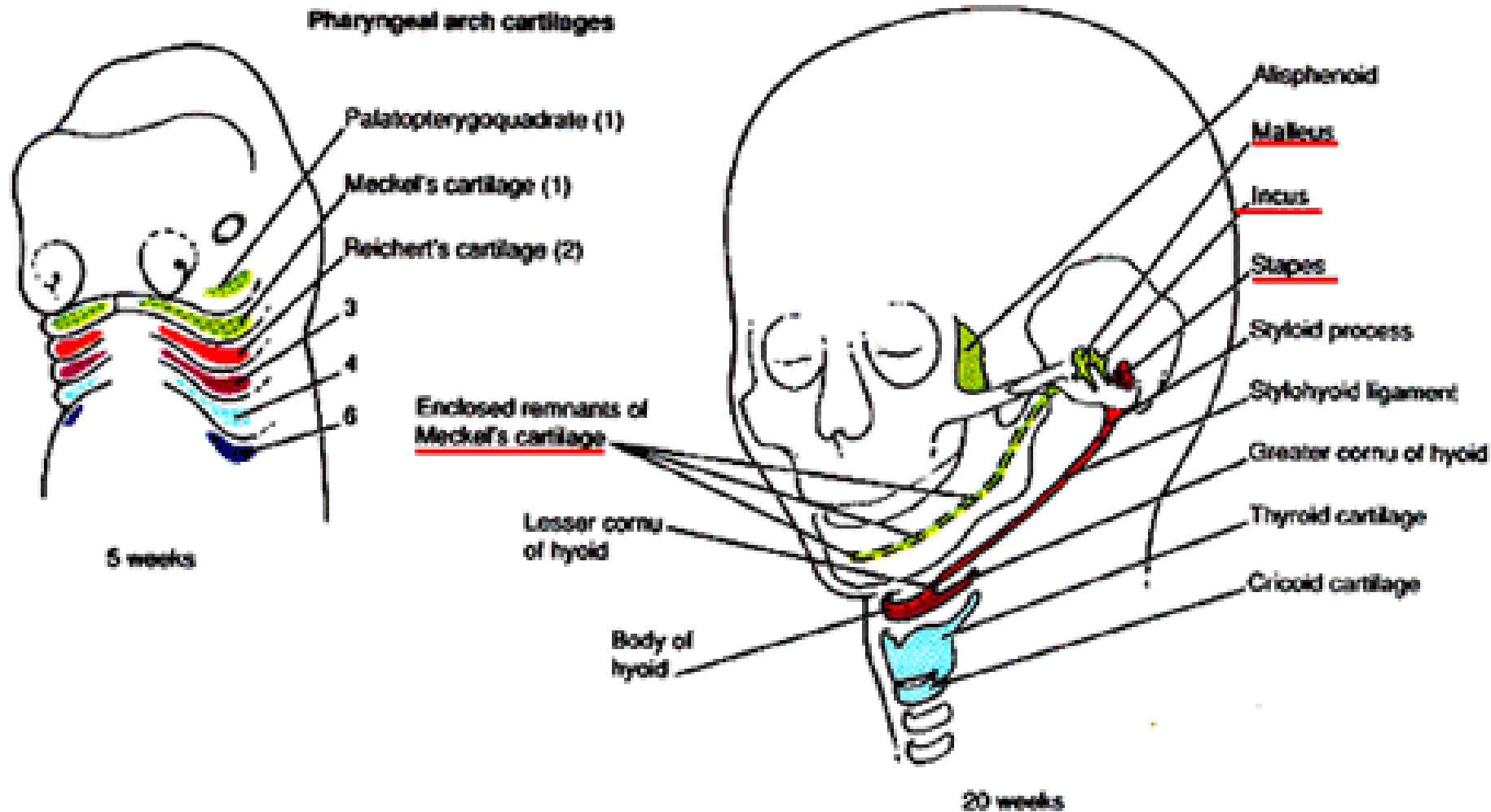
Svaly III.

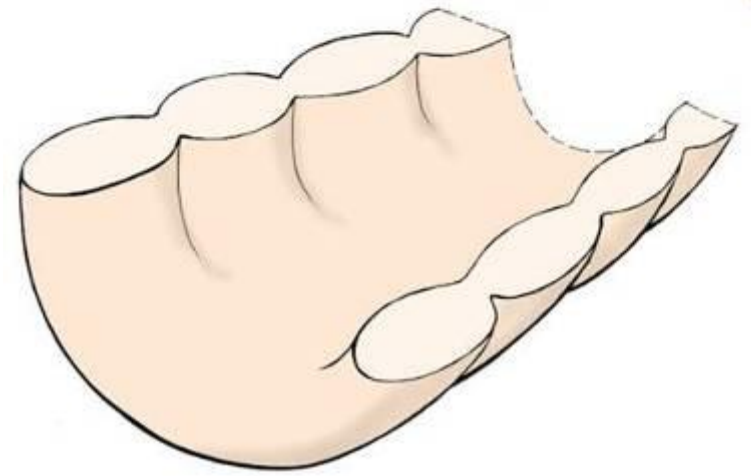
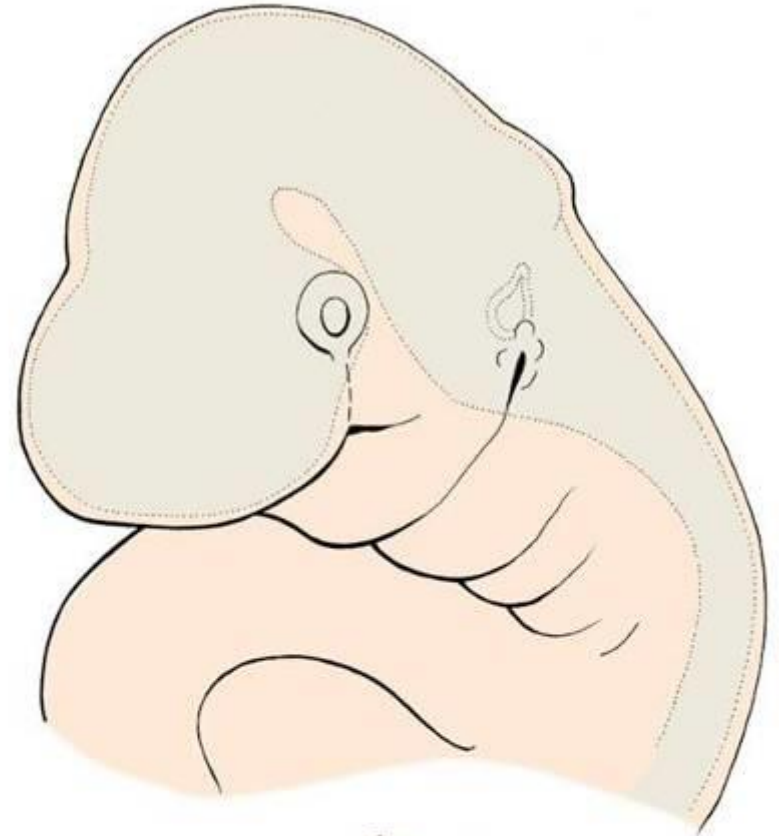
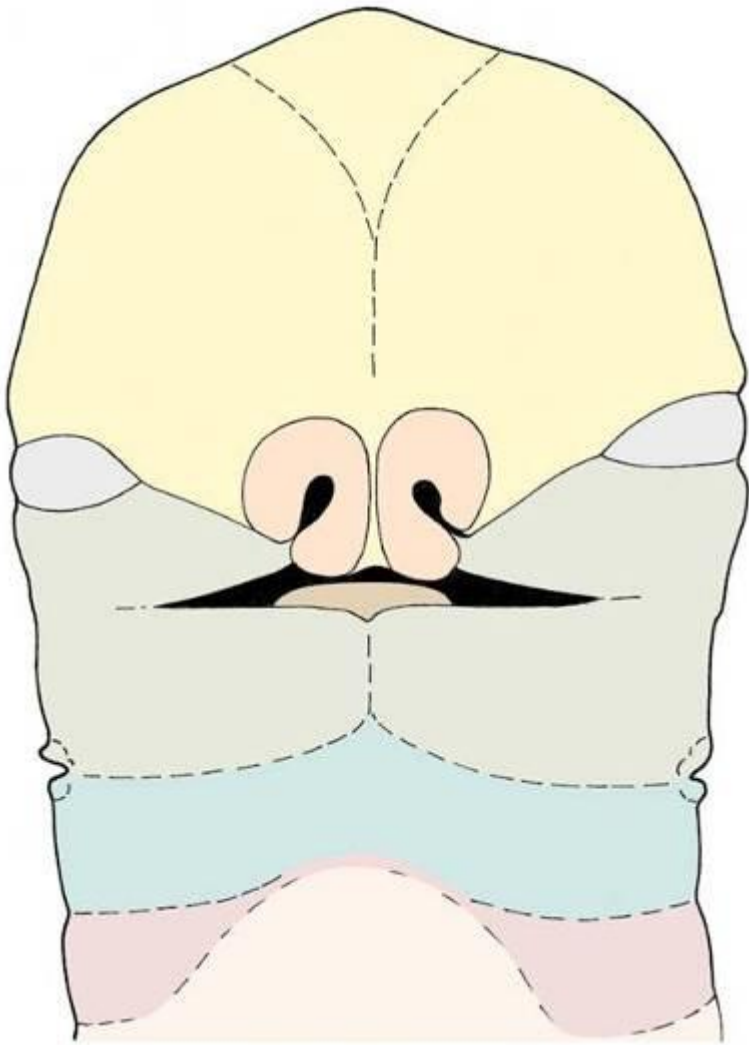
HLAVA a KRK

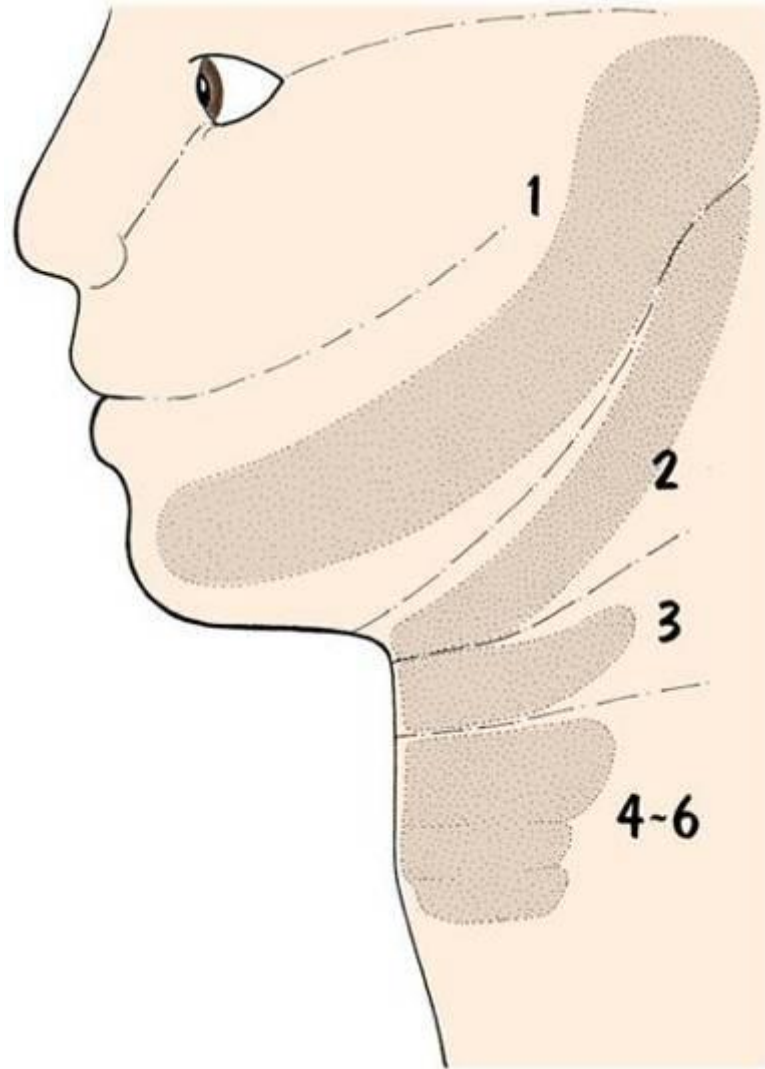
David Kachlák

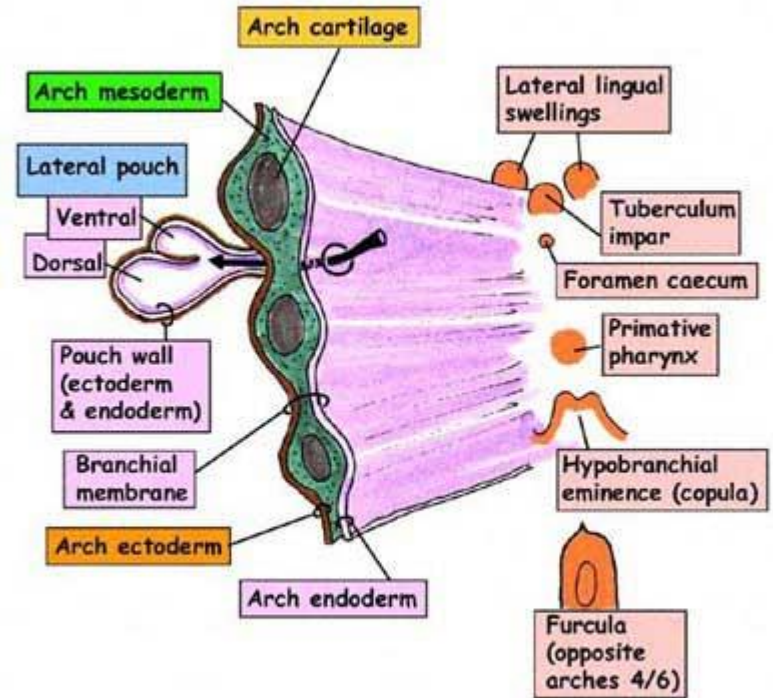
Žaberní (faryngové) oblouky

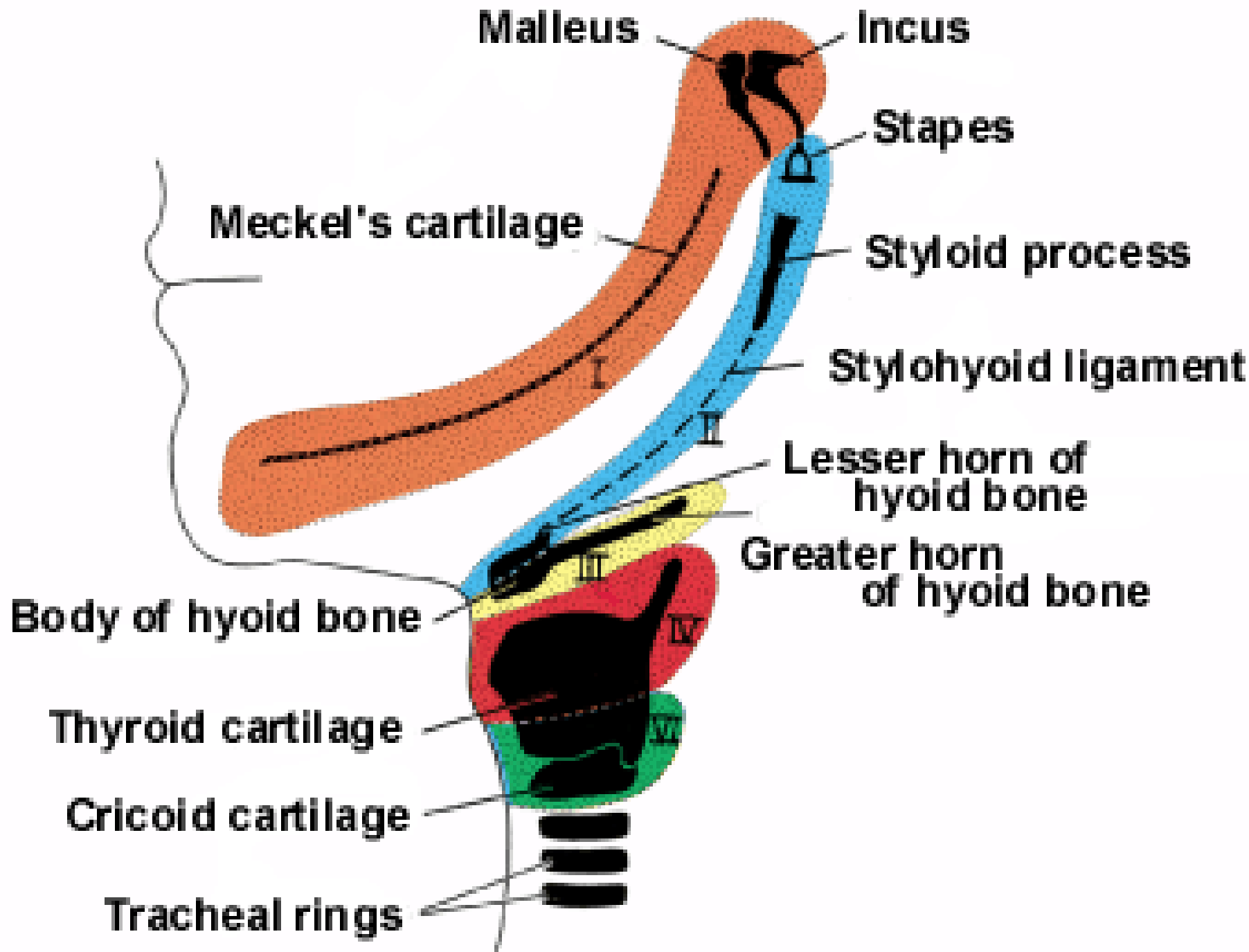

PHARYNGEAL (BRANCHIAL) DERIVATIVES

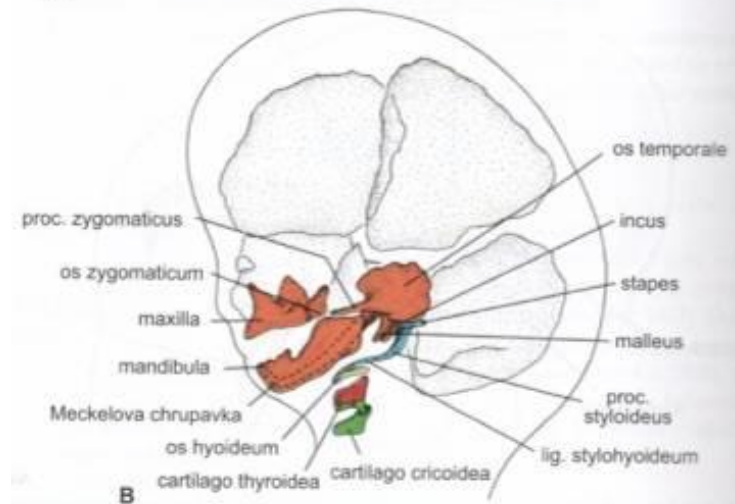
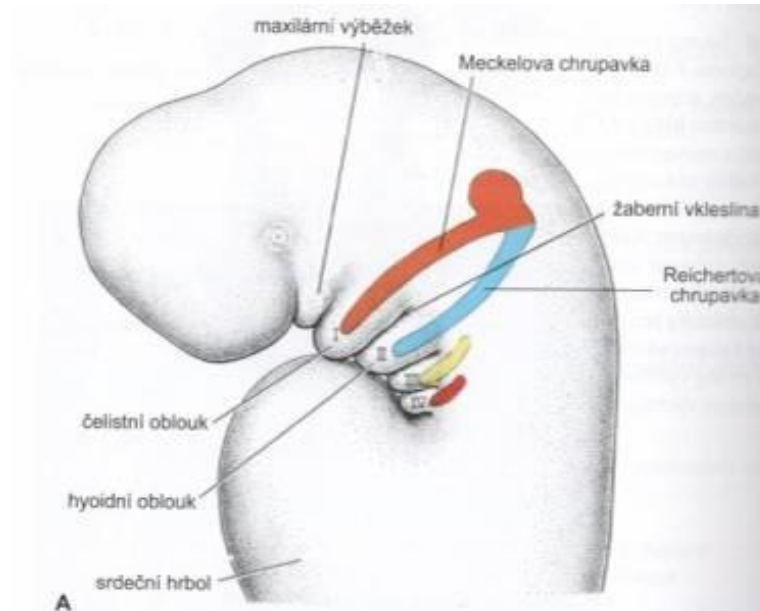
See pharyngeal derivatives section in Instant Anatomy for more details

oblouk		nervy	svaly	skelet	ligamenta	cévy
1.	mandibulární (maxilární a mandibulární výběžek)	n. trigeminus	žvýkačí (m. temporalis, m. masseter, m. pterygoideus medialis et lateralis) m. mylohyoideus, venter anterior m. digastrici m. tensor tympani m. tensor veli palatini	premaxilla, maxilla, os palatinum, os zygomaticum, squama ossis temporalis, Meckelova chrupavka, mandibula, malleus (kladívko), incus (kovadlinka)	lig. mallei ant., lig. sphenomandibulare	a. maxillaris
2.	hyoidní	n. facialis	mimické (m. buccinator, mm. auriculares, m. frontalis, platyzma, m. orbicularis oris et oculi) m. stapedius m. stylohyoideus, venter posterior m. digastrici	stapes (třmínek) processus styloideus, cornua minora et corpus ossis hyoidis (horní část)	lig. stylohyoideum	a. stapedia
3.	oblouk	n.glossopharyngeus	m. stylopharyngeus, m. constrictor pharyngis sup.	cornua majora et corpus ossis hyoidis (dolní část)		a. carotis communis a. carotis interna (proximální část pars cervicalis)
4.	vlevo	n. laryngeus superior (n.X)	m. cricothyroideus, m. levator veli palatini, m. constrictor pharyngis med. et inf., vnitřní svaly hrtanu příčně pruhovaná svalovina jícnu	5.oblouk chybí chrupavčité části 4.a 6. oblouku splývají ve společný základ chrupavek hrtanu cartilago thyroidea, cricoidea, arytenoidea, corniculata, cuneiformis		arcus ortae od a. carotis communis sin.po a. subclavia sin
	vpravo					prox.úsek a.subclavia dx.
6.	vlevo	n. laryngeus recurrens (z n. accessorius cestou n. vagus)				a.pulmonalis sin., ductus arteriosus
	vpravo					a.pulmonalis dx.

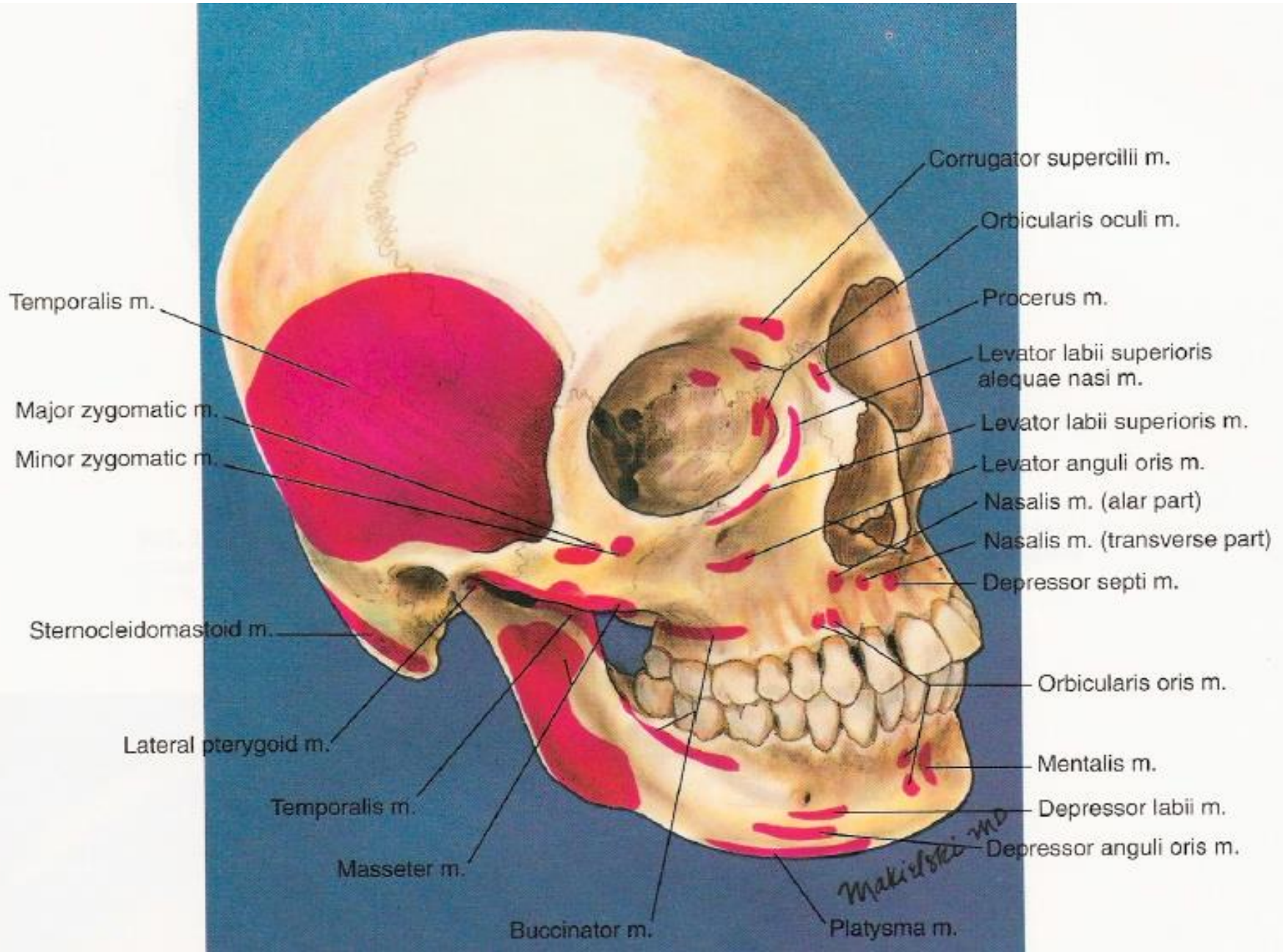
První žaberní oblouk (*Arcus pharyngeus primus*)

- 2 výběžky
  - maxilární (kraniálně)
  - mandibulární (kaudálně)
    - obsahuje *Meckelovu chrupavku* (z ní později kladívko a kovadlinka)
- vznik dolní čelisti
  - srůstem pravého a levého mandibulárního valu, následná dezmozogenní osifikace

Začátky svalů hlavy

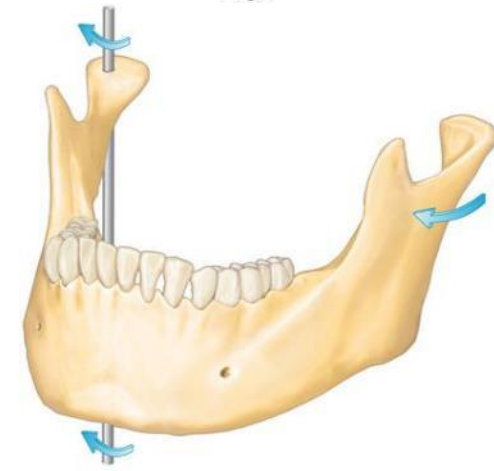
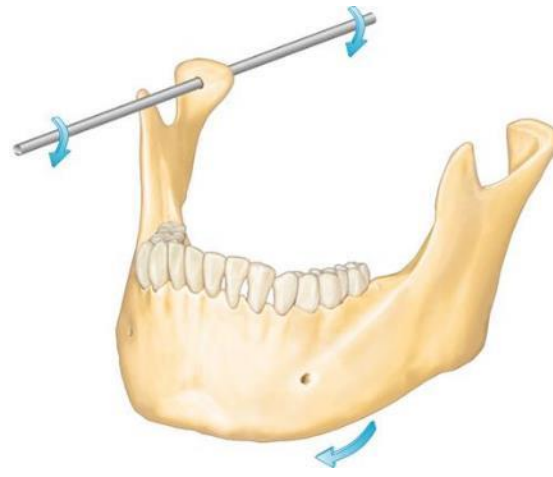
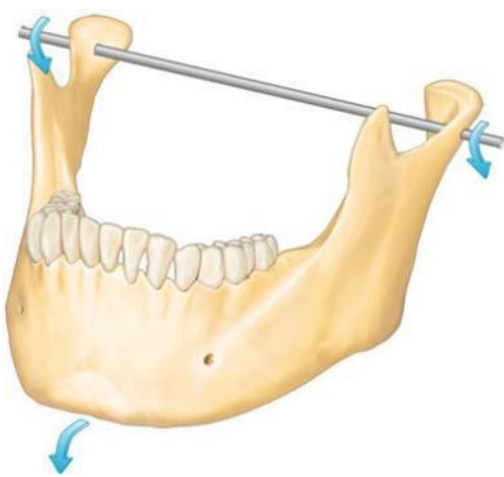
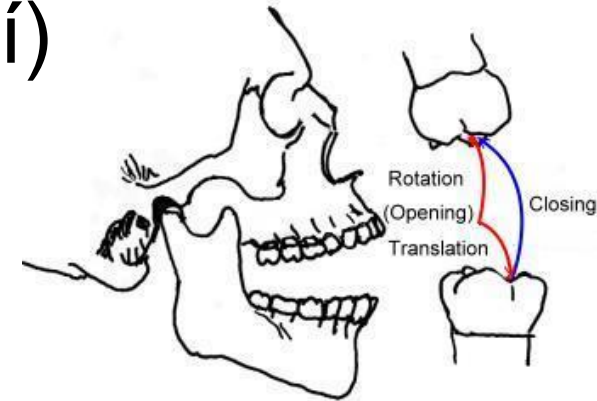
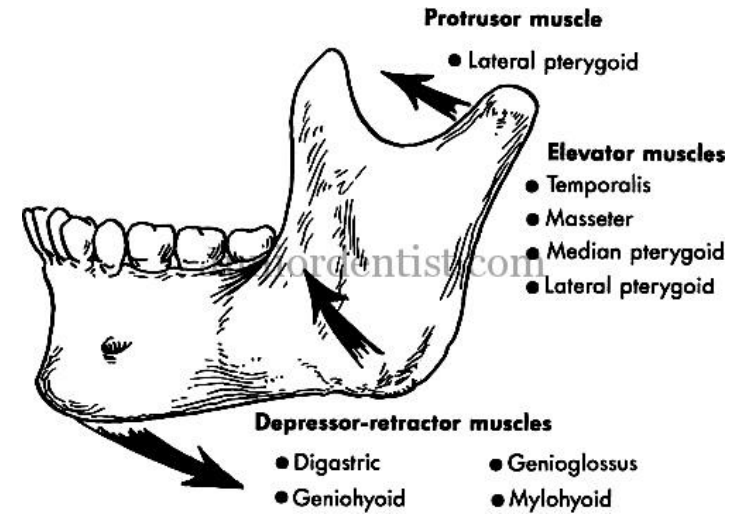

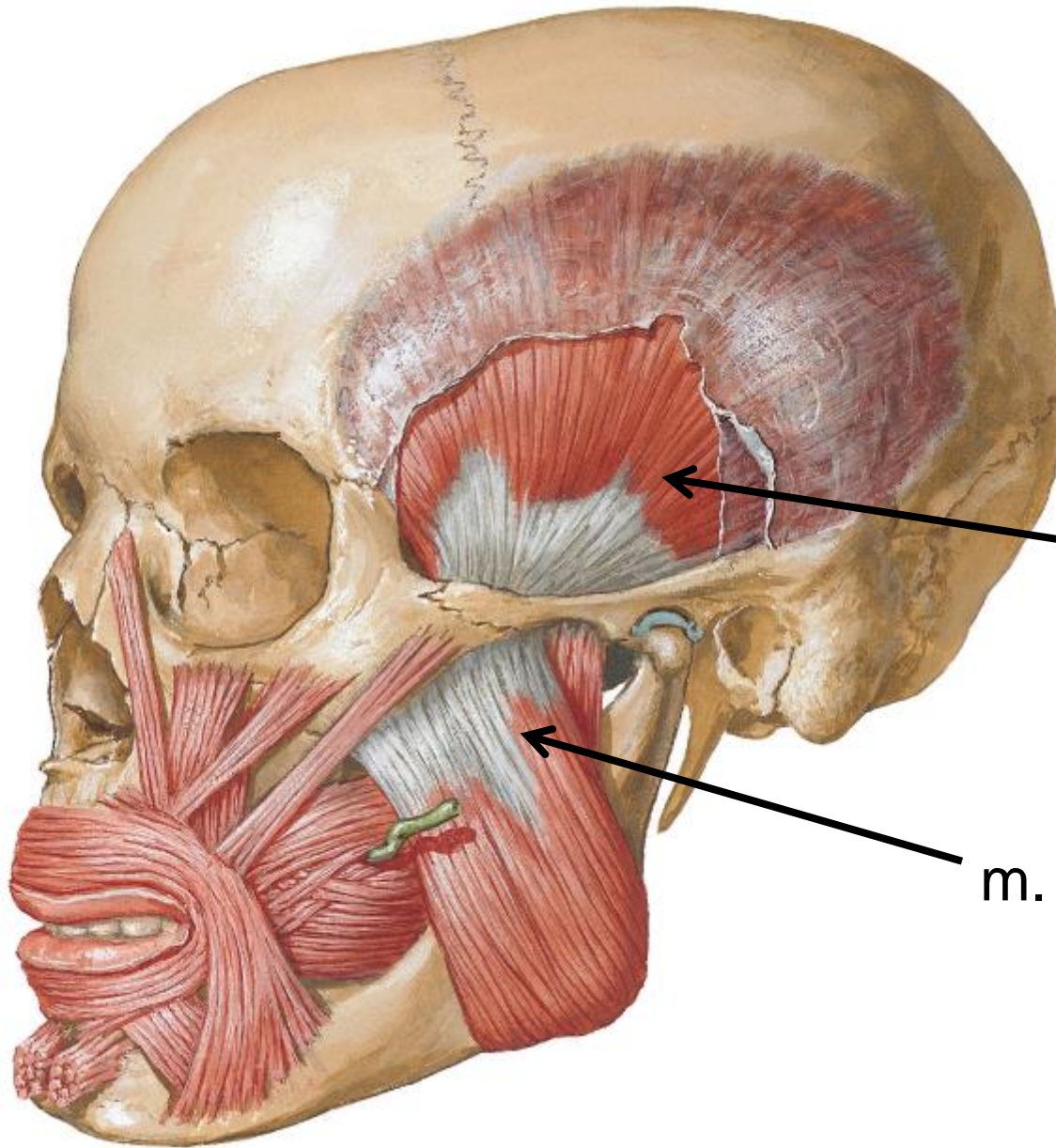
Žvýkácí svaly (*Musculi masticatorii*)

- n. V3 – n. MANDIBULARIS
- deriváty 1. žaberního oblouku
- m. temporalis
- m. masseter
- m. pterygoideus medialis
- m. pterygoideus lateralis

Pohyby dolní čelisti

- elevace (zdvihání)
- deprese (stahování)
- protrakce/propulze (předsunutí)
- retrakce/retropulze (zasunutí)
- lateropulze (pohyby do stran)

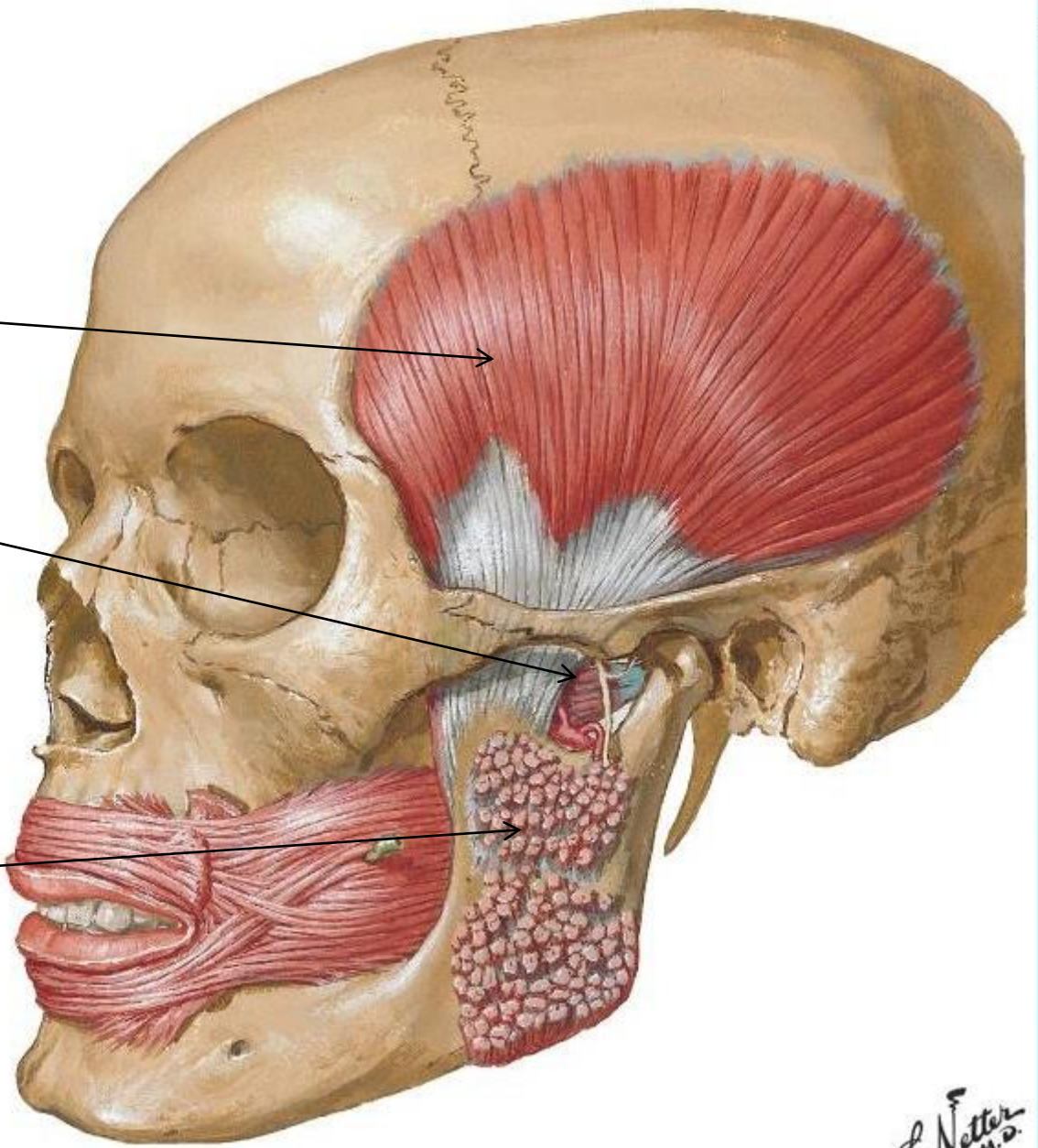
m. temporalis

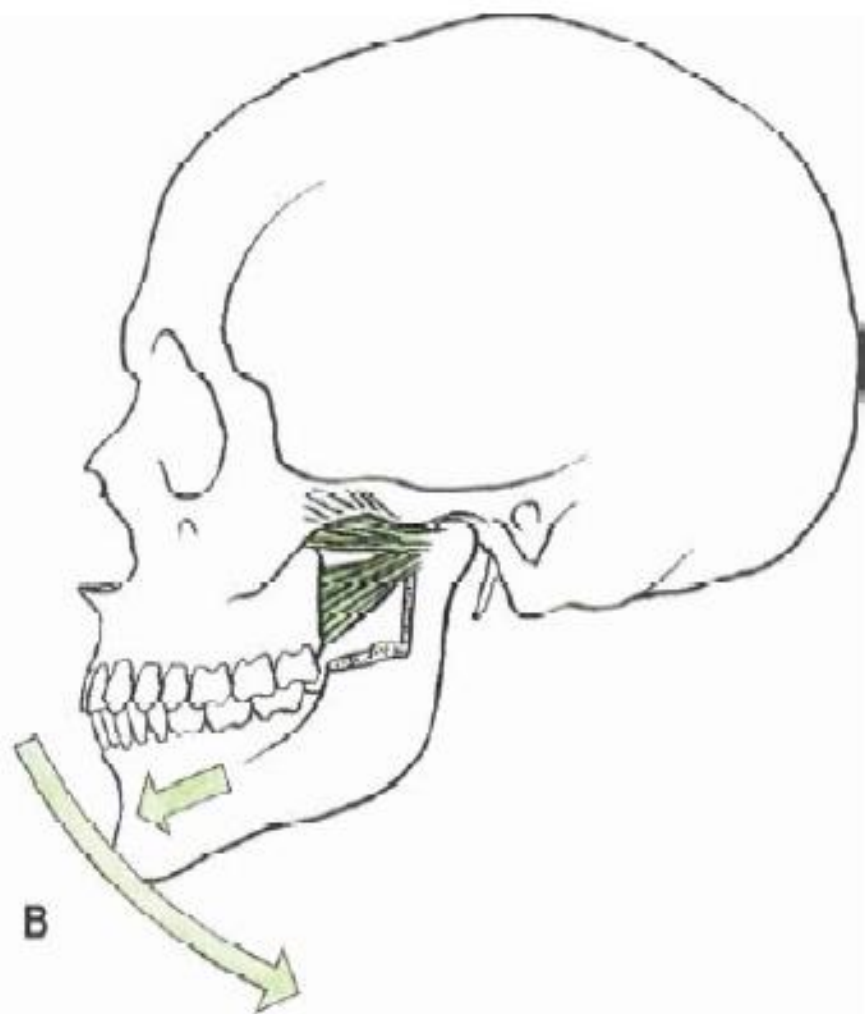
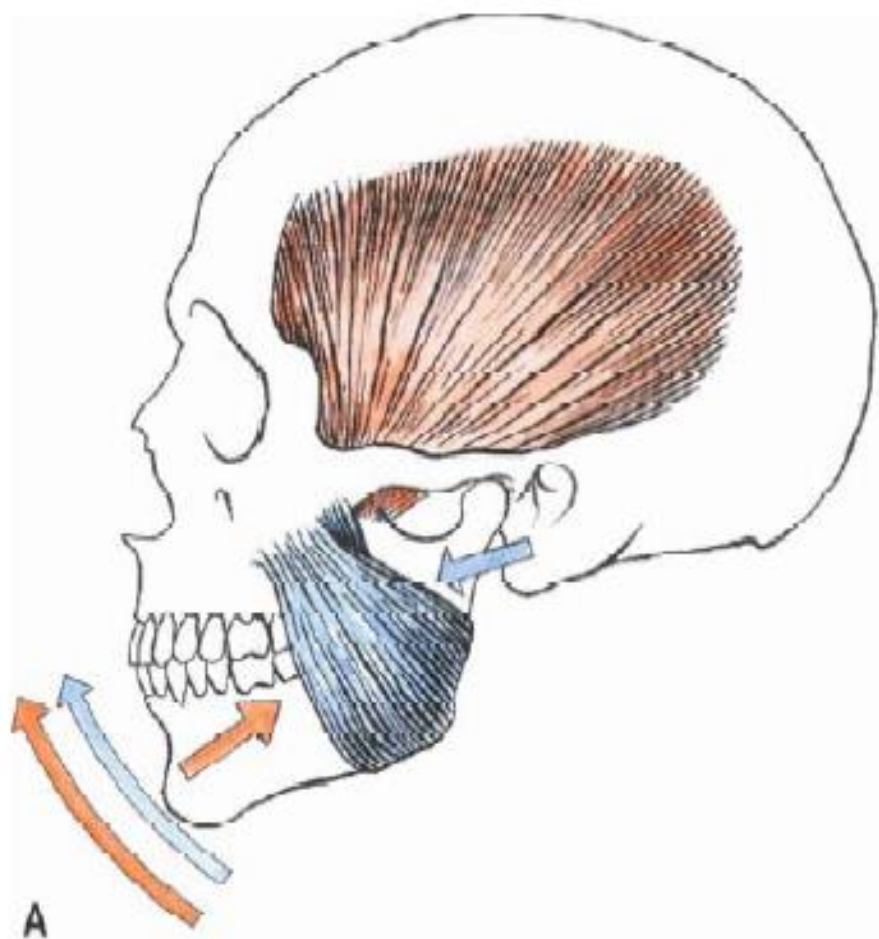
m. masseter

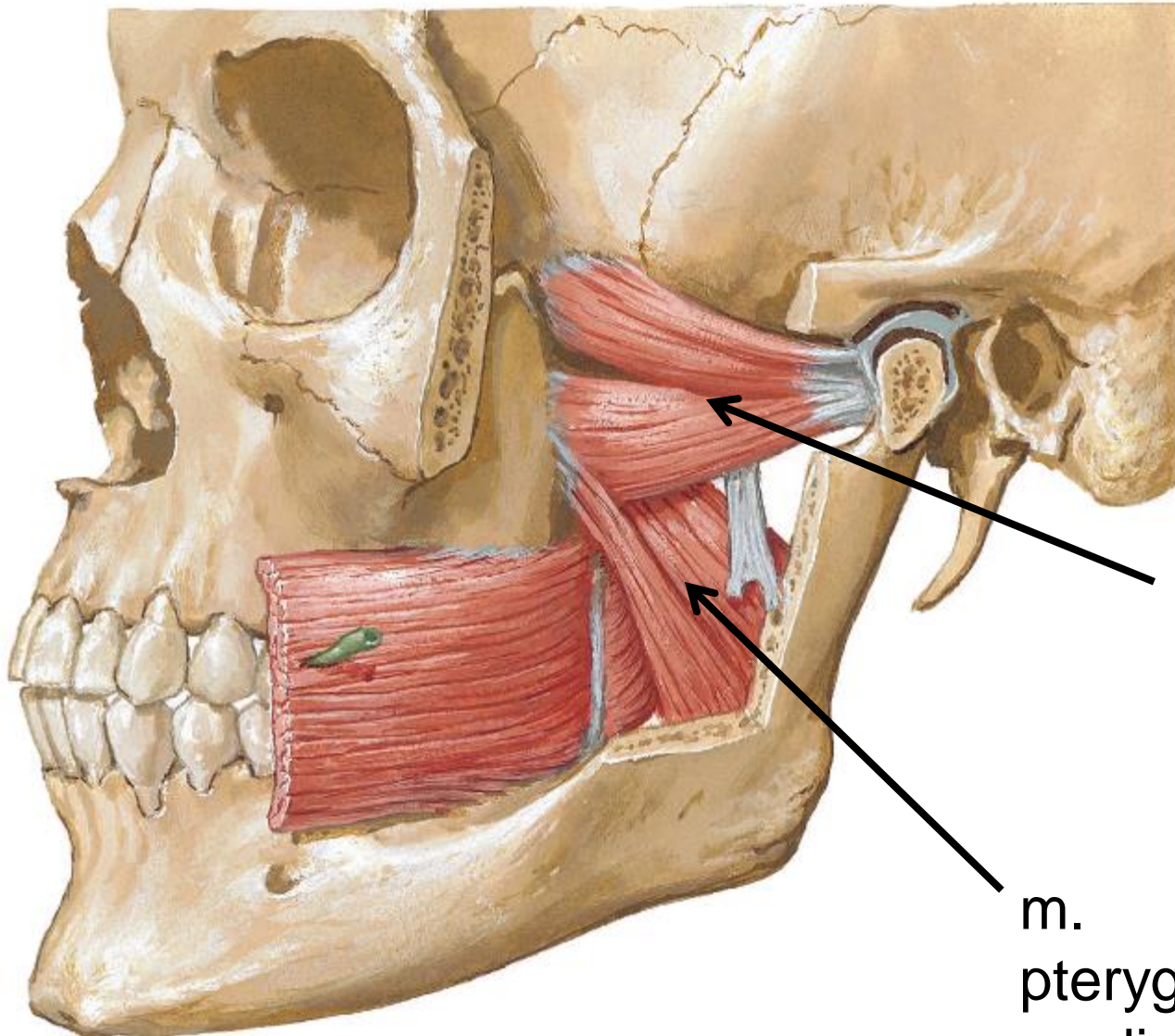
- m. temporalis

- m. pterygoideus
lat.

- m. masseter

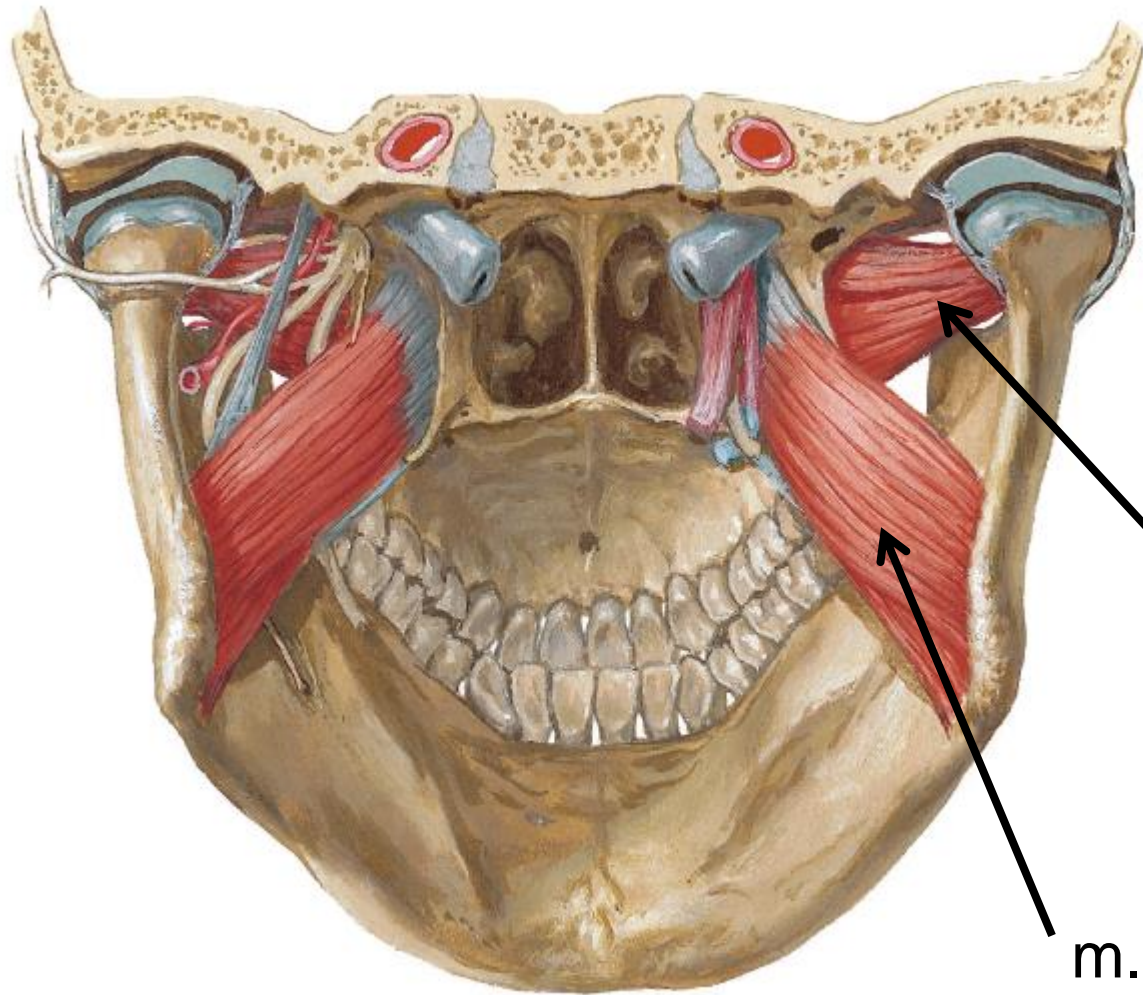

m.
pterygoideus
lateralis

m.
pterygoideus
medialis

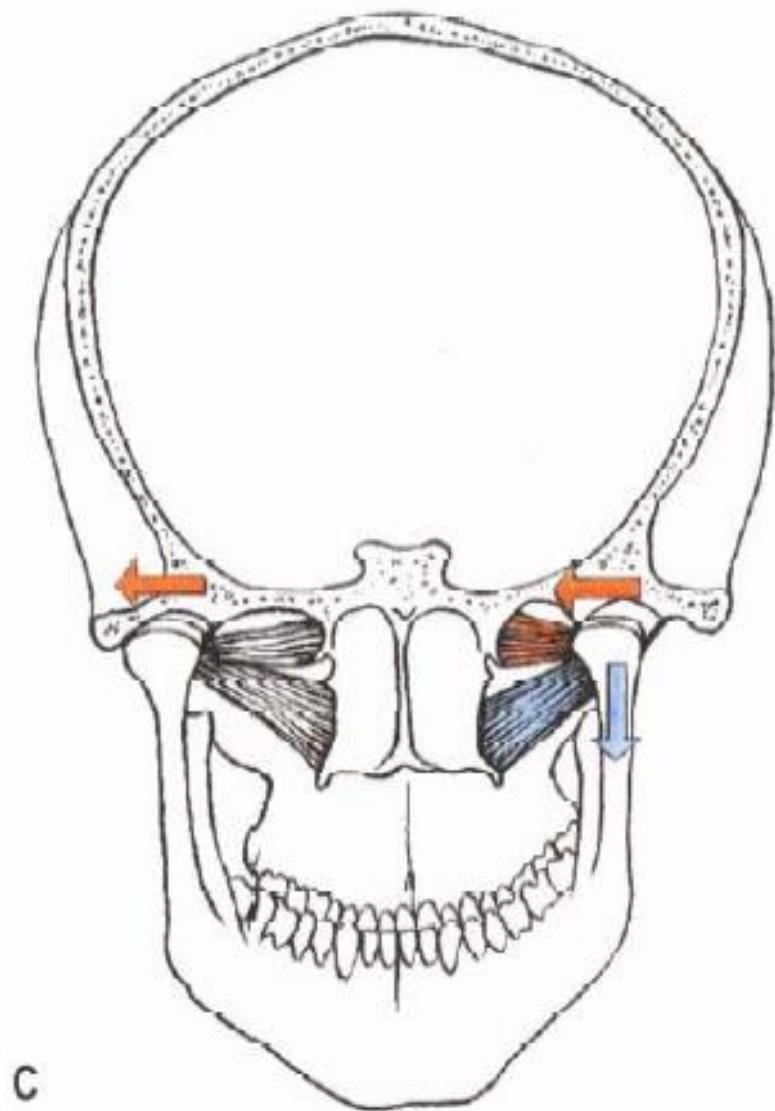
SVAL	ZAČÁTEK	ÚPON
m. masseter	a) pars superficialis - os zygomaticum, arcus zygomaticus (přední plocha) b) pars profunda - arcus zygomaticus (mediální okraj)	a) dolní část ramus et angulus mandibulae, tuberositas masseterica b) horní část ramus mandibulae, incisura mandibulae a base processus coronoideus
m. temporalis	fossa temporalis – kaudálně od linea temporalis inferior	processus coronoideus mandibulae, přední okraj ramus mandibulae až k poslední stoličce
m. pterygoideus medialis	a) hluboká vrstva - fossa pterygoidea, processus pyramidalis ossis palatini b) povrchová vrstva - tuber maxillae	tuberositas pterygoidea a angulus mandibulae až k foramen mandibulae
m. pterygoideus lateralis	a) caput superius - facies et crista infratemporalis alae majoris o. sphenoidalis b) caput inferius - laterální plocha lamina lateralis proc. pterygoidei o. sphenoidalis	fovea pterygoidea mandibulae, pouzdro čelistního kloubu, discus articularis

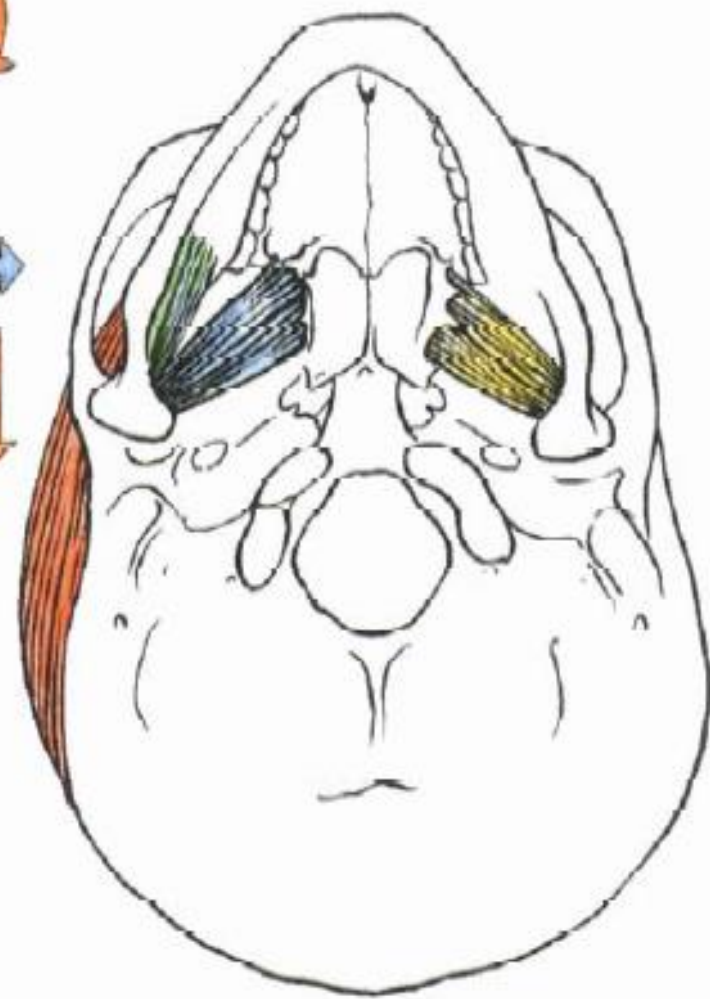

m.
pterygoideus
lateralis

m.
pterygoideus
medialis

C

D

Obr. 372. | PŮSOBENÍ ŽVÝKACÍCH SVALŮ NA POHYBY ČHLISTI; schéma

A elevace mandibuly ve spojení s posuny dopředu a dozadu

B deprese s posunem dopředu

C posun do strany (s event. deprezí)

D žvýkácí pohyby

Mandibulární poutko

= mandibular sling

- vazivové poutko pod angulus mandibulae
- spojení m. masseter a m. pterygoideus medialis

Žvýkácí svaly – funkce

- **elevace:** všechny kromě m. pterygoideus lat.
- **deprese:** m. pterygoideus lat.
- **protrakce:** m. pterygoideus lat. (slabě m. masseter)
- **retrakce:** m. temporalis
- **třecí pohyby:** jednostranná akce mm. pterygoidei
- **zahájení otevření úst:** tahem za pouzdro a disk čelistního kloubu – m. pterygoideus lat.

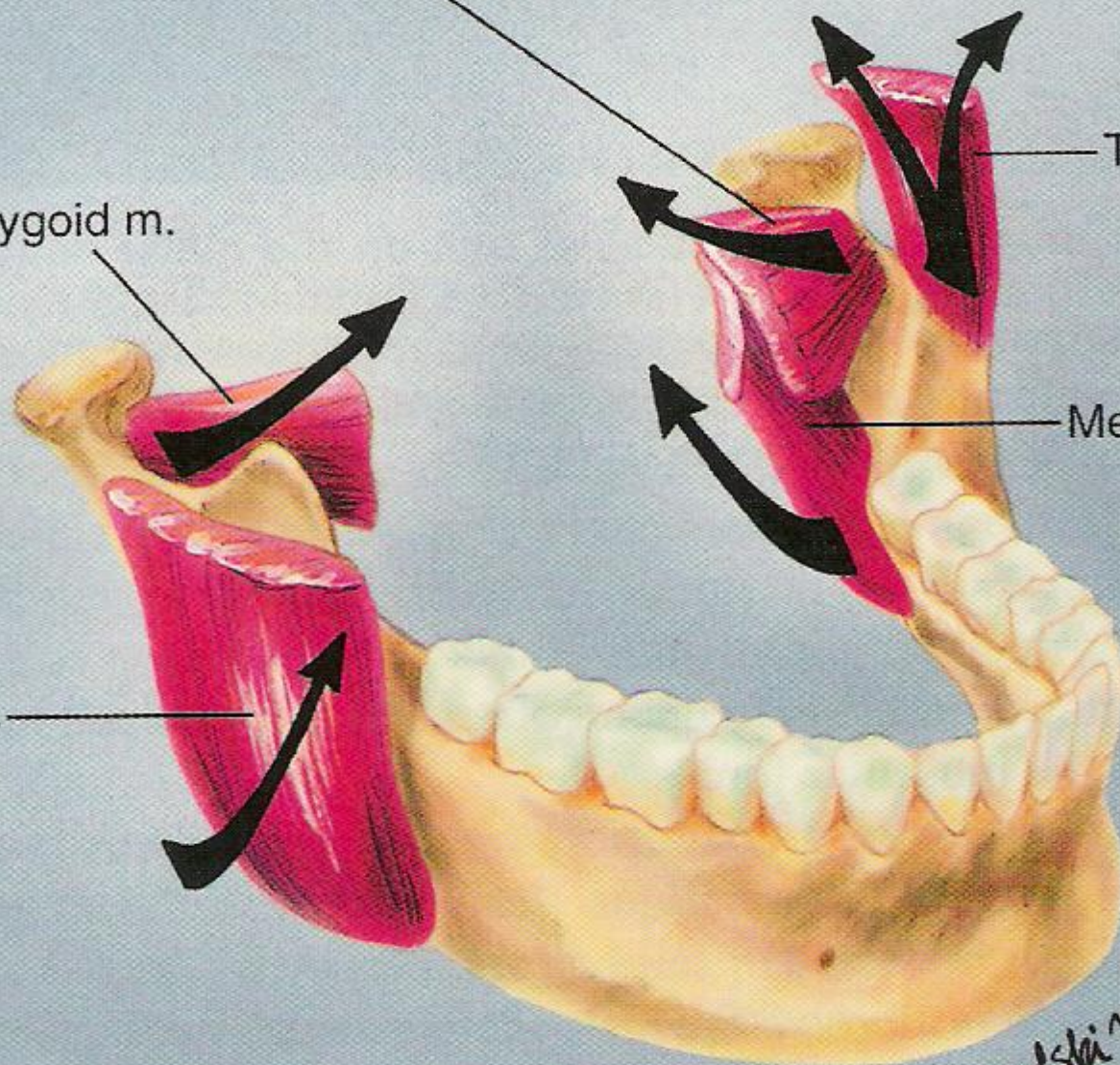
Lateral pterygoid m.

Lateral pterygoid m.

Temporalis m.

Medial pterygoid m.

Masseter m.

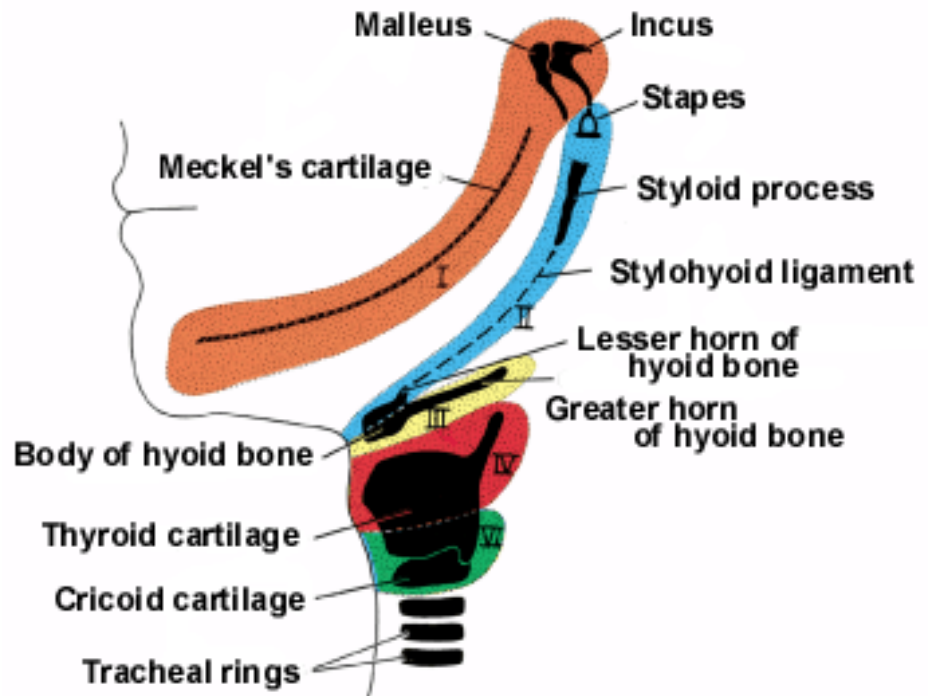
Makiel Stei MD

Fyziologické průřezy a biomechanika žvýkacích svalů

- m. temporalis - 3,6 cm²
- m. masseter - 2,9 cm²
- m. pterygoideus medialis - 1,8 cm²
- m. pterygoideus lateralis – 1,7 cm²

- *na 1 cm² připadá 10 kg kontrakční síly*
- při běžně intenzivním žvýkání se pracuje na stoličkách silou asi 30- 100 kg
- artisté: 500- 700 kg

Druhý žaberní oblouk (*Arcus pharyngeus secundus*)

- chrupavka
(= *Reichertova chrupavka*)
- spojením pravého a levého oblouku ve střední čáře vzniká **horní část těla a malé rohy jazyky**

Mimické svaly (*Mm. faciei*)

- n. VII – n. FACIALIS
- deriváty 2. žaberního oblouku
- svaly lebeční klenby
- svaly boltce
- svaly kolem oční štěrbin
- svaly nosu
- svaly kolem ústní štěrbin
- tvářový sval

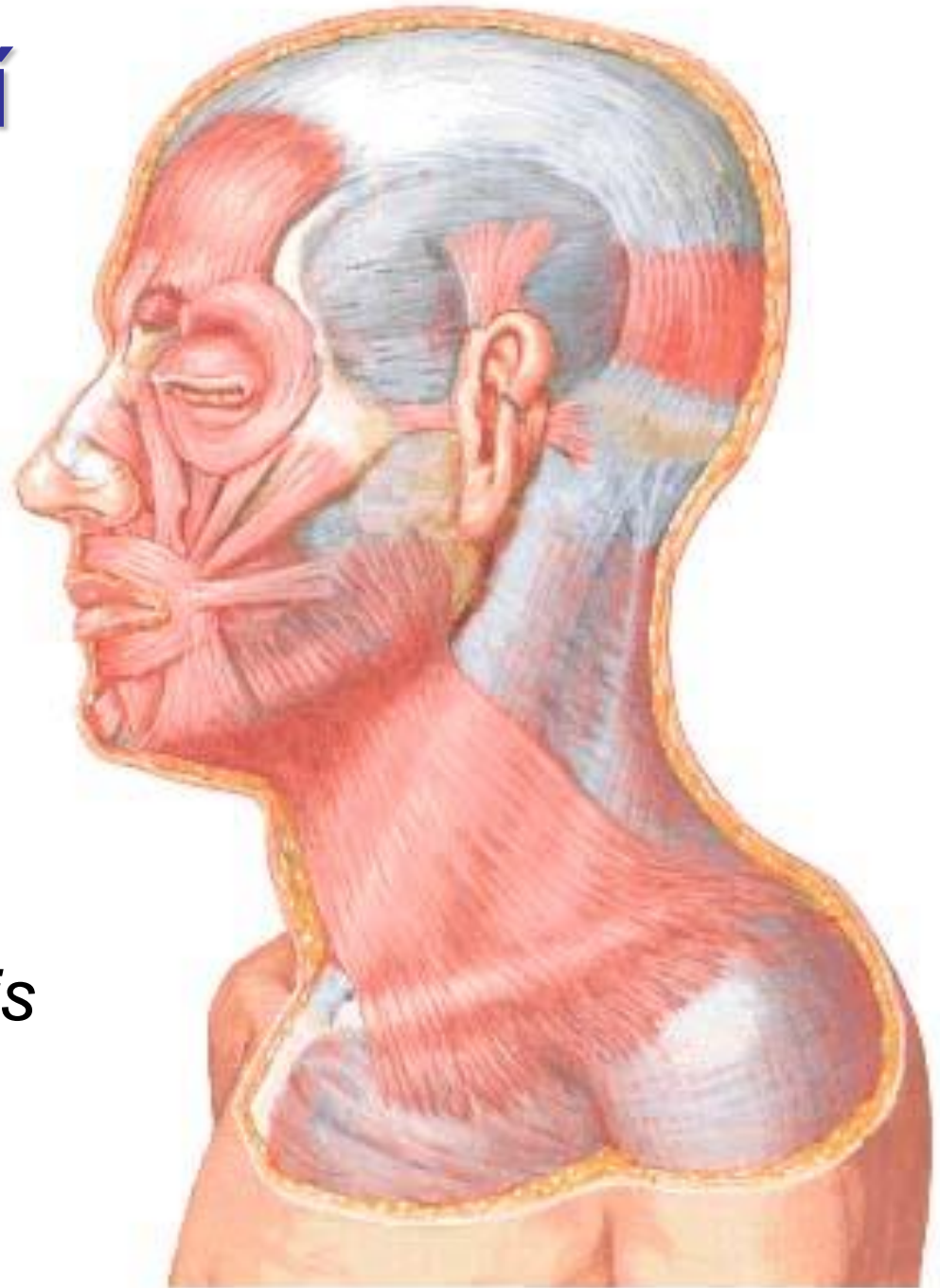

Svaly lebeční klenby

= **m. epicranius**

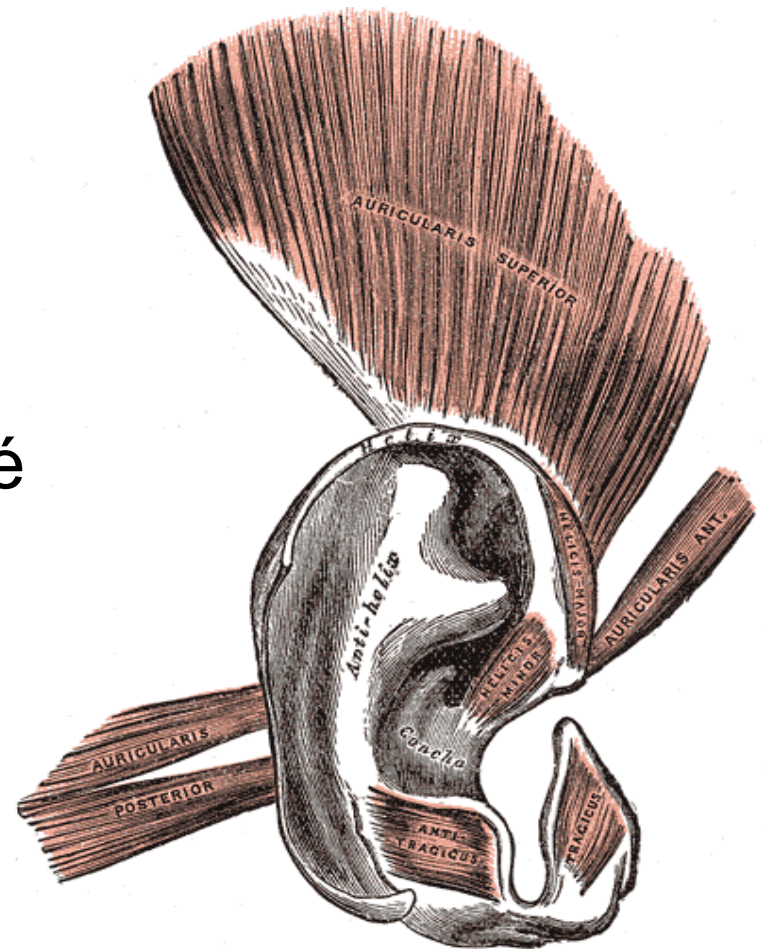
- m. occipitofrontalis
  - venter frontalis
  - venter occipitalis
- m. temporoparietalis

galea aponeurotica =
aponeurosis epicranialis
= *vazivová přilba*

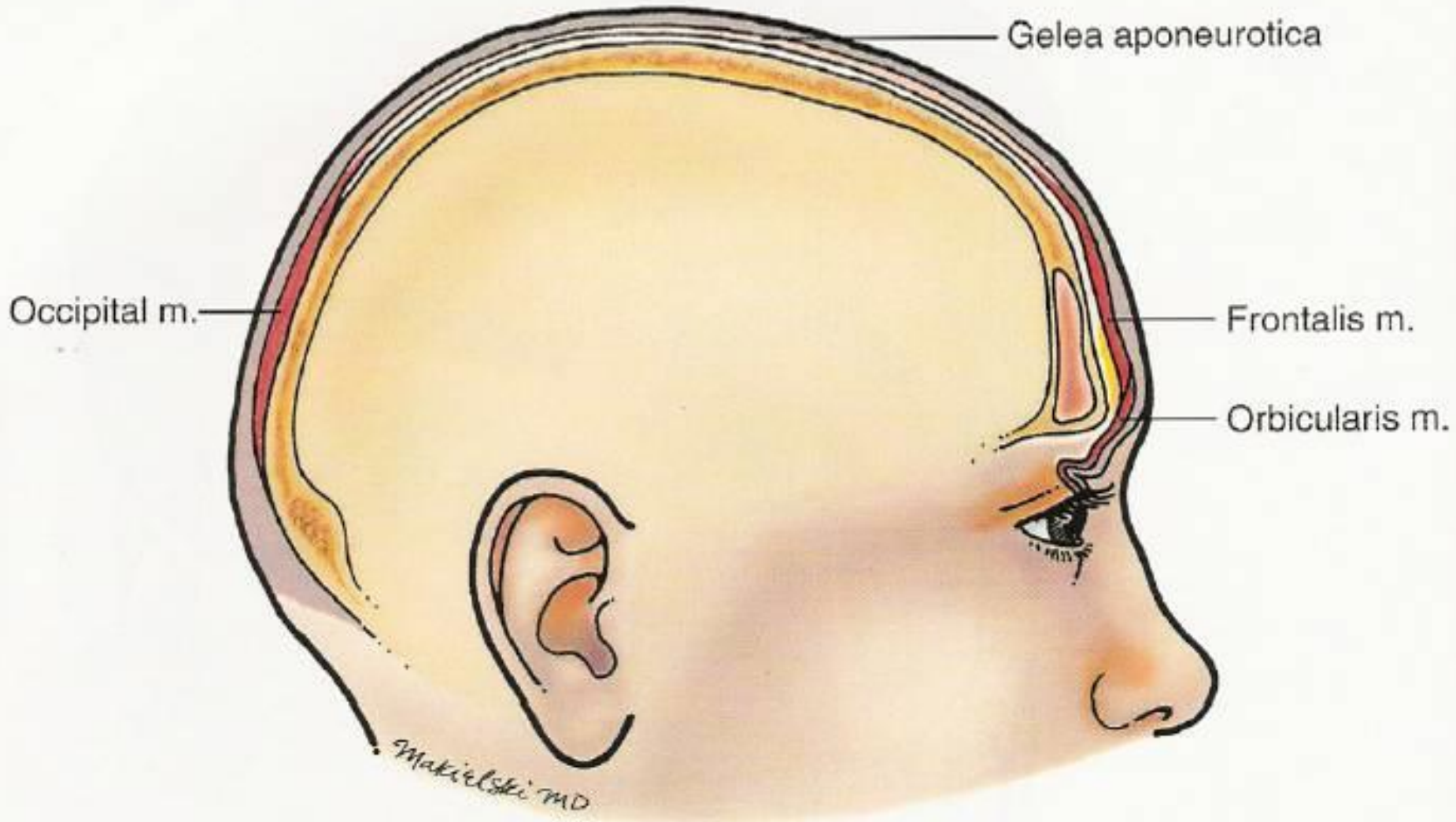
Svaly boltce

- vnější svaly boltce
  - m. auricularis anterior
  - m. temporoparietalis
  - m. auricularis superior
  - m. auricularis posterior
- vlastní svaly boltce - zakrnělé
  - m. helicis major
  - m. helicis minor
  - m. tragicus
  - m. antitragicus
  - m. obliquus auriculae
  - m. transversus auriculae

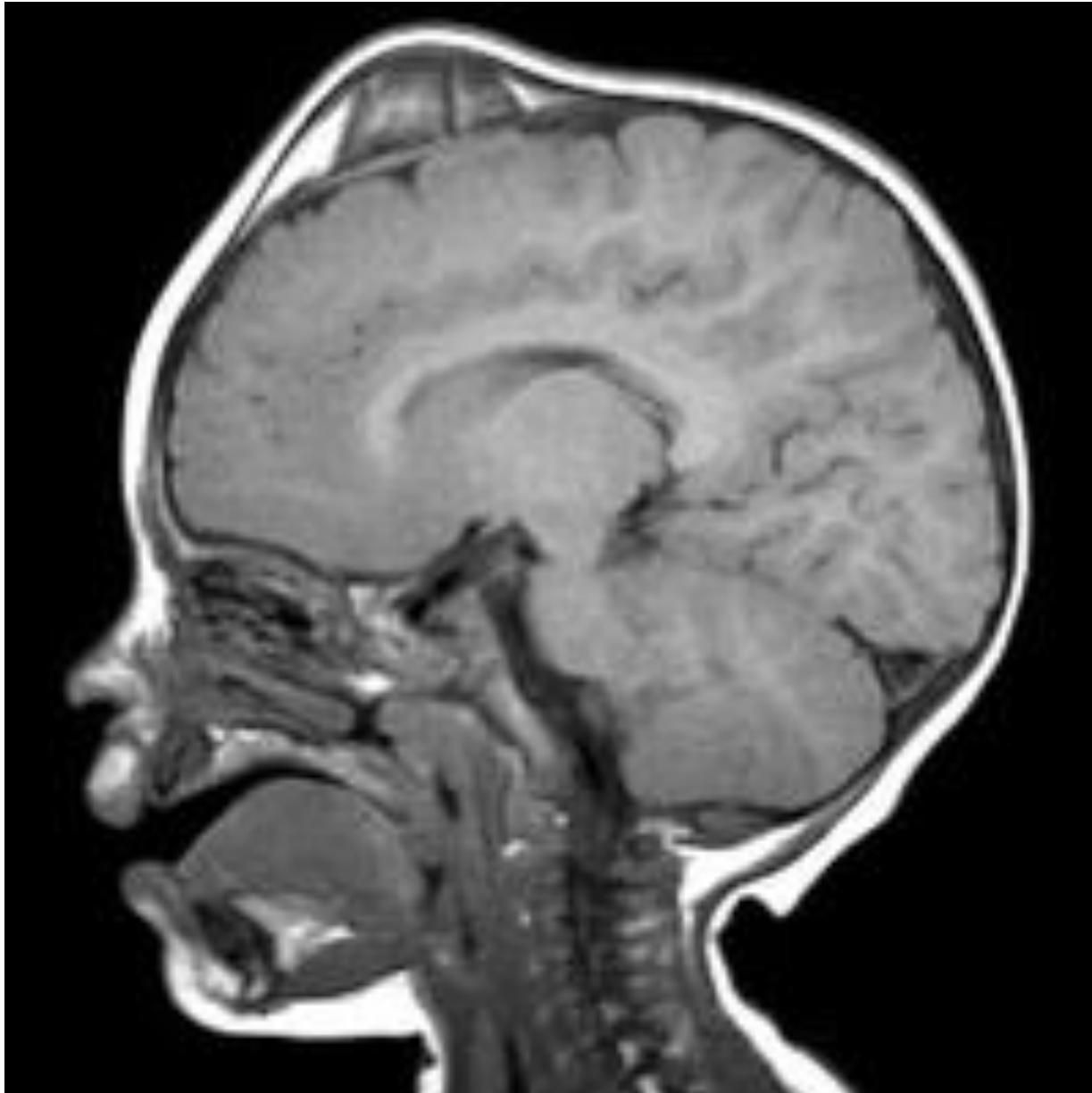

Galea aponeurotica

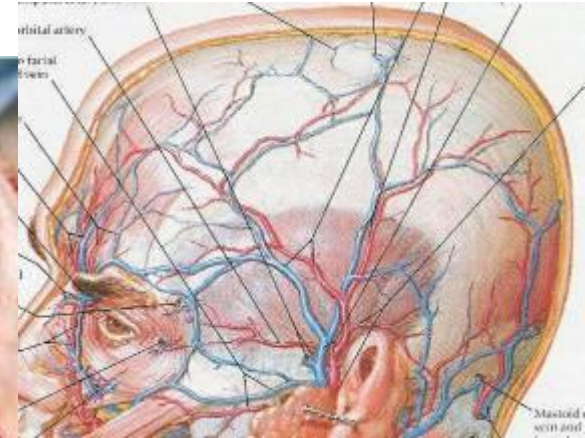
- pevná aponeuróza kryjící temeno hlavy

Subgaleální hematom

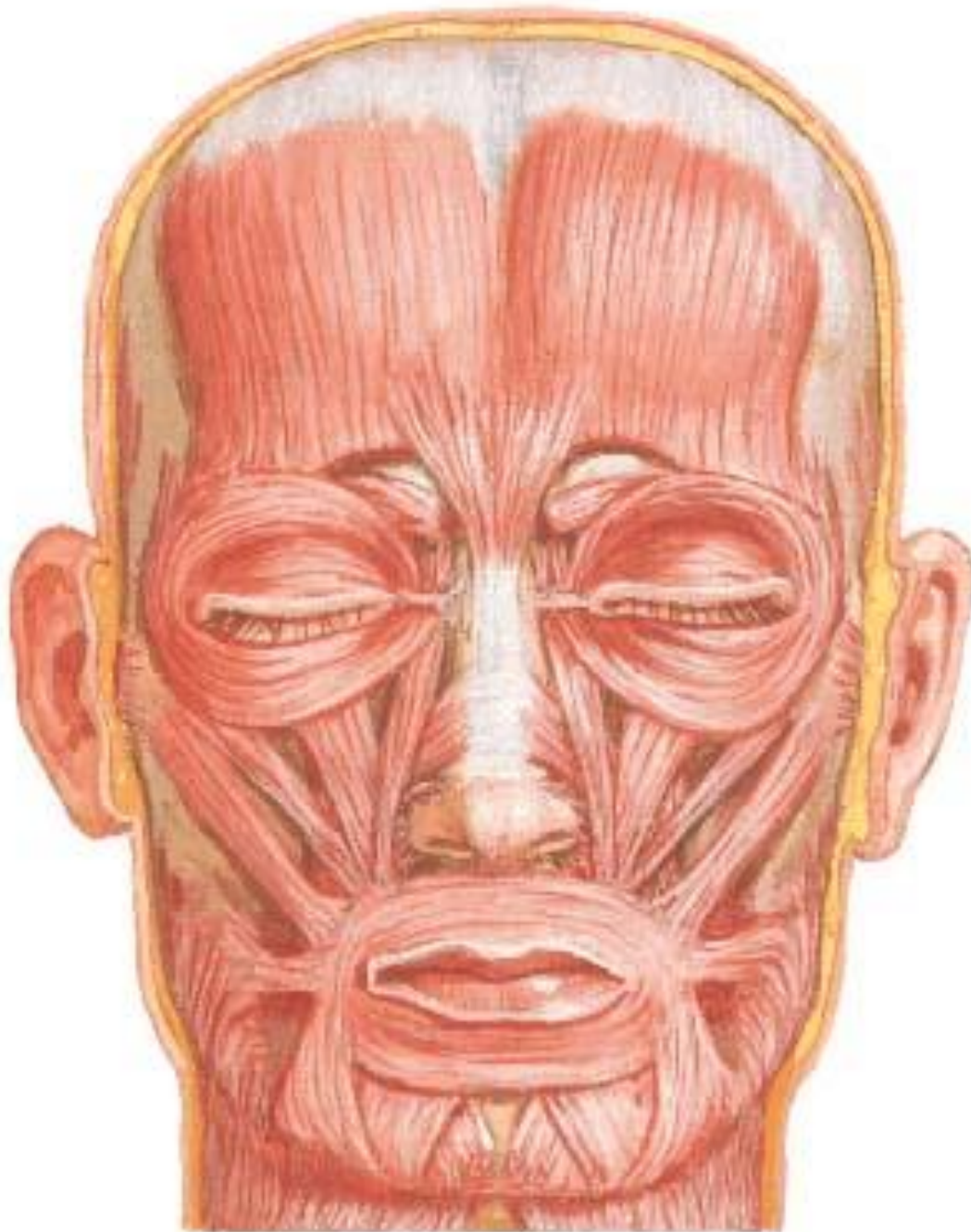

Skalpace

Five year old boy was attacked by a pit bulldog and lost almost all of his scalp and forehead.

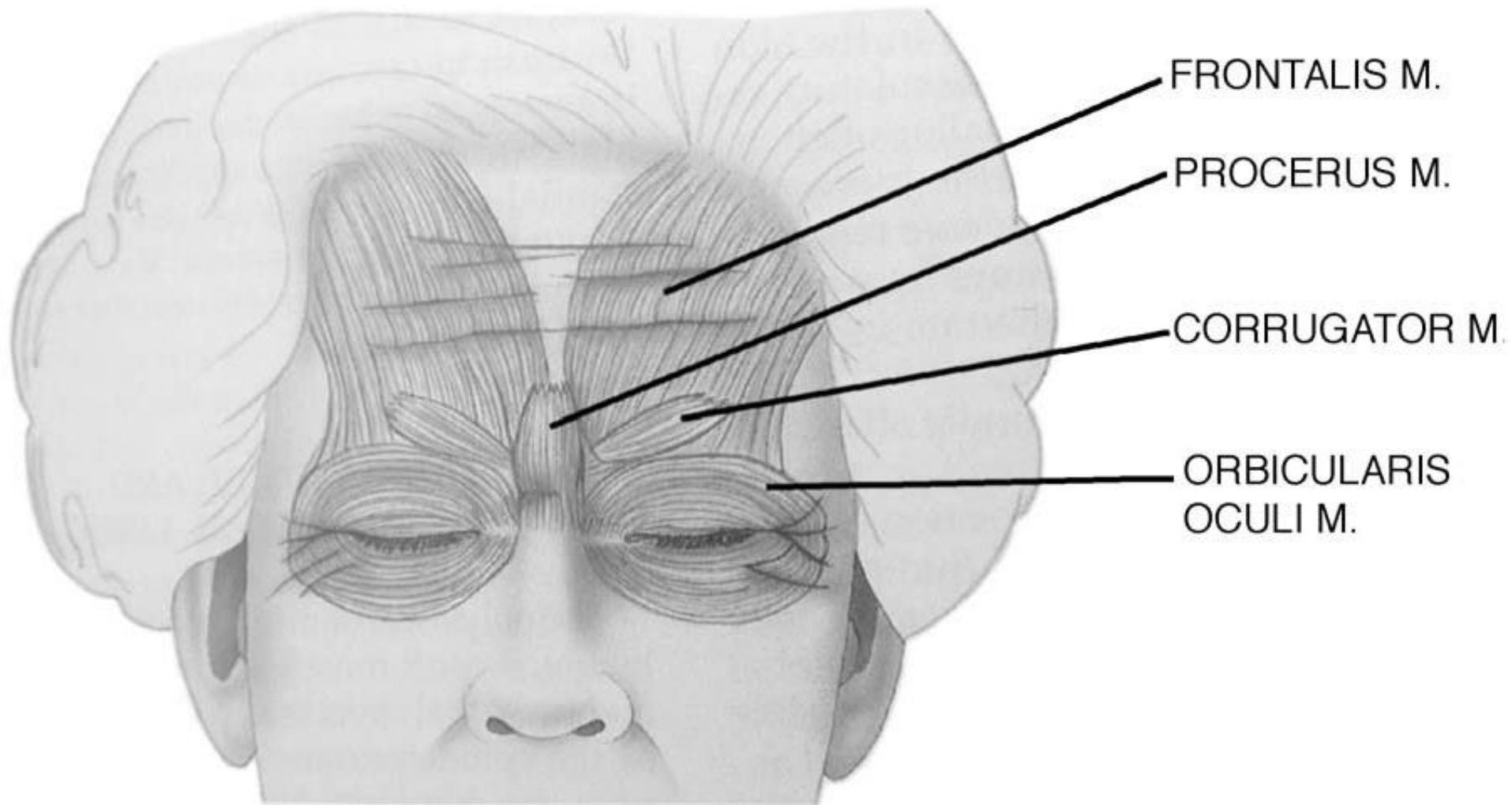
Svaly kolem oční štěrbiny

- m. orbicularis oculi
  - pars palpebralis
    - pars profunda
(dříve *pars lacrimalis*)
  - pars orbitalis
- m. procerus
- m. corrugator supercilii
- m. depressor supercilii

Svaly nosu

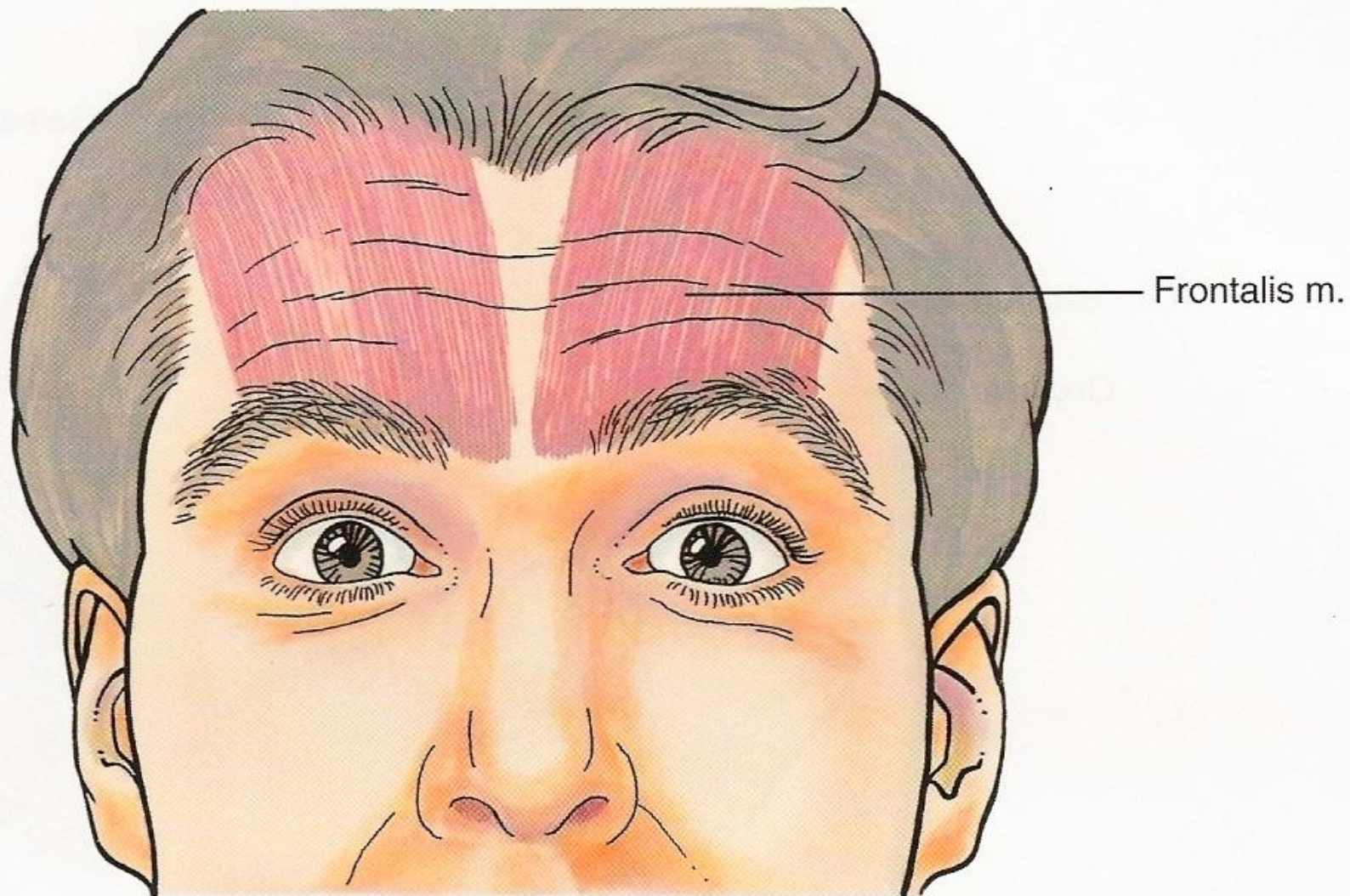
- m. nasalis
  - pars alaris
  - pars transversa
- m. depressor septi nasi

Svaly kolem oční štěrbiny

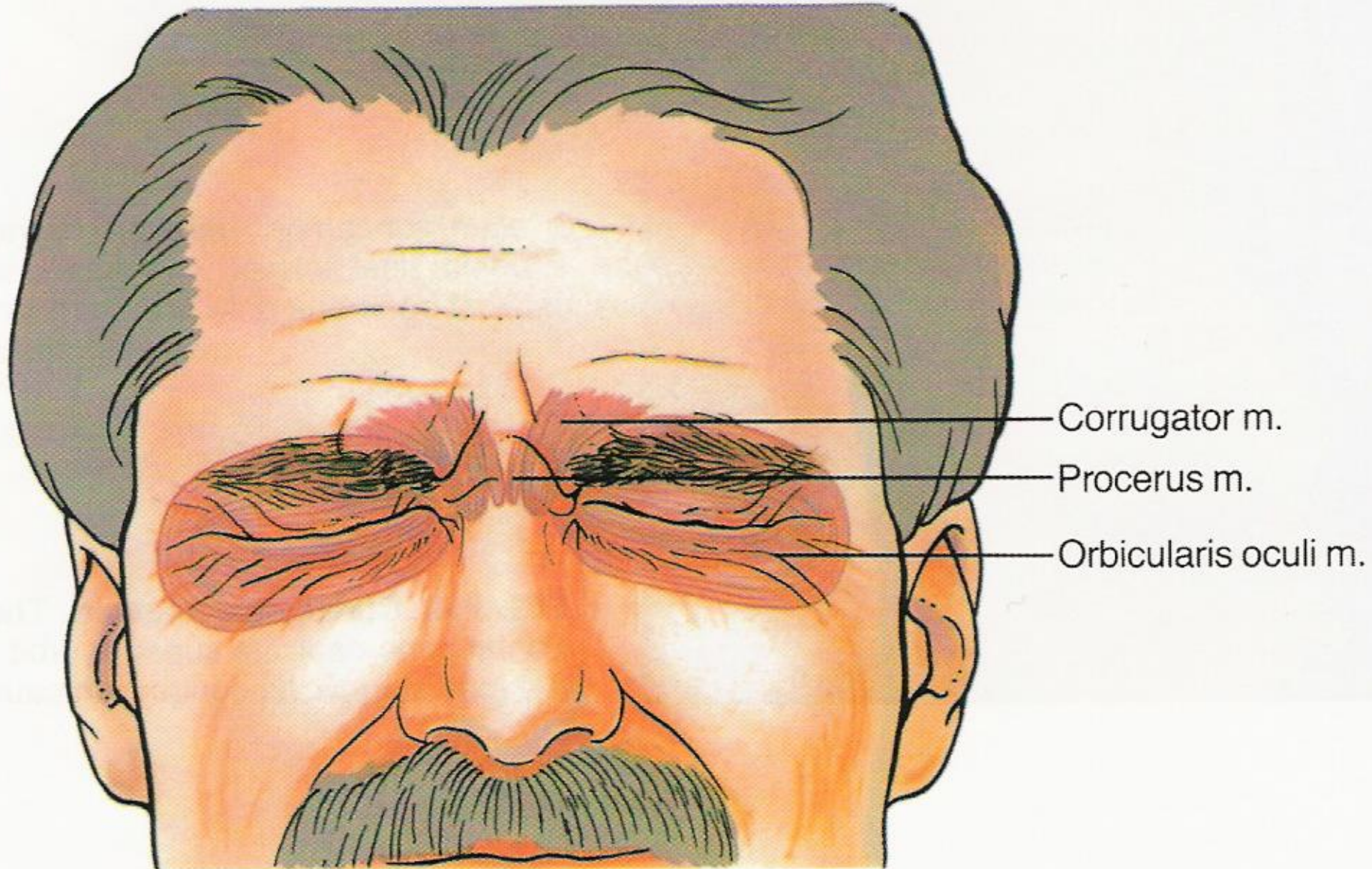

Svaly kolem oční štěrbiny

makielski MD

Svaly kolem oční štěrbiny

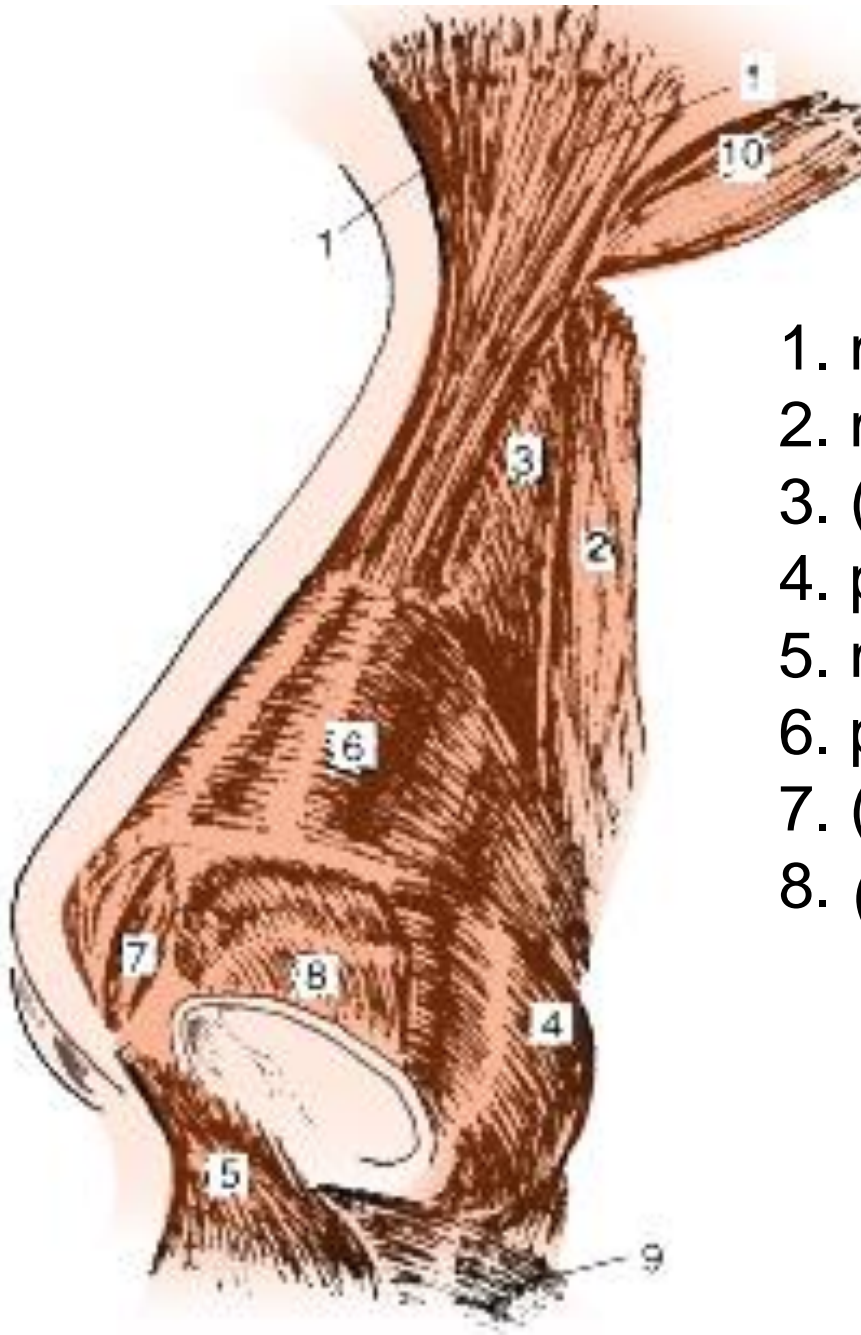

Makiel&ci MD

Svaly nosu

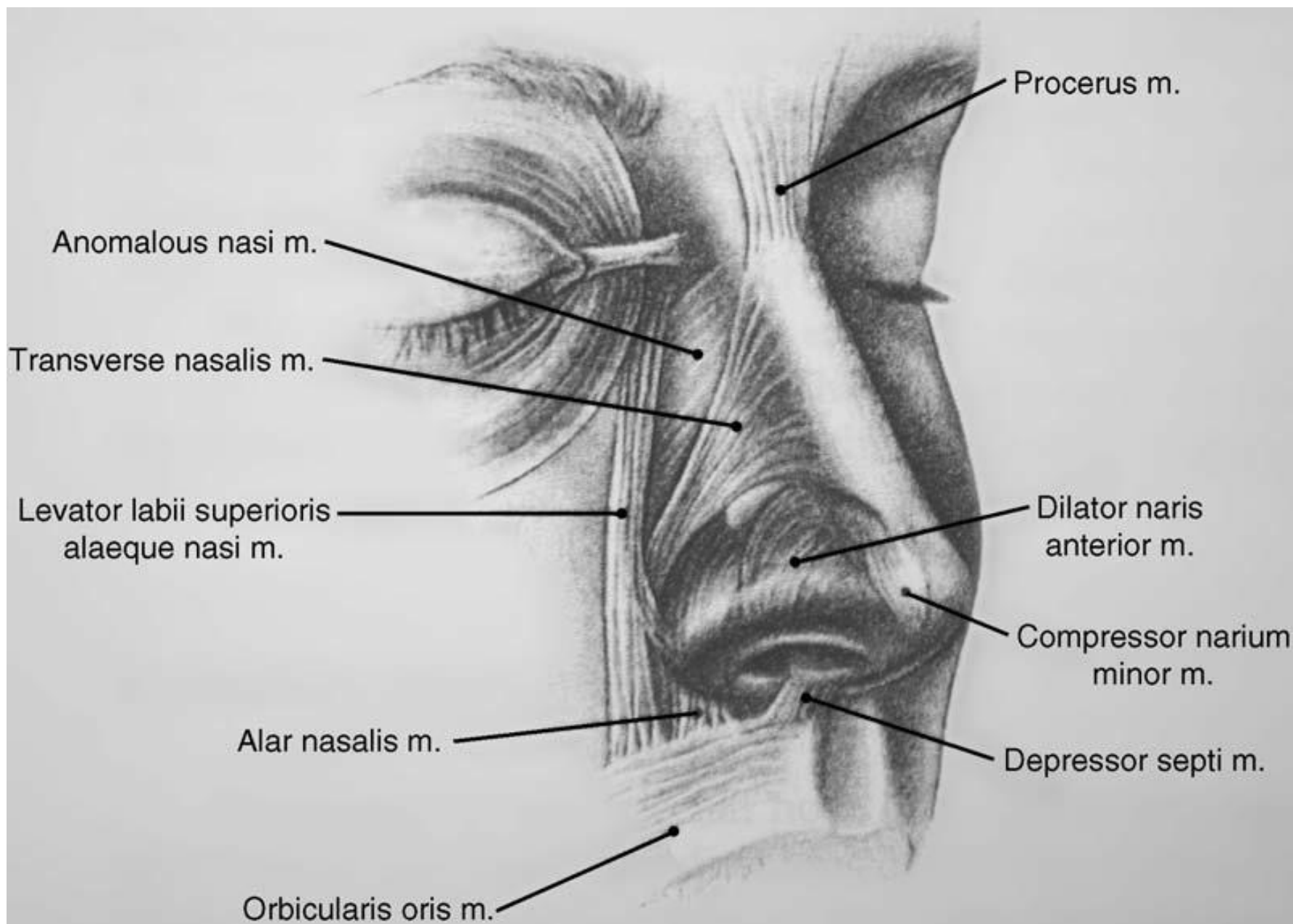
- m. procerus (*m. pyramidalis nasi*)
- m. nasalis (*m. compressor naris*)
- m. depressor septi nasi (*m. depressor alae nasi*)
- (m .dilatator naris anterior)
- (m. dilatator naris posterior)
- m. levator labii superioris alaeque nasi

Svaly na nose

1. m. procerus
2. m. levator labii alaequae nasi
3. (m. anomalous nasi)
4. pars alaris m. nasalis
5. m. depressor septi nasi
6. pars transversa m. nasalis
7. (m. compressor narium minor)
8. (*m. dilatator naris anterior*)

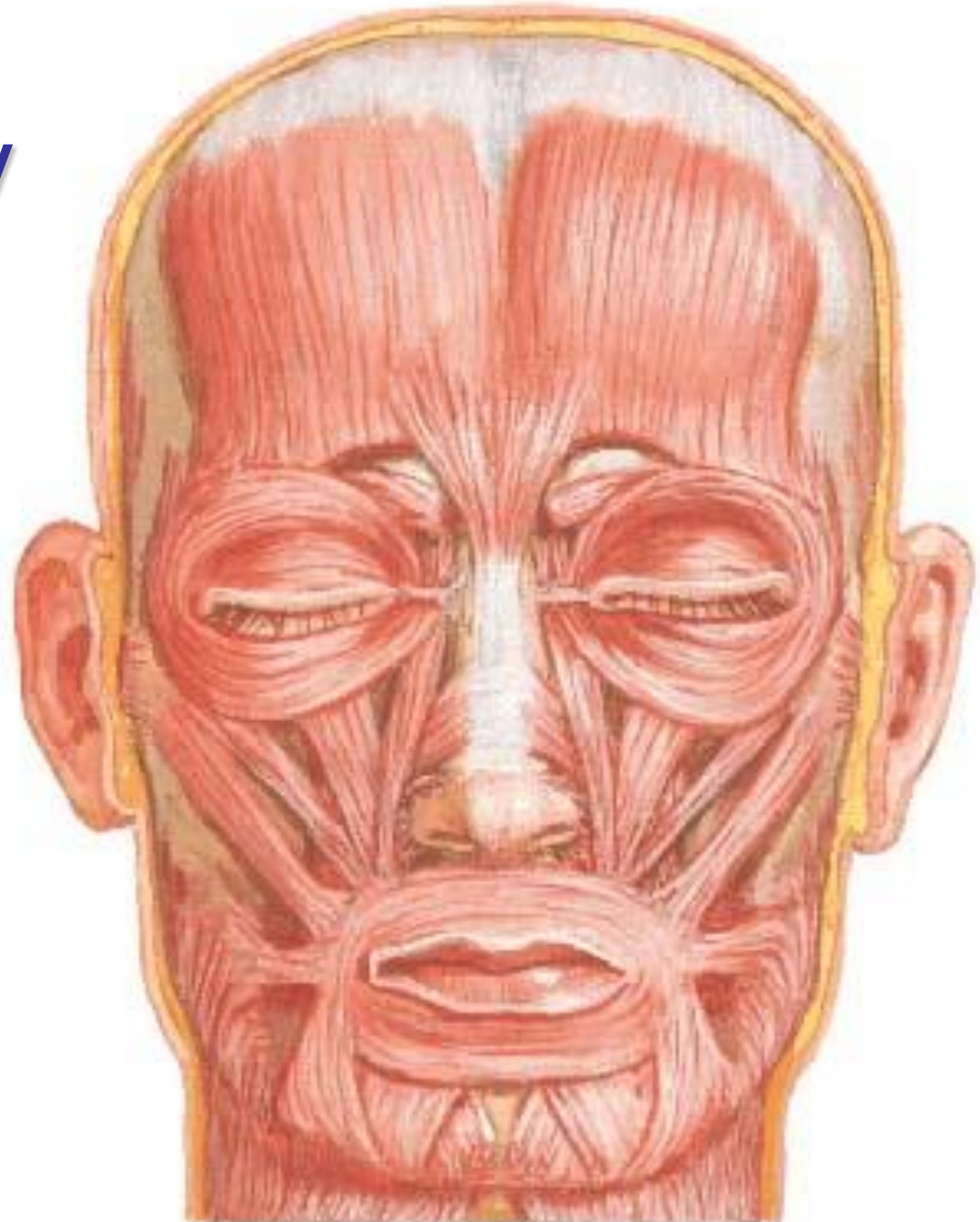
Svaly na nose

Svaly kolem ústní štěrbiny

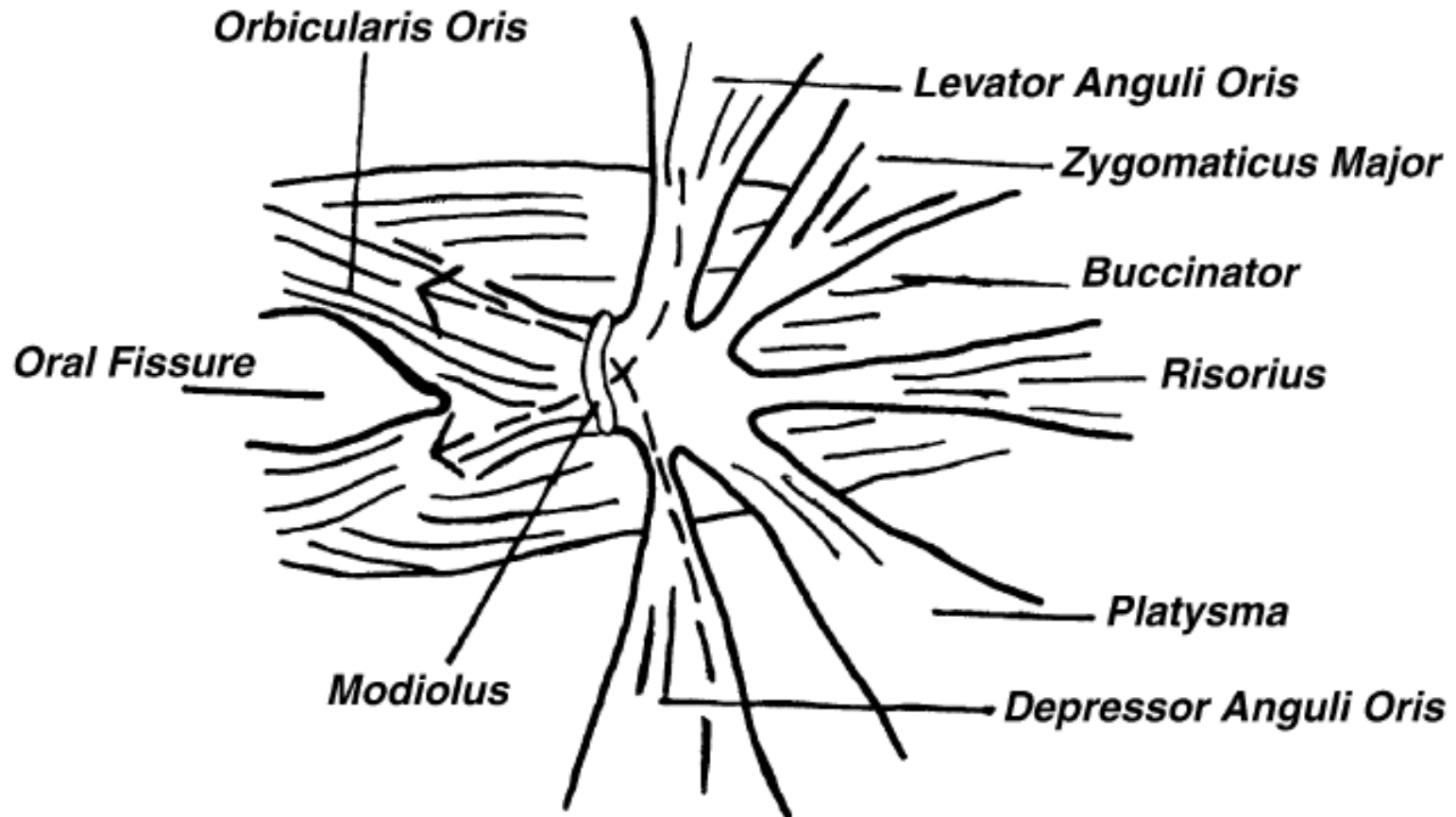
modiolus anguli oris

- m. orbicularis oris
  - pars marginalis
  - pars labialis
- m. levator labii superioris
- m. levator l.s. alaeqae nasi
- m. depressor labii inferioris
- m. levator anguli oris
- m. depressor anguli oris
- m. zygomaticus major
- m. zygomaticus minor
- m. risorius
- m. mentalis
- m transversus menti

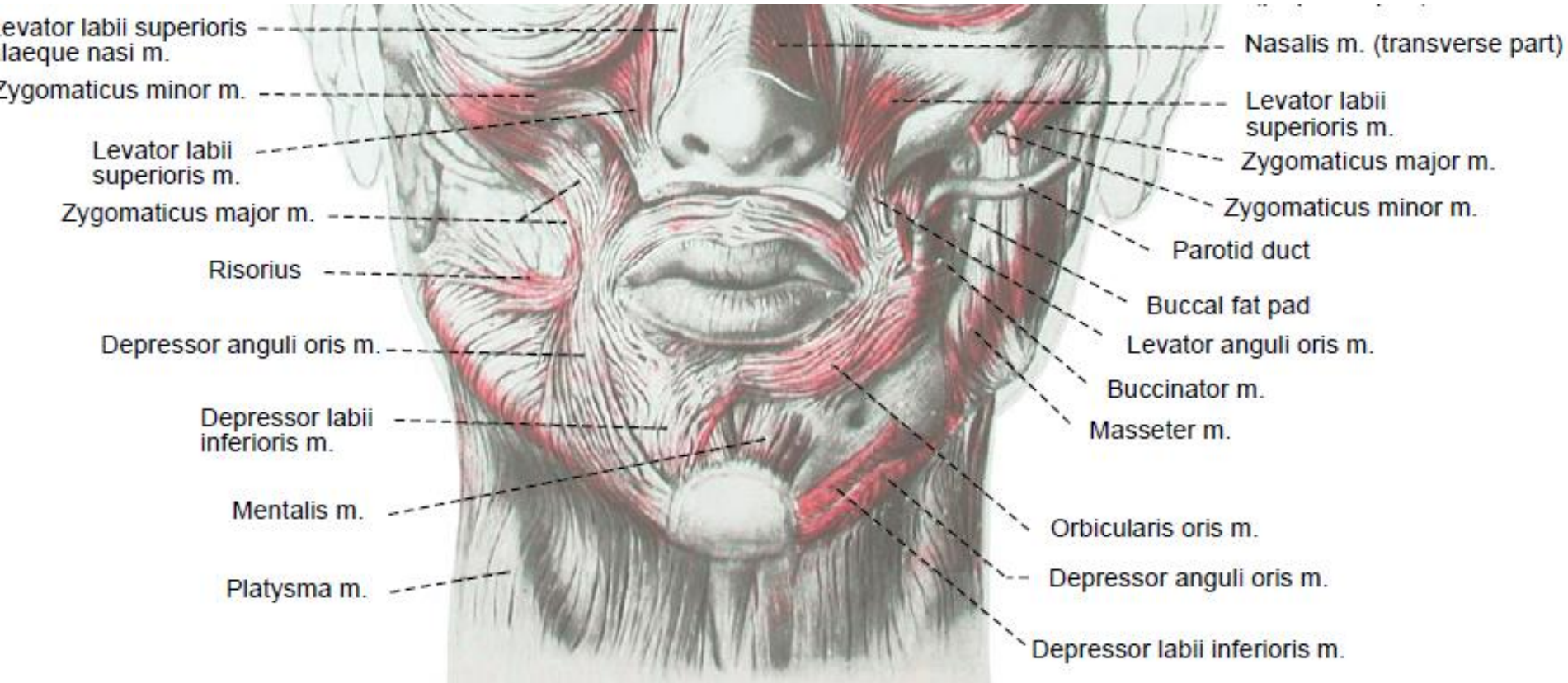

Modiolus anguli oris – Koutkové vřeteno

- vazivově-svalový uzlík, spojující mimické svaly tváře
- slouží jako „náboj kola“ a vytváří charakteristický d'olíček na tváři

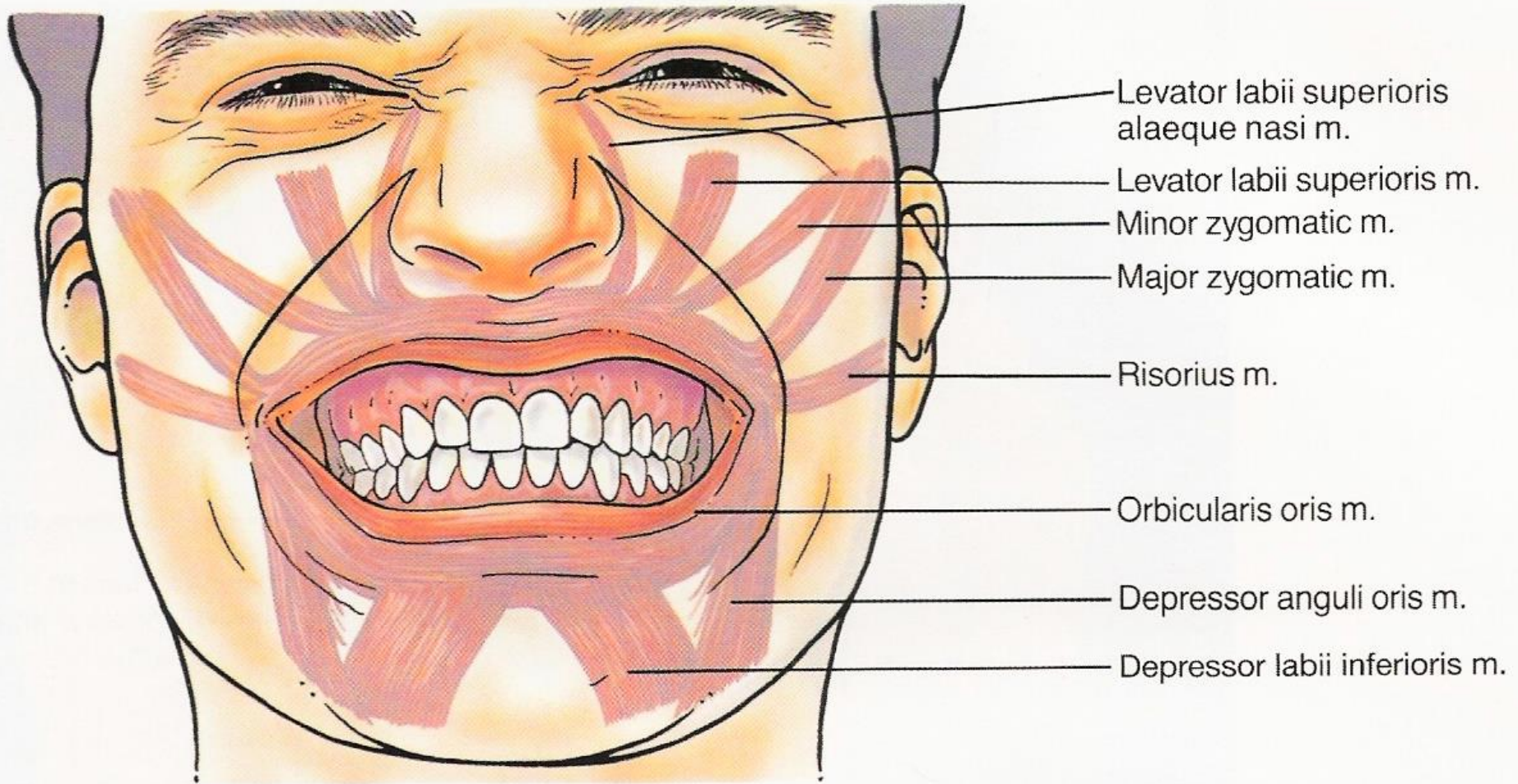

Svaly kolem ústní štěrbiny

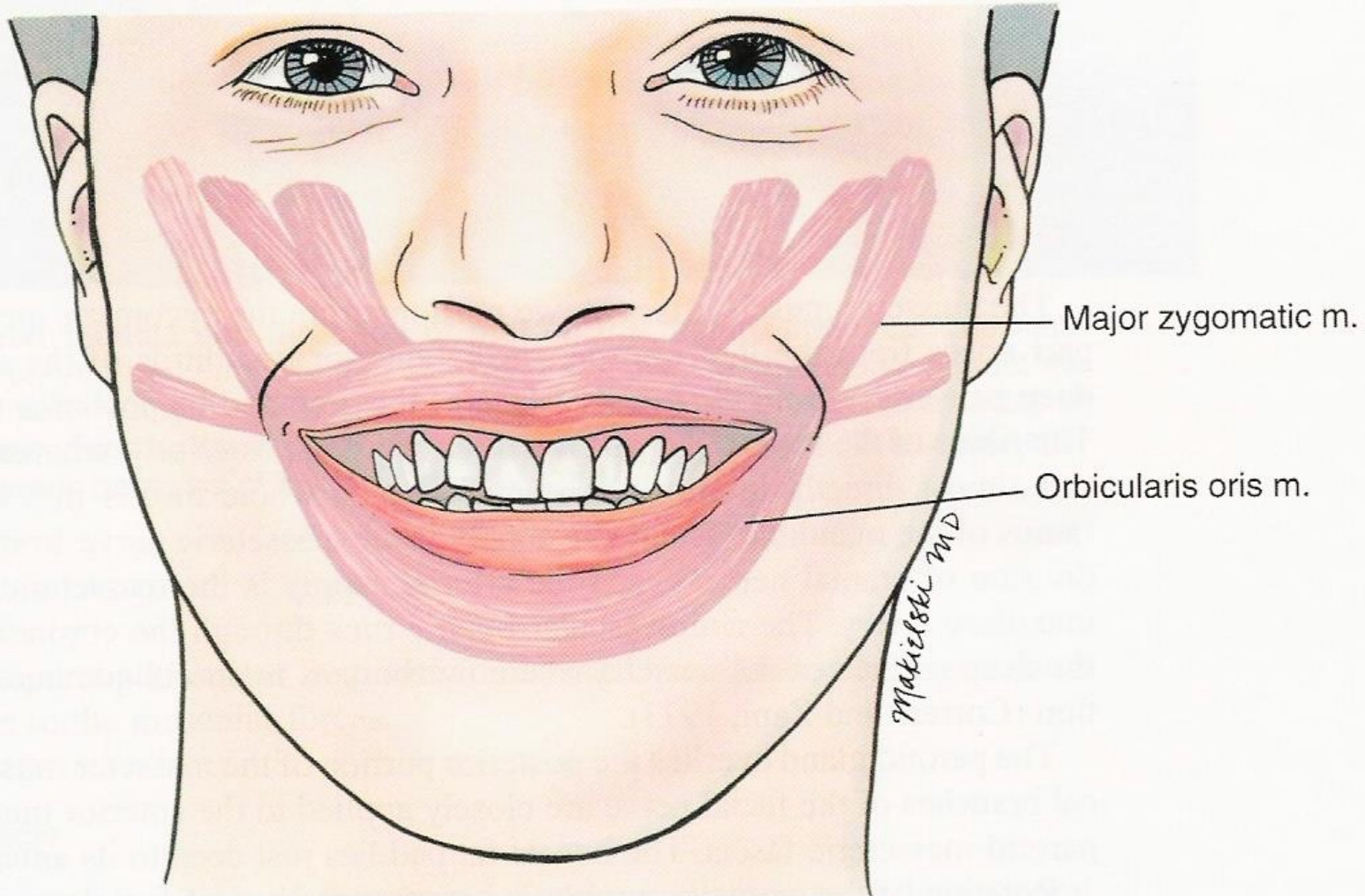

Svaly cenící zuby

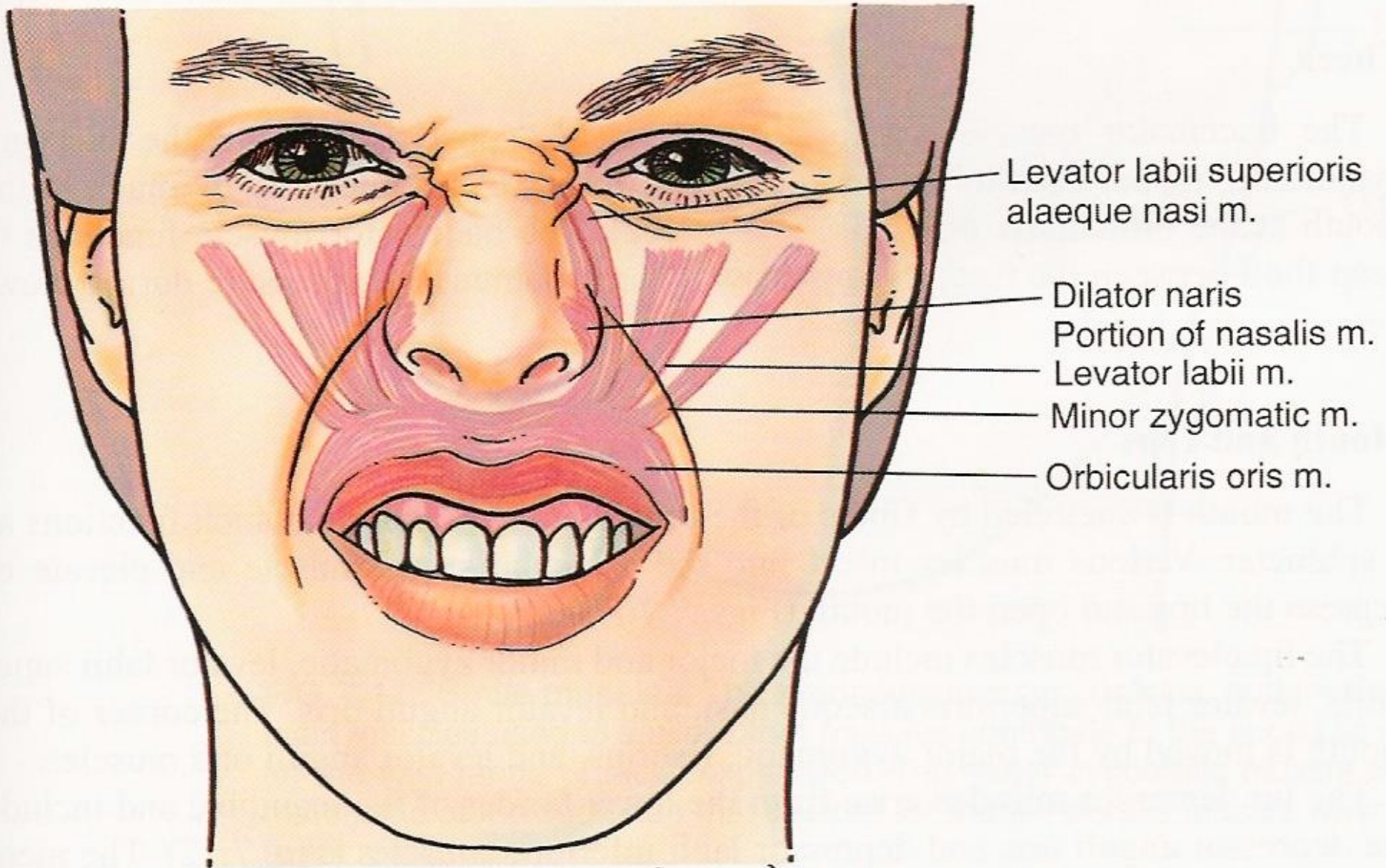

Makielski MD

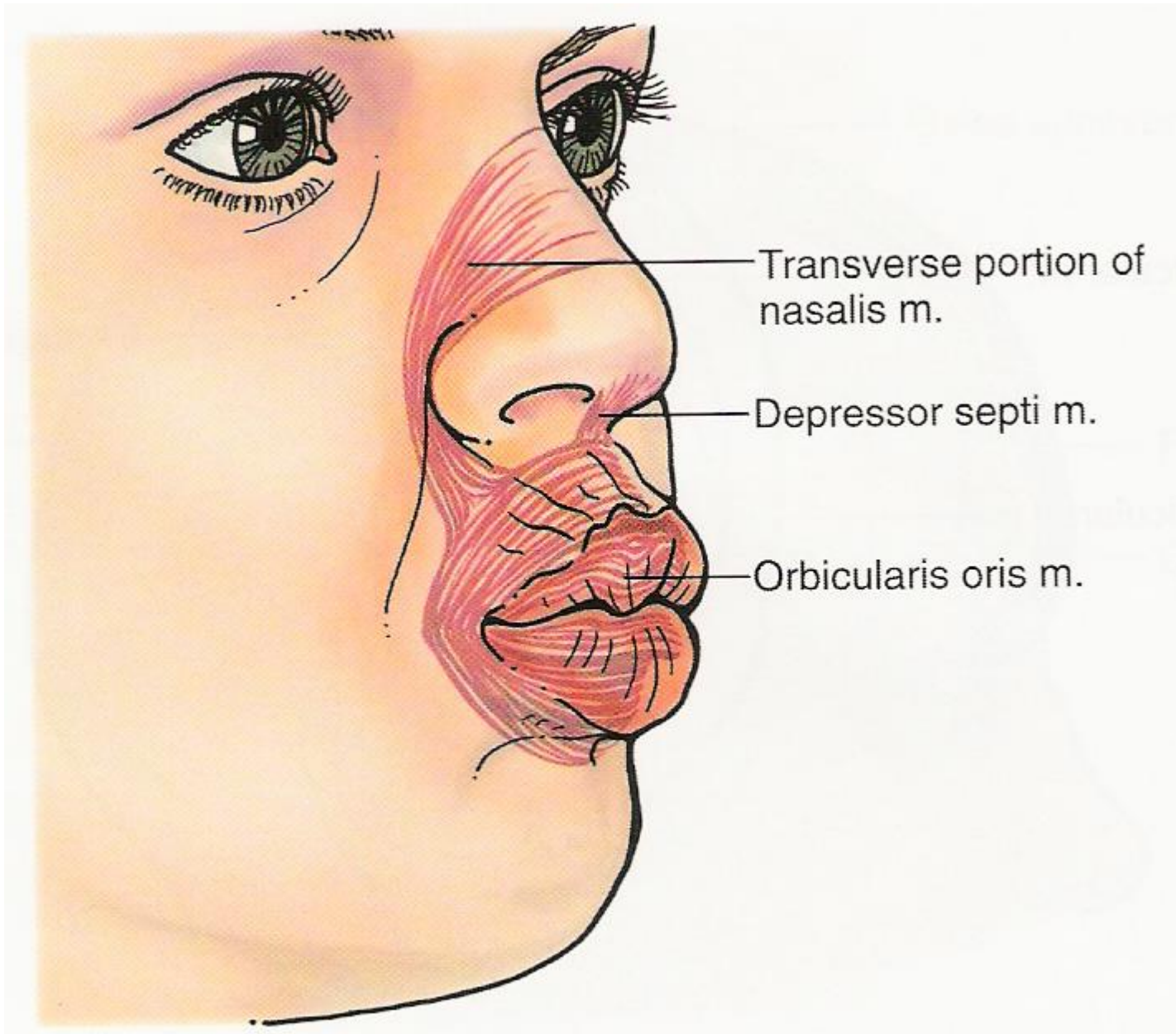
Svaly tvořící úsměv

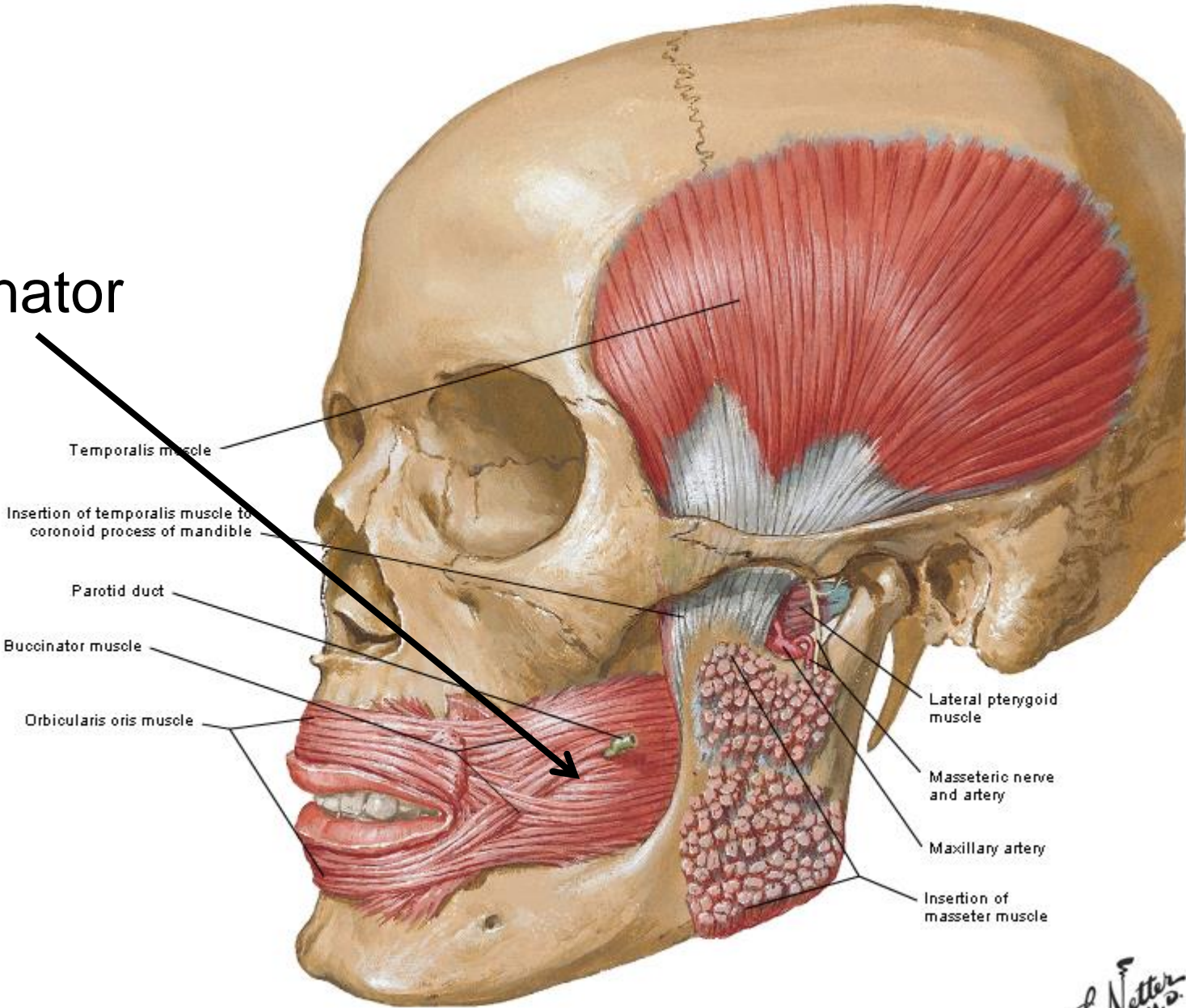
Svaly ohrnující nos

Svaly špulící rty

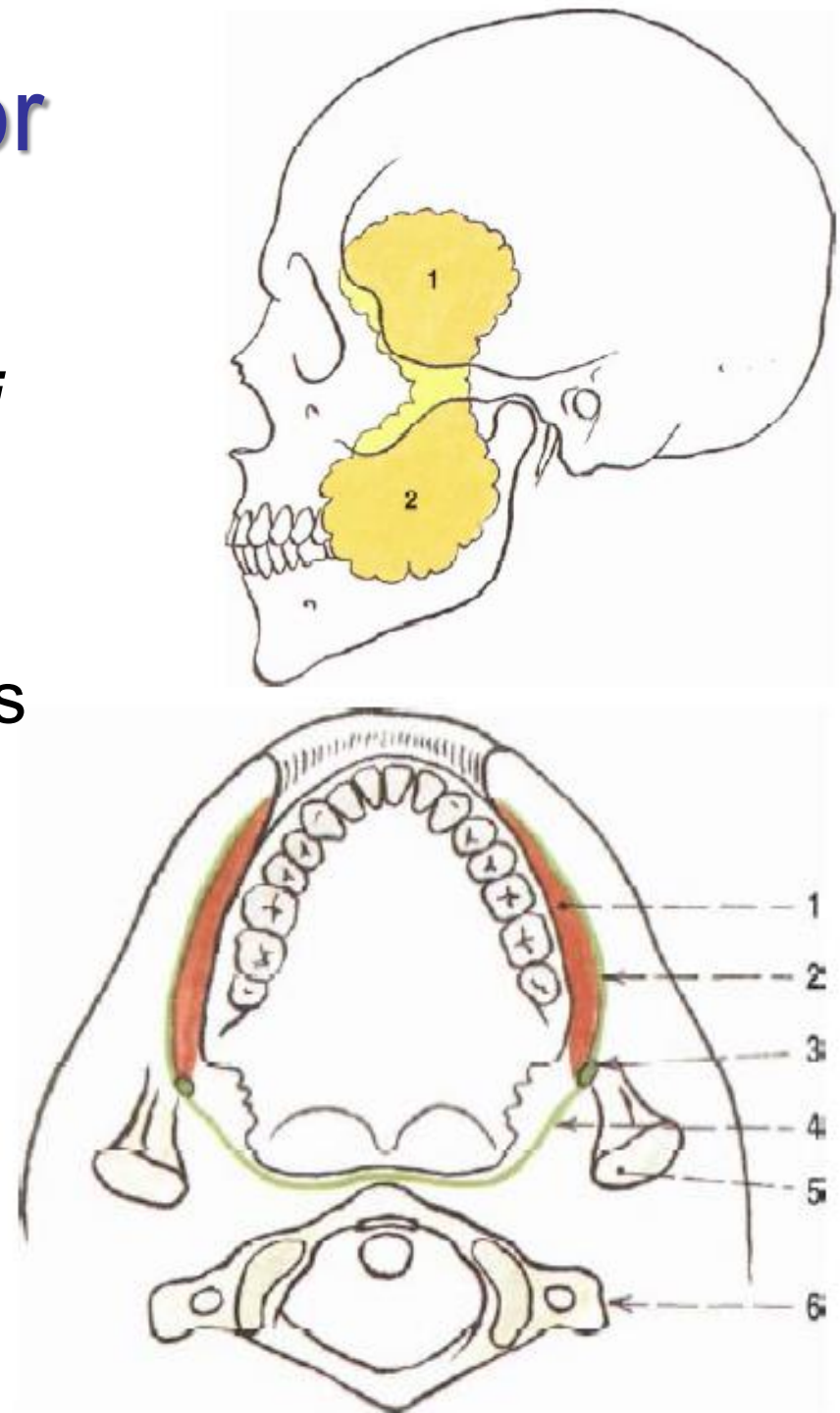
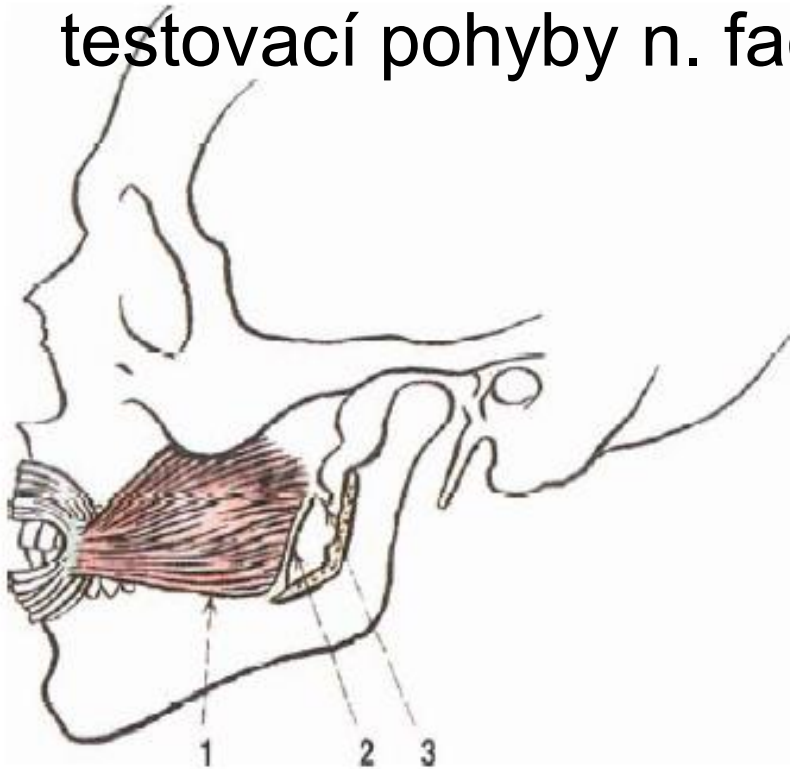

m. buccinator

Musculus buccinator (tvářový sval)

- ductus parotideus *Stenoni*
- corpus adiposum buccae *Bichati*
- testovací pohyby n. facialis

Musculus buccinator

- začátek:
  - **juga alveolaria** processus alveolaris maxillae a mandibuly v rozsahu stoliček
  - **raphe pterygomandibularis**
- průběh:
  - prostřední část svalu se dělí na horní a dolní svazek a oba svazky se kříží a míří do opačného rtu
- úpon:
  - **horní a dolní ret, modiolus** anguli oris
- funkce:
  - přitlačuje tváře na zuby a dásně
  - při žvýkání posouvá potravu mezi stoličky
  - při otevřených ústech vytlačuje vzduch z dutiny ústní
  - brání uskřinutí tvářové sliznice

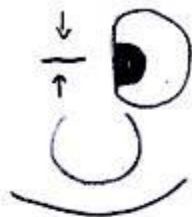

I.) m. nasalis

zuzuje a rozsiruje
nozdry

m. orbicularis oculi

zuzuje a uzavira'
ocni sterbinu

m. orbicularis oris

vysunuje
severne rty
dopred

svira' rty

m. risorius

rozsiruje ustni'
sterbinu

m. depressor anguli
oris

stahuje ustni'
koutek

m. depressor supercilii

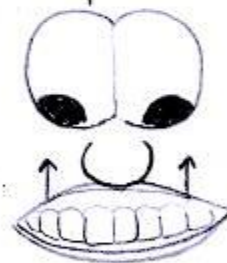
stahuje oboči'

m. levator anguli
oris

zdvihá koulek
+ prohlubuje
sulcus nasolabialis

m. levator labii
superioris

vytahuje a ohnuje
horni' ret

m. nasalis

(II)

piriformis

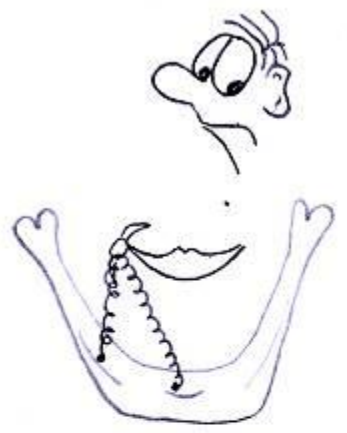

pars transversa

m. depressor septi nasi

m. depressor anguli oris

m. orbicularis oculi

rozširuje
slznicu
vake

m. orbicularis oris

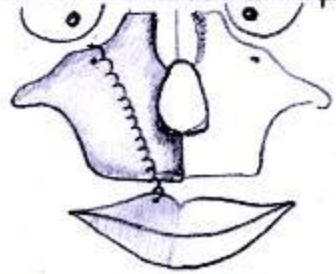
m. risorius

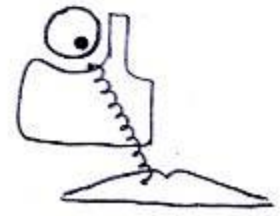
m. mentalis
-> psoas

(IV)

m. levator labii sup

(III)

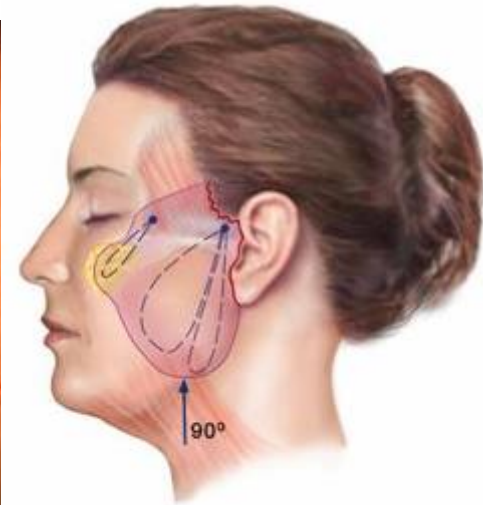
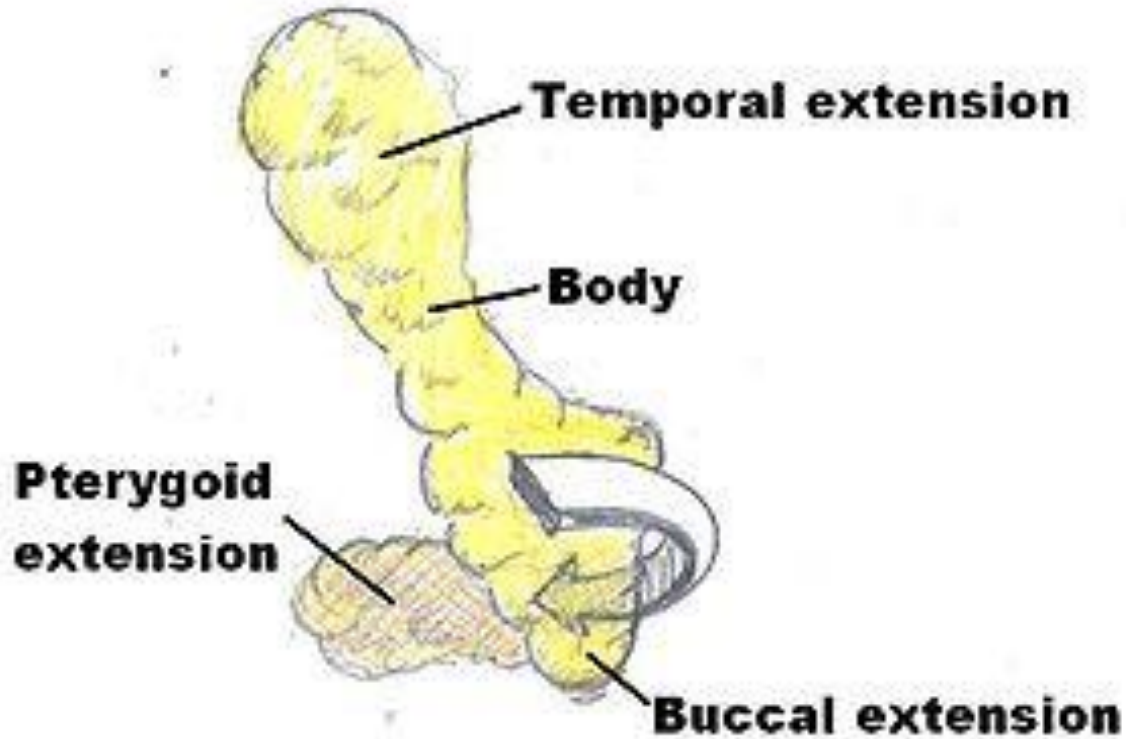

Fascie hlavy

- fascia temporalis
- fascia parotidea
- fascia masseterica
- fascia buccopharyngea
- lamina interpterygoidea

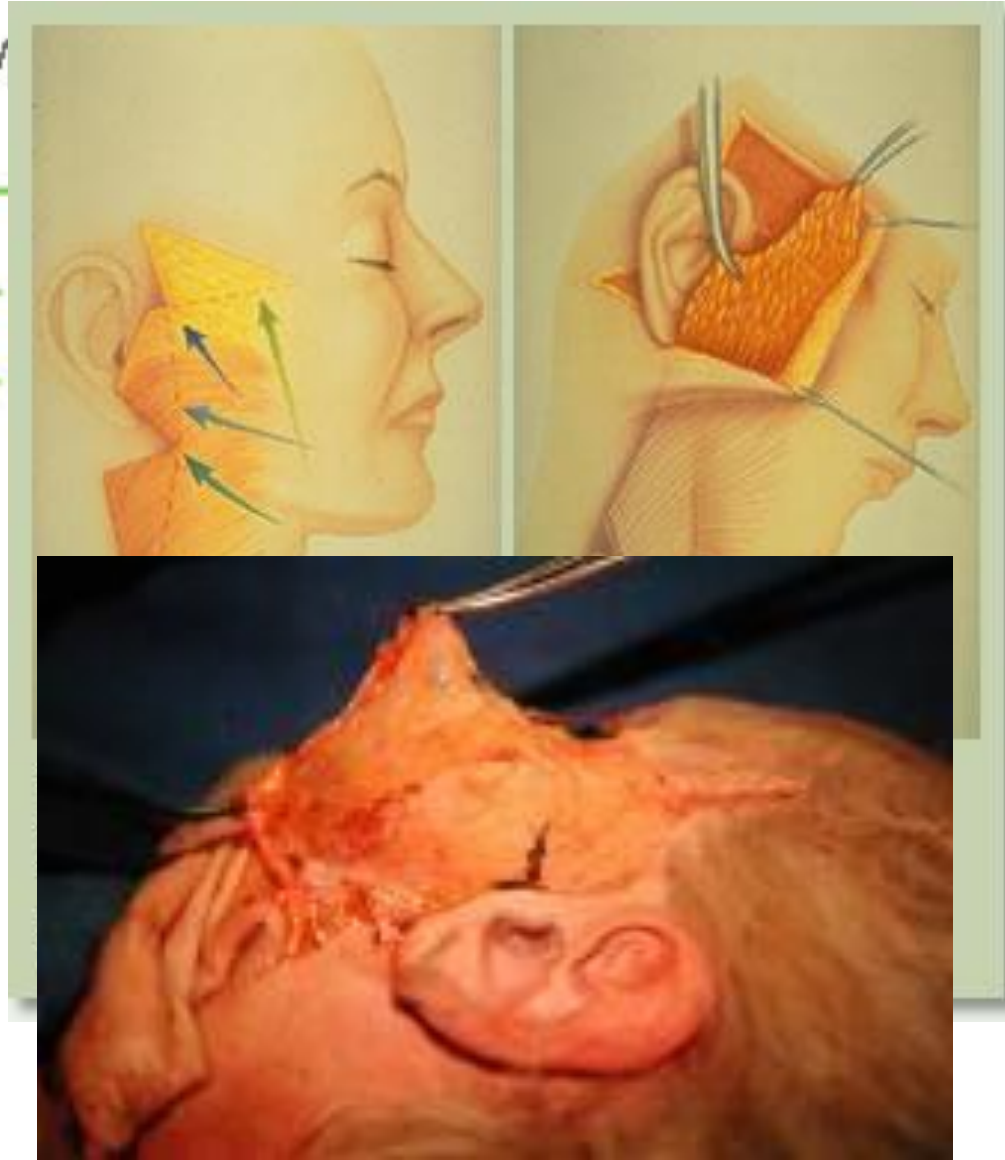
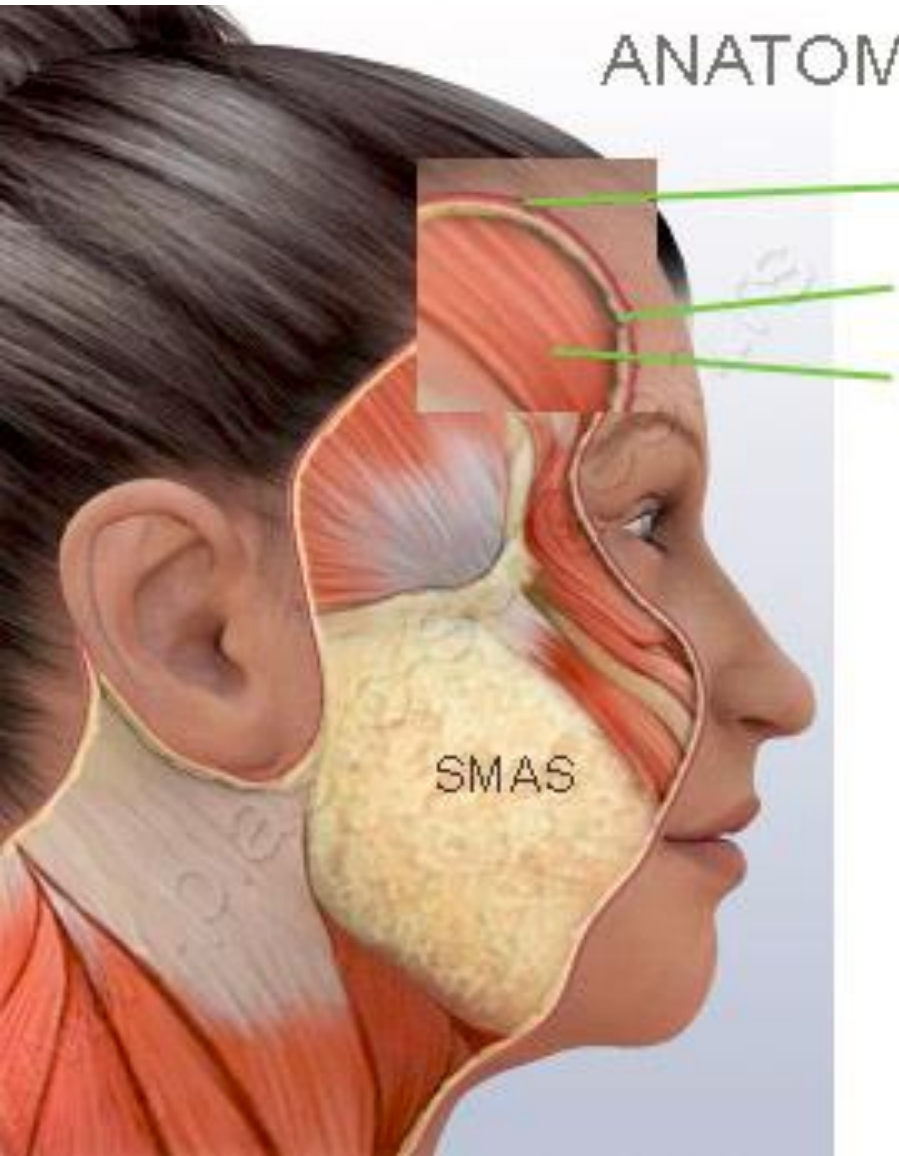
corpus adiposum buccae *Bichati*

Corpus adiposum buccae *Bichati*

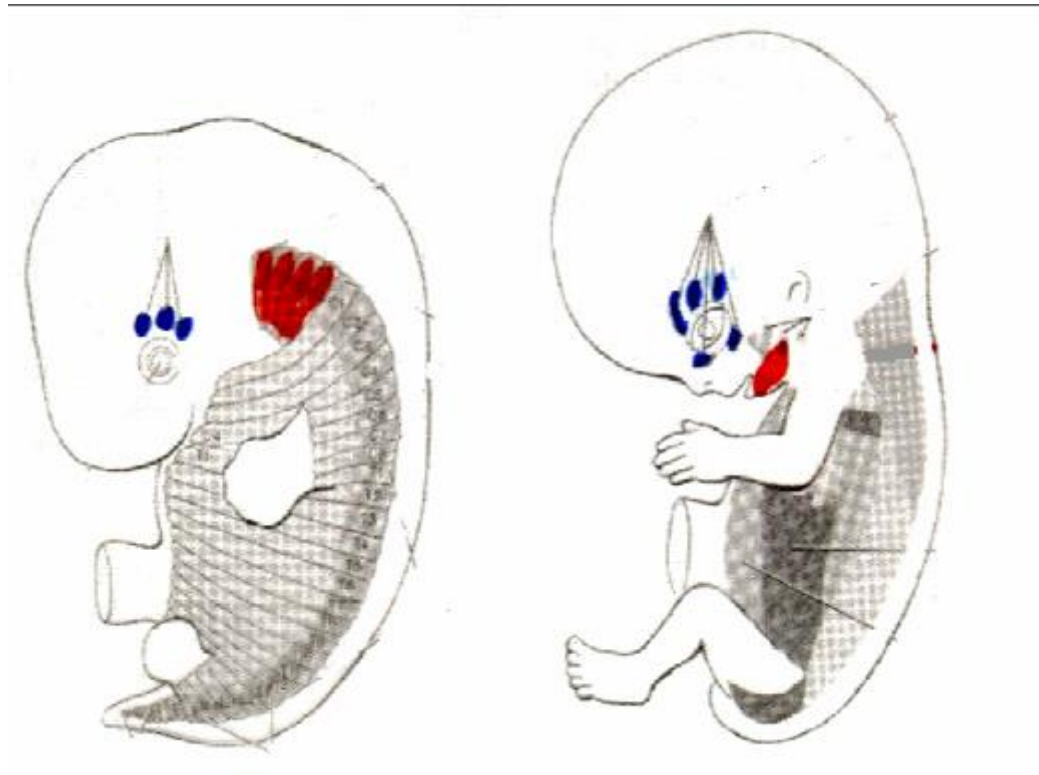

Povrchový muskulo-aponeurotický systém (SMAS)

souvislá vazivově-svalová vrstva spojující mimické svaly a vyplňující prostor mezi nimi a kolem nich

Motorické somitové hlavové nervy

- preotické myotomy (somitomery) vytvářejí vnější svaly oční koule – **n. III, IV, VI**
- týlní somity vytvářejí svaly jazyka – **n. XII**

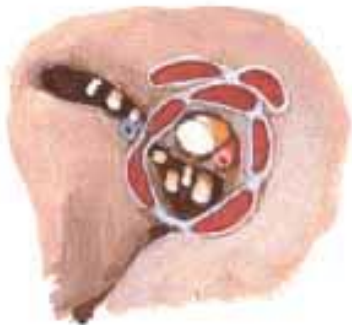
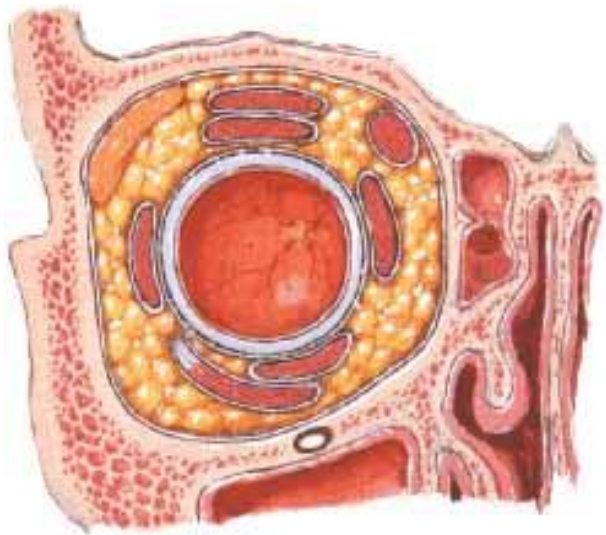
Vnější svaly oční koule

- **mm. recti**
  - superior, inferior, medialis, lateralis
- **mm. obliqui**
  - inferior, superior
- m. levator palpebrae superioris
- inervace: n. III, n. IV, n. VI
- hladké svaly: m. orbitalis *Mülleri*, m. tarsalis sup. *Mülleri* + inf.

Vnější svaly oční koule

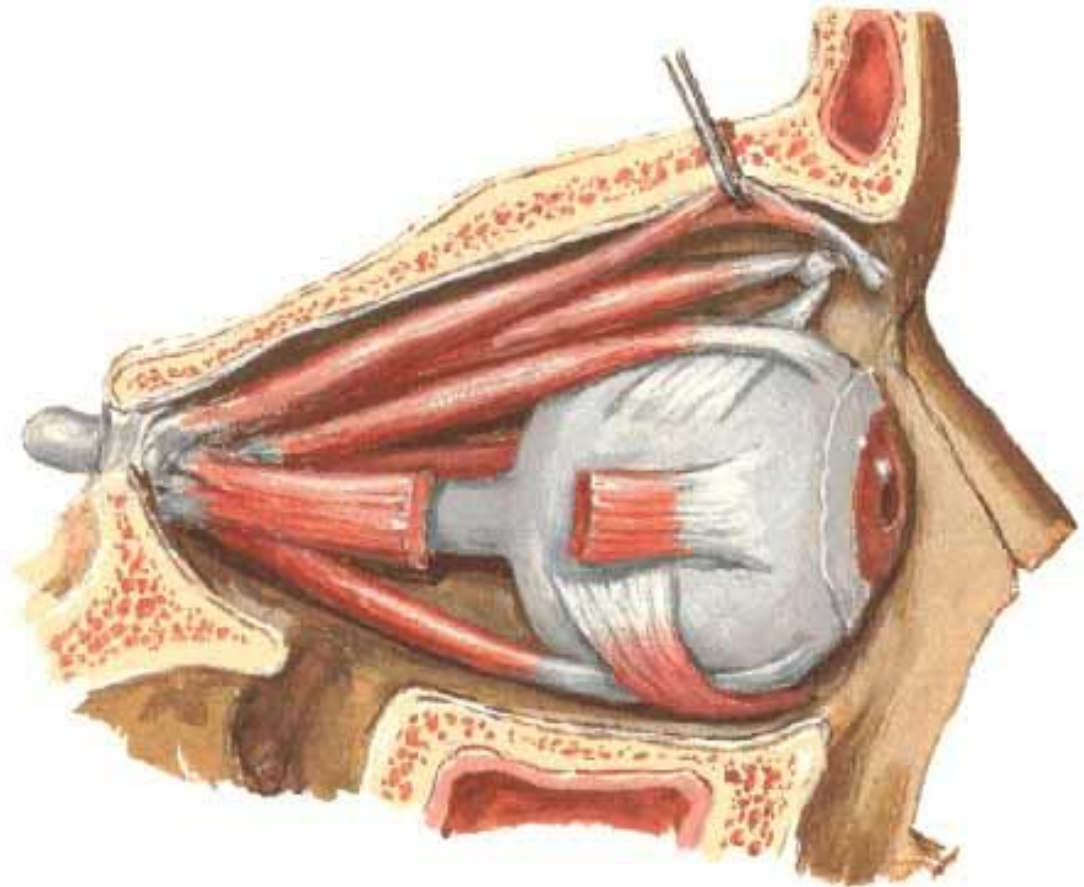
Fascia of Orbit and Eyeball

Frontal Section and Entering Structures

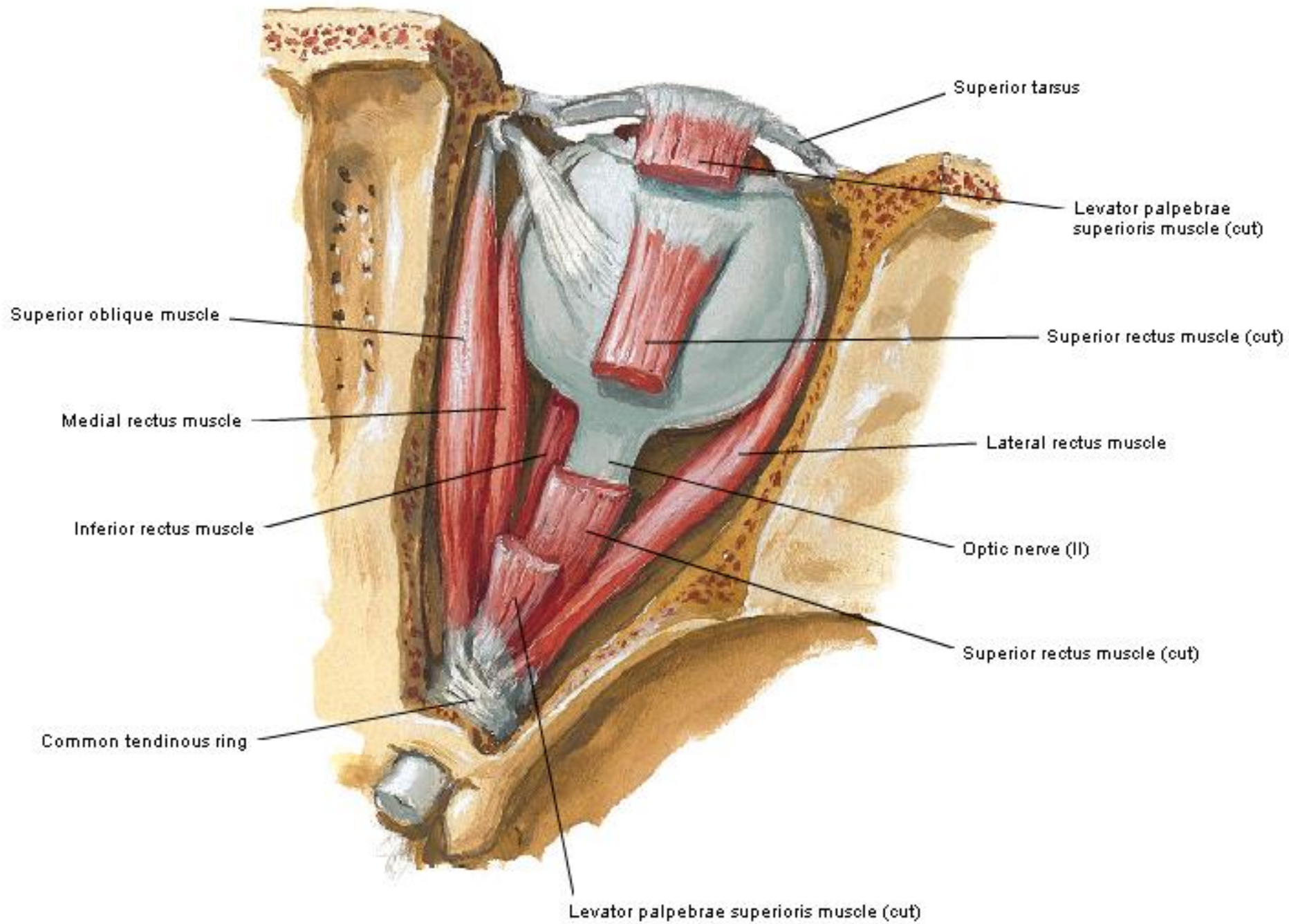

Extrinsic Eye Muscles

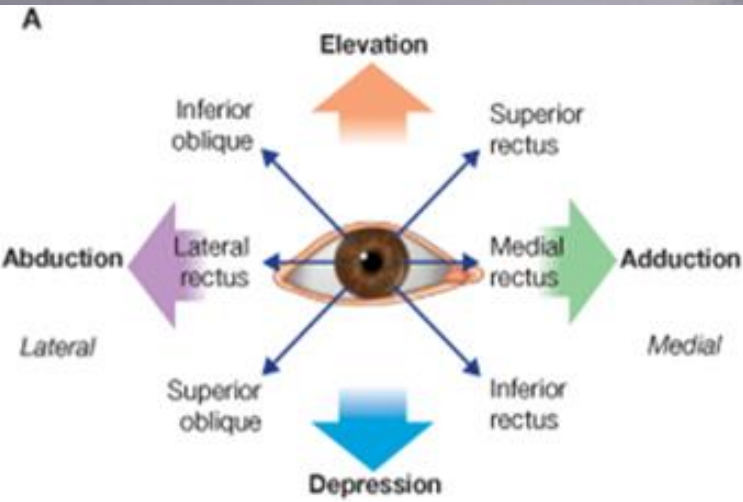
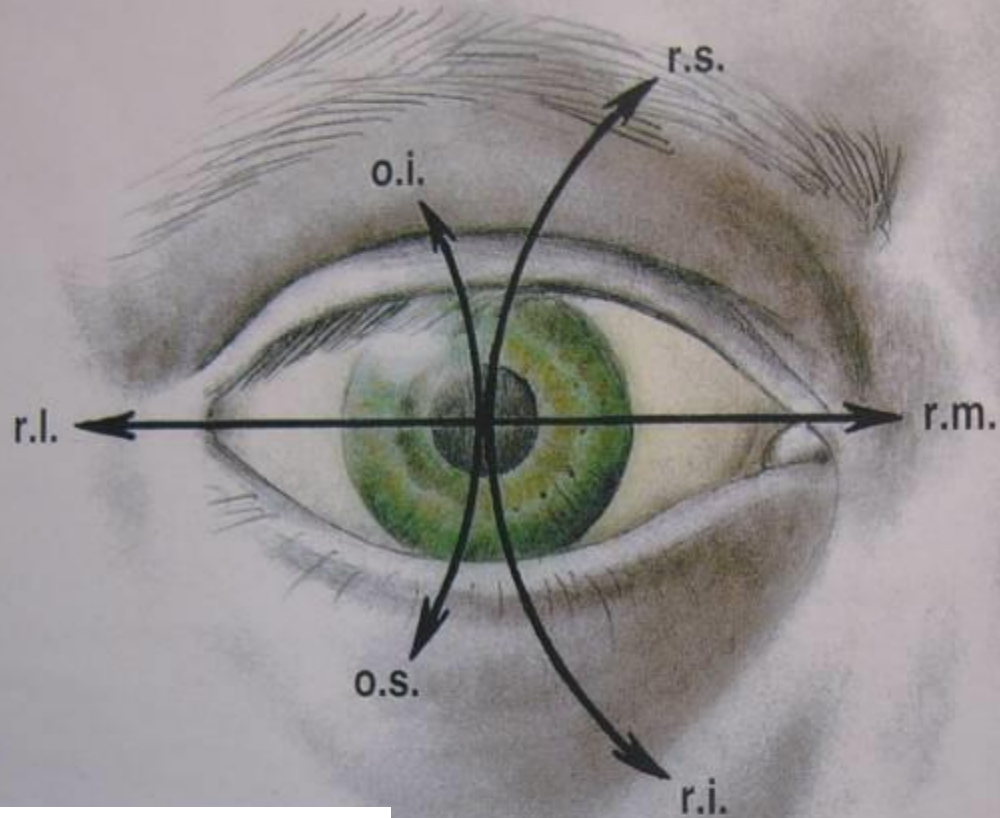
Right Lateral View

Pohyby oční koule

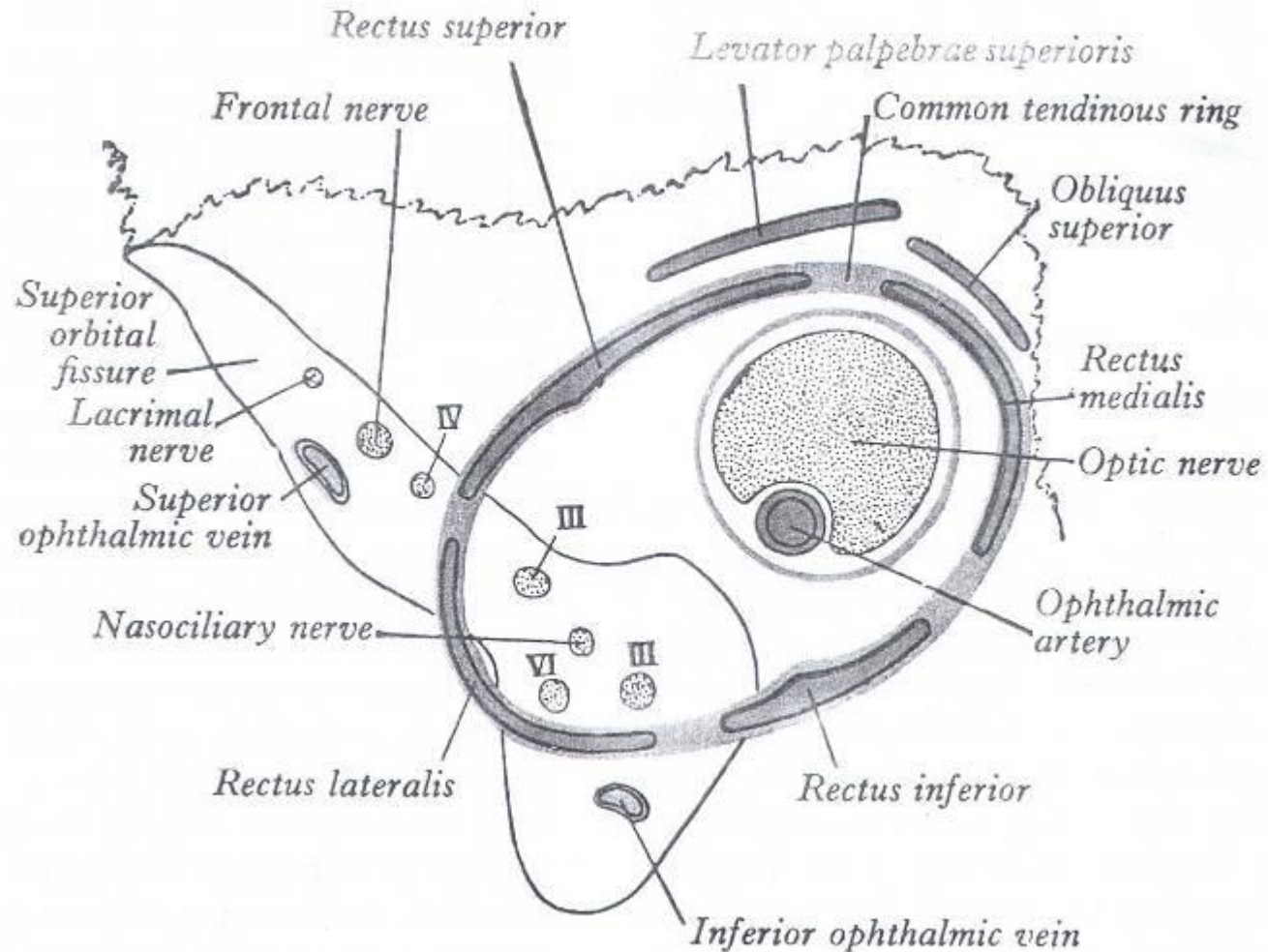
Anulus tendineus communis *Zinni*

skrz:

- n. III
- n. VI
- n. nasociliaris
- n. II + AO

mimo:

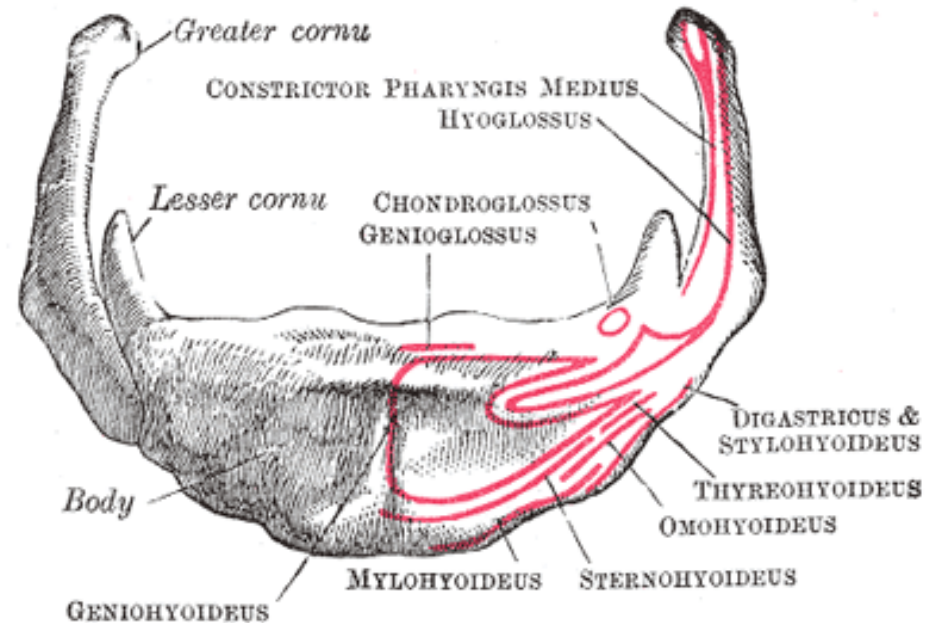
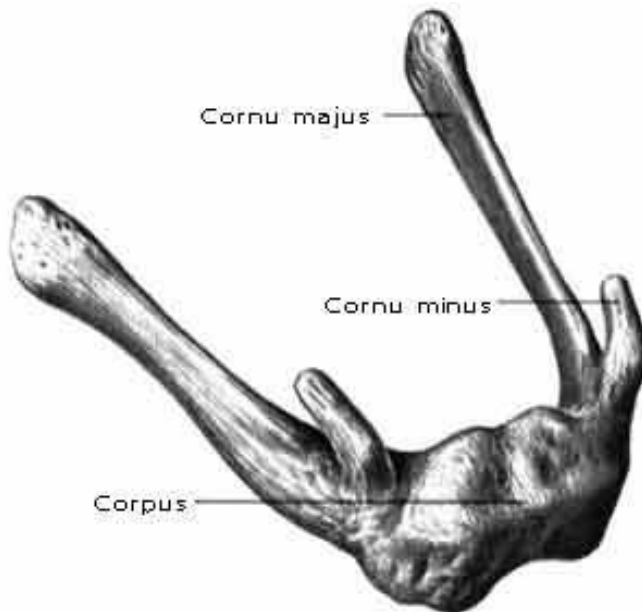
- n. IV
- n. frontalis
- n. lacrimalis
- v. ophthalmica superior

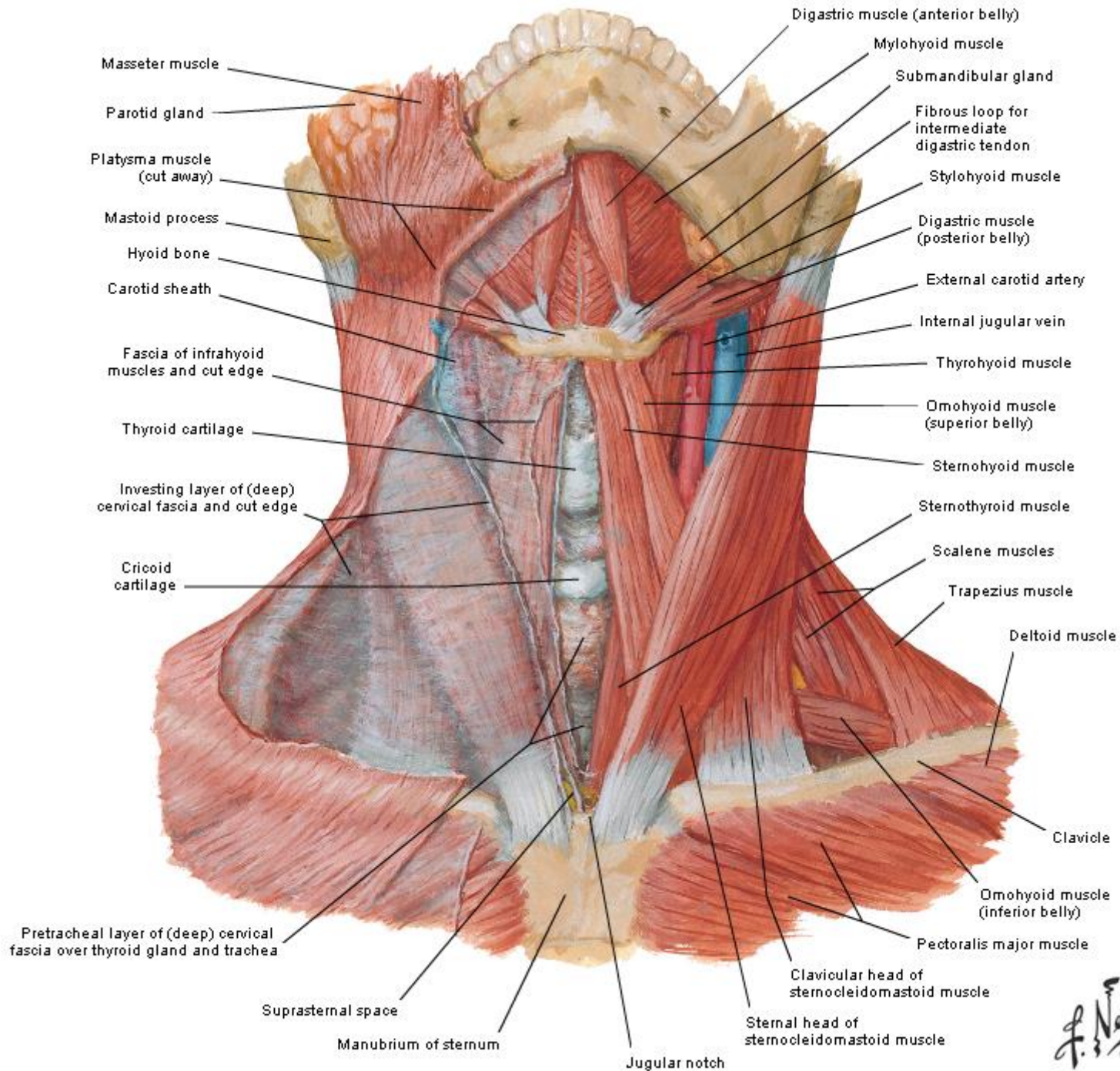

SVALY KRKU

Jazylka (os hyoideum)

- corpus
- cornu majus / velký roh
- cornu minus / malý roh

Svaly krku

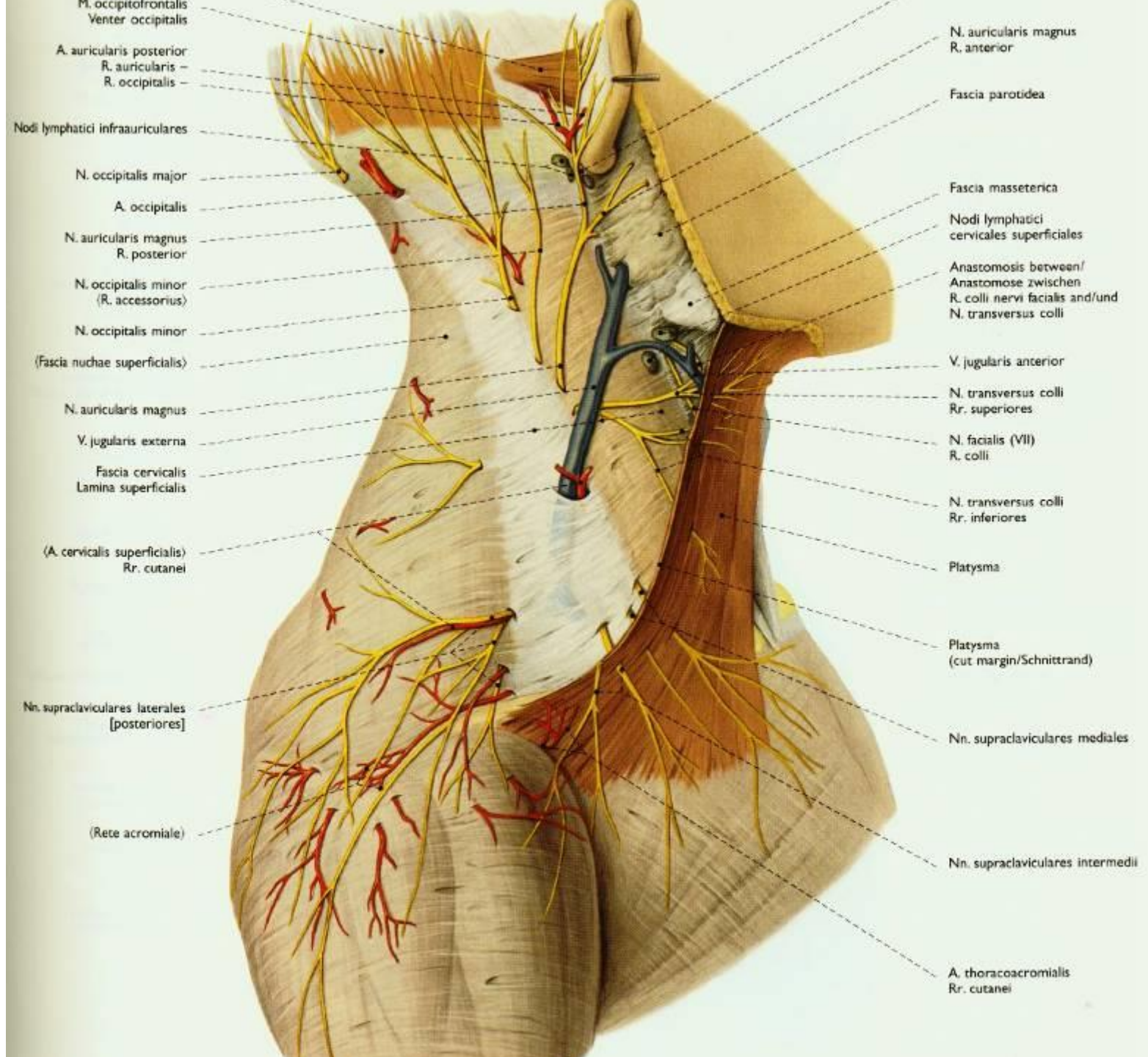
- platysma – n. VII
- m. sternocleidomastoideus – n. XI + C2-4
- mm. infrahyoidei – ansa cervicalis profunda
- mm. suprahyoidei – V3, VII., C1
- mm. scaleni - nn. spinales (C1-C8)
- hluboké svaly krku – nn. spinales (C1-C6)

Platysma – kožní krční sval

- povrchová vrstva
- na lamina superficialis fasciae cervicalis
- vynechává střední čáru
- úpon má 3 části: pars labialis, modiolaris et mandibularis
- n. VII (r. colli)
- napětí kůže

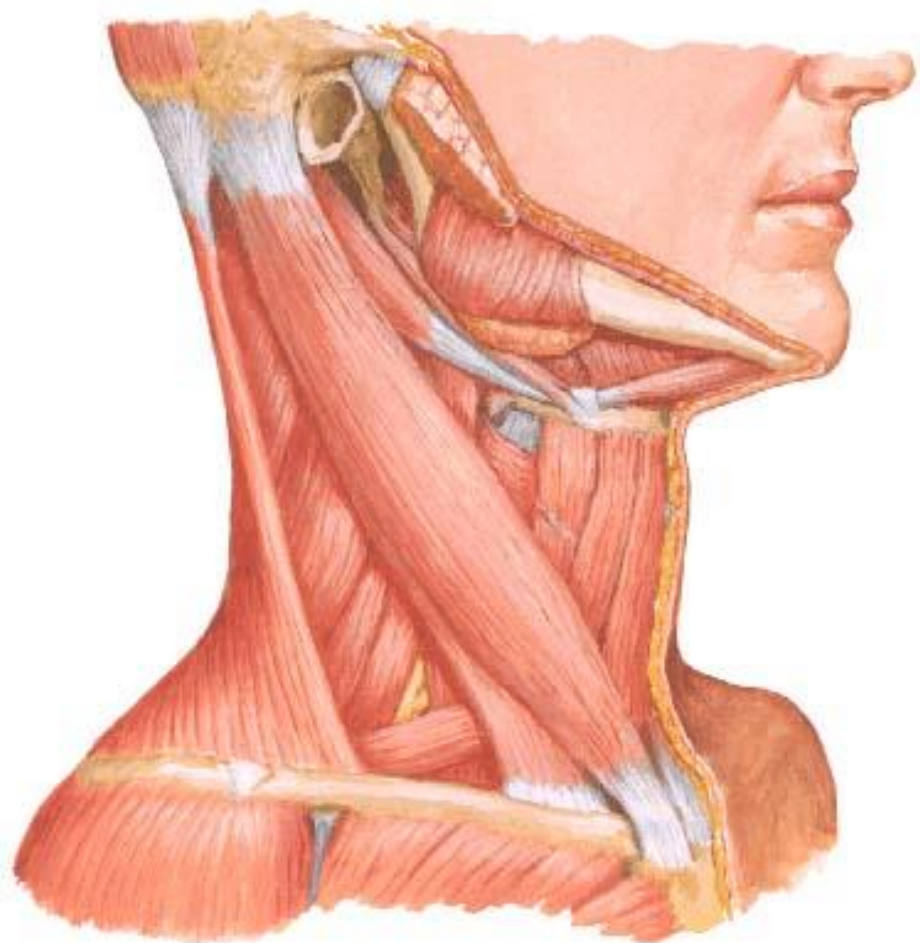
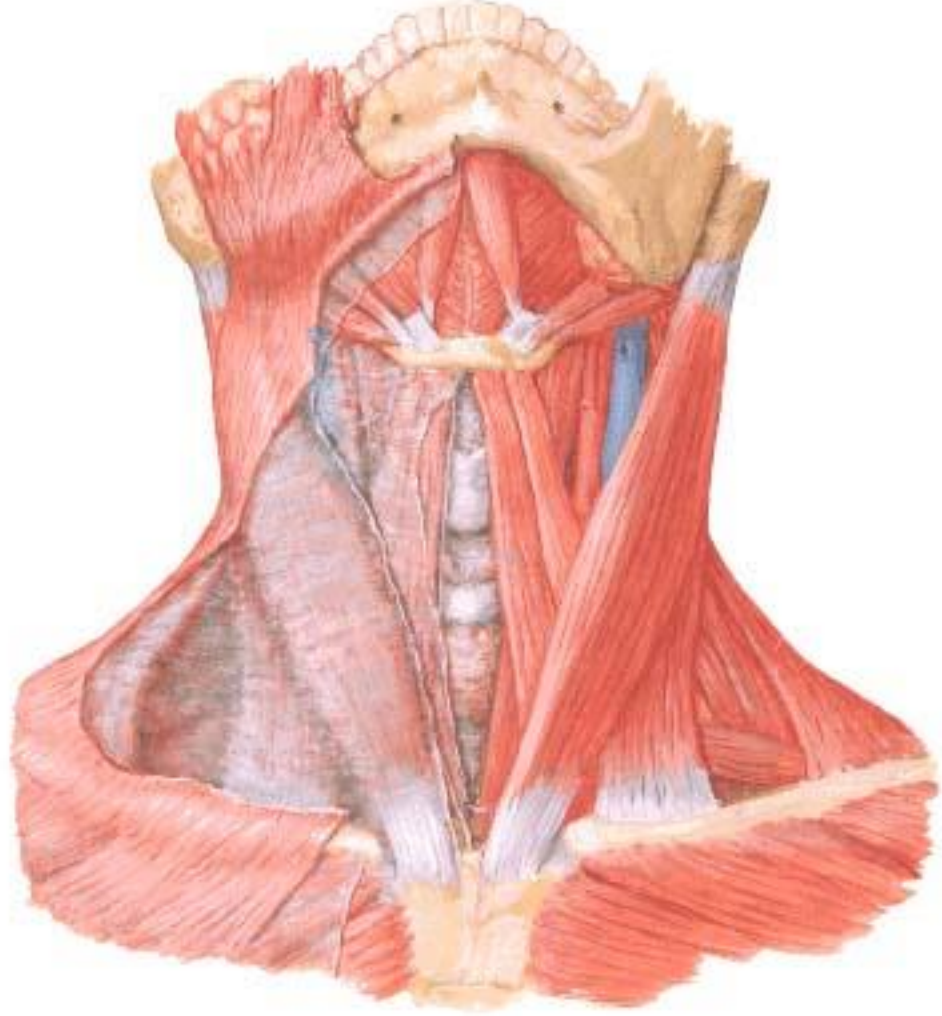

Krční řasa – Pterygium colli

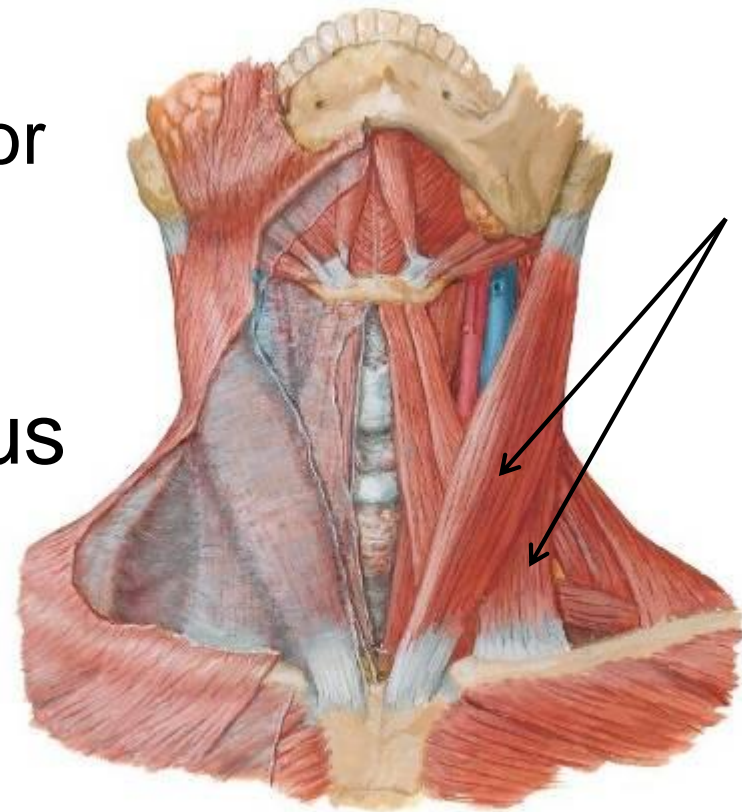
Turnerův sy

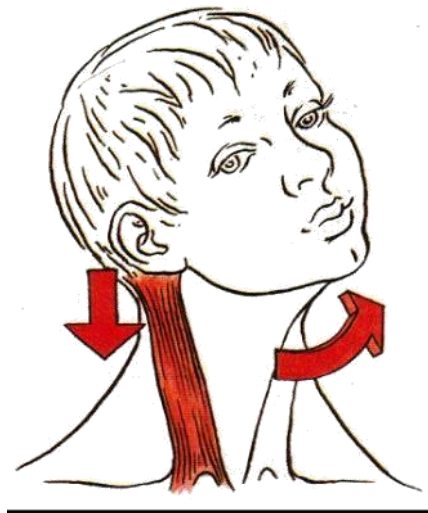
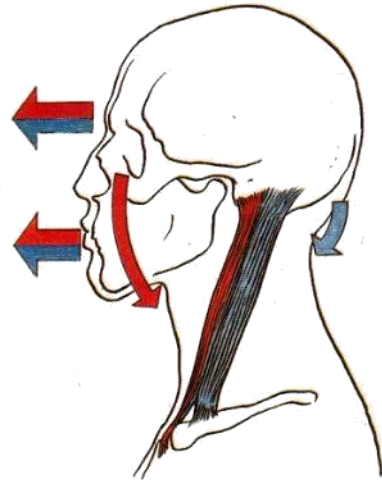
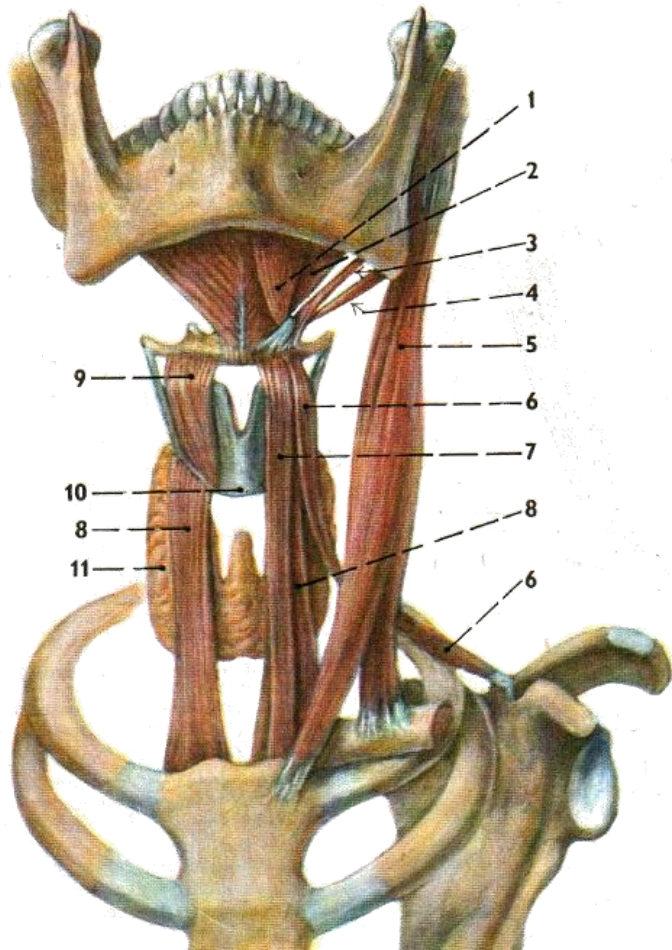

M. sternocleidomastoideus

- začátek: 2 části
  - pars sternalis et clavicularis
  - fossa supraclavicularis minor (promítá se sem cupula pleurae)
- úpon: processus mastoideus + linea nuchalis superior
  - n.XI + vlákna z C2-4
  - pohyb v atlantookcipitálním skloubení

M. sternocleidomastoideus

funkce

oboustranná akce:

1. zadní snopce –
záklon
2. přední snopce
sklonění

jednostranná akce:

1. úklon na stranu
akce
2. otočení na
protilehlou stranu

Zkrácení kývače – Torticollis

Mm. infrahyoidei = Podjazylkové svaly

- m. sternohyoideus
- m. sternothyroideus
- m. thyrohyoideus – C1
- m. omohyoideus
  - venter superior + inferior

- inervace: ansa cervicalis profunda C1-C3
- *stabilizace hrtanu*

Mm. suprahyoidei = Nadjazylkové svaly

deriváty 2. oblouku – n. **VII**

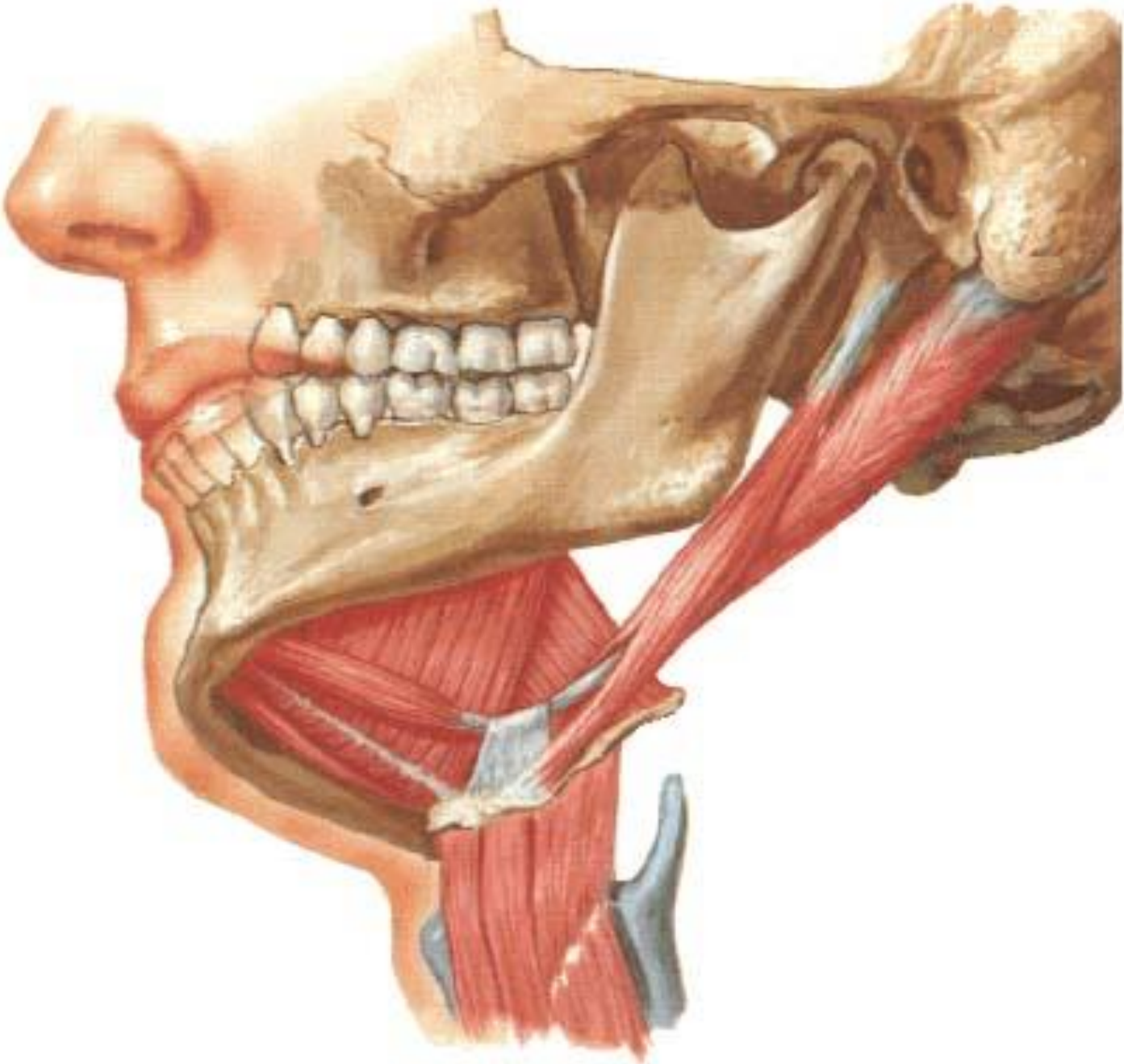
- m. stylohyoideus
- m. digastricus – venter posterior

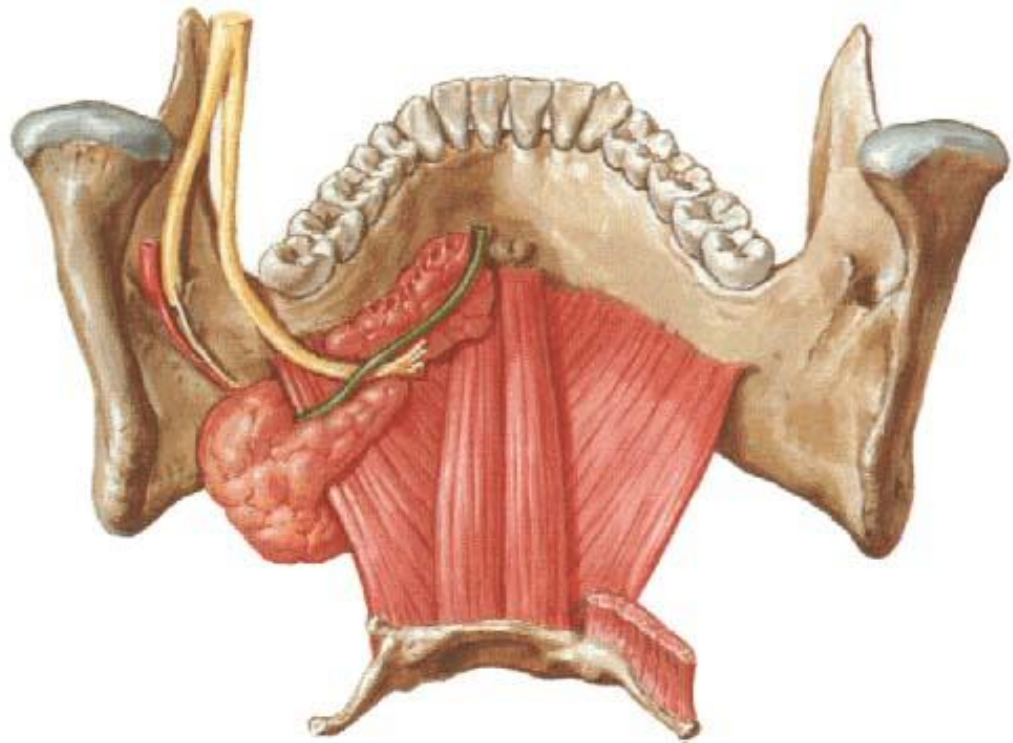
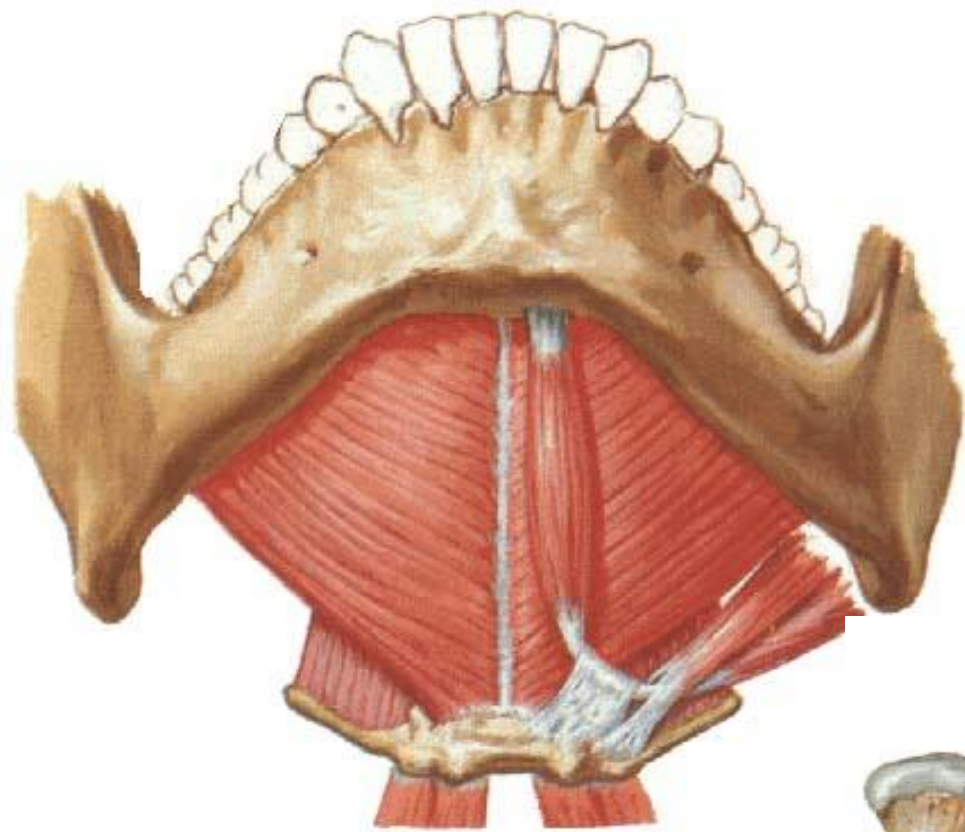
deriváty 1. oblouku – n. **V3**

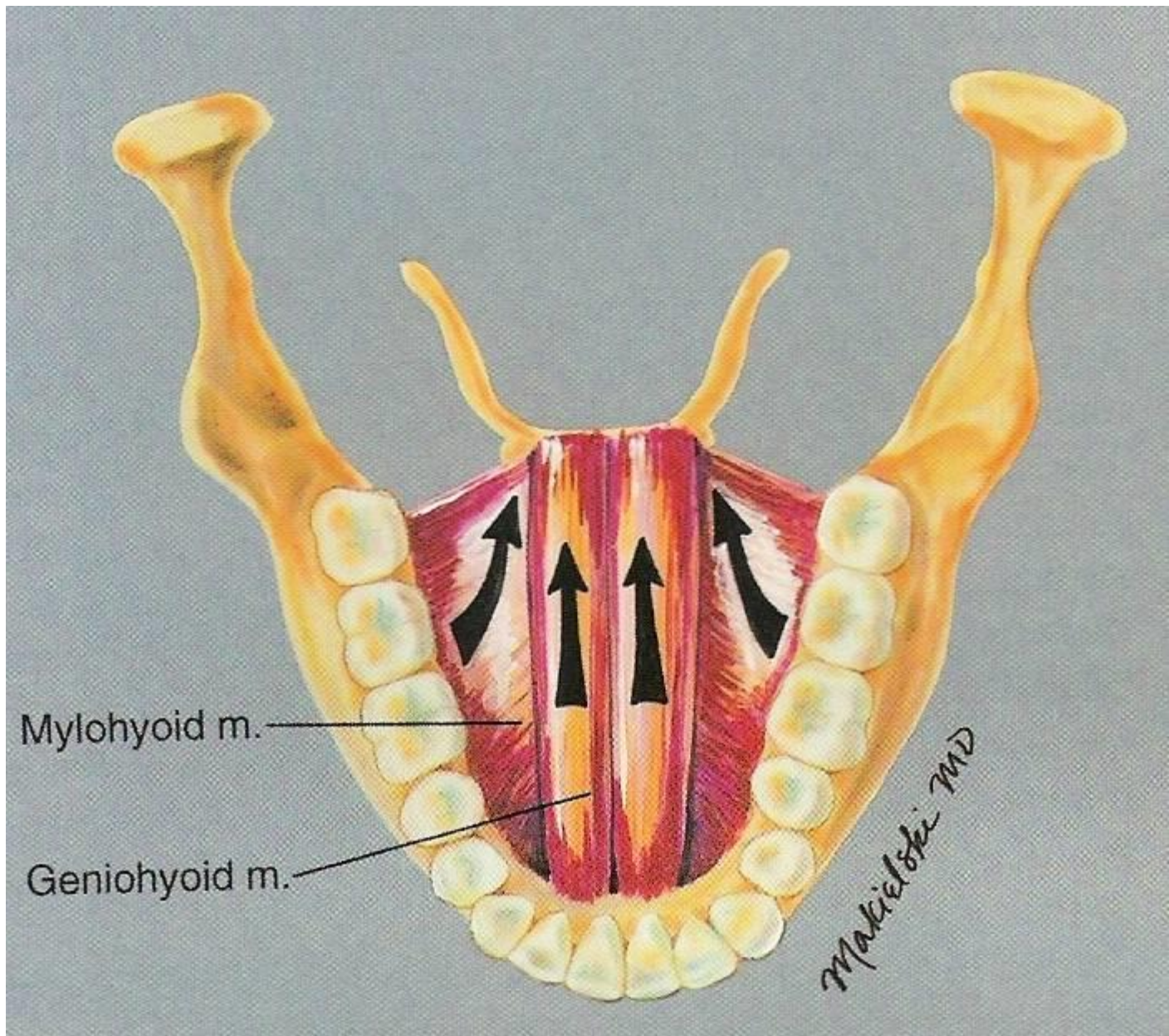
- m. mylohyoideus
- m. digastricus – venter anterior

derivát krčních somitů:

- m. geniohyoideus – C1
- *stabilizace hrtanu (tvorba hlasu)*

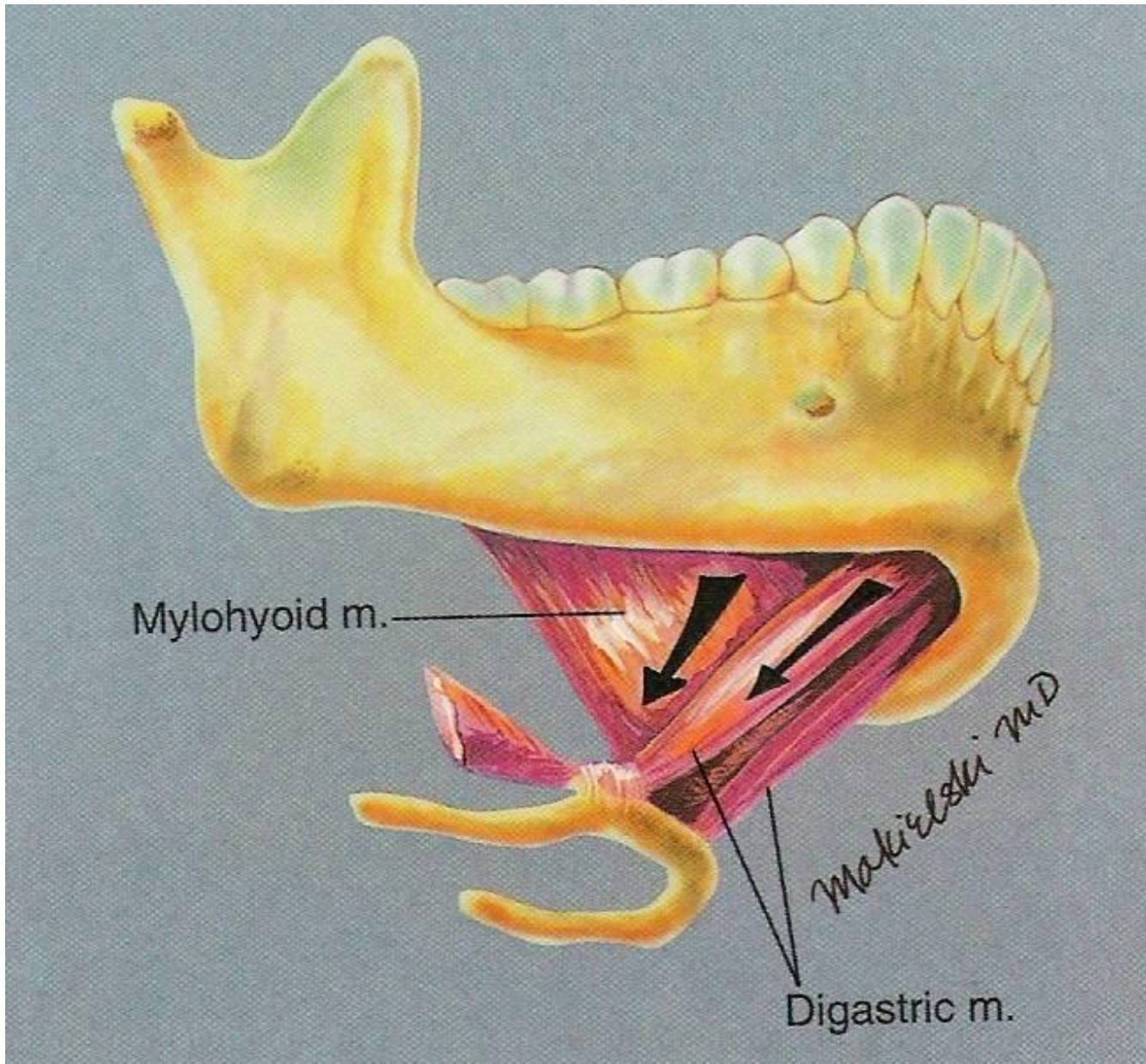

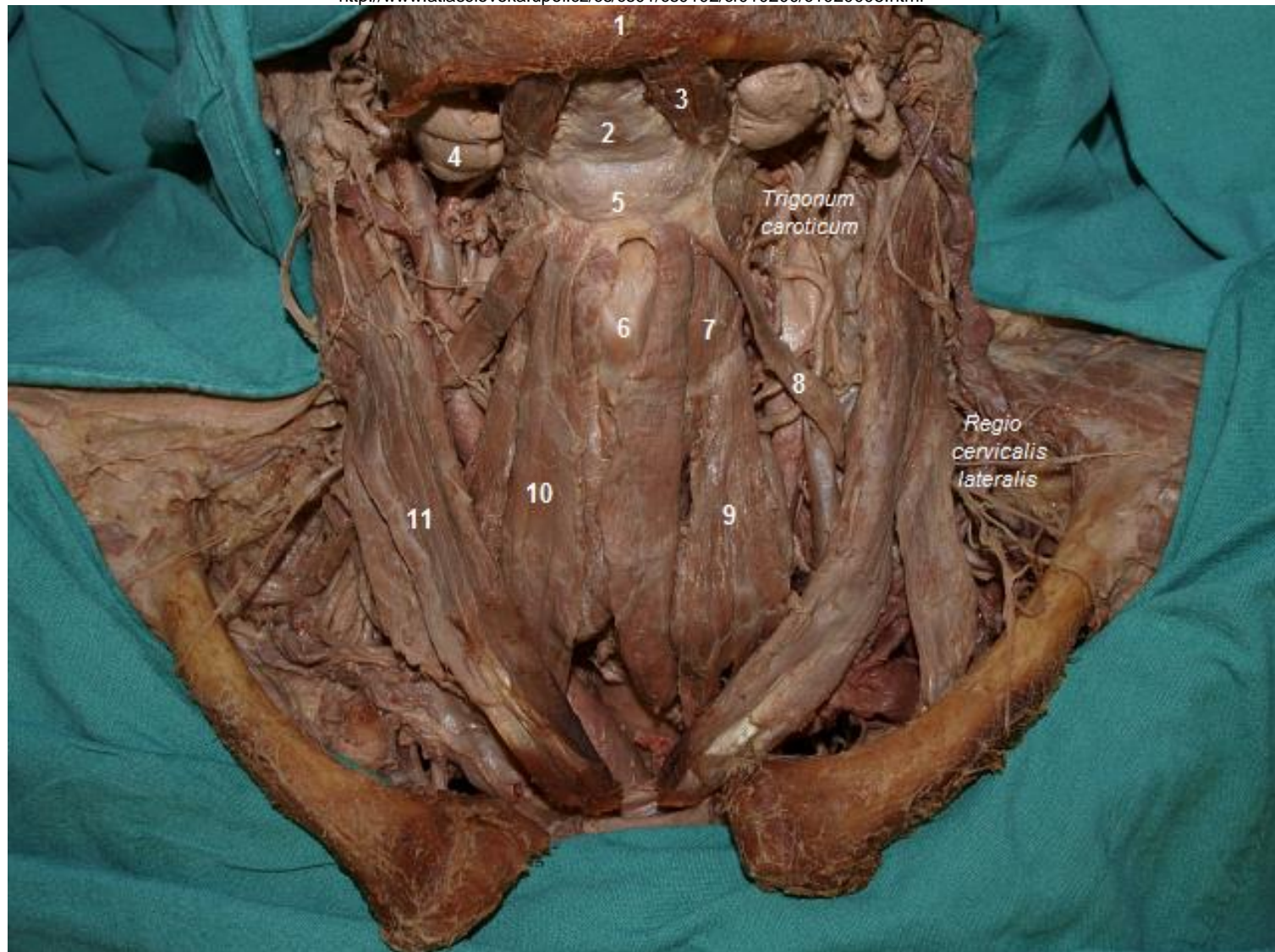

Mylohyoid m.

Geniohyoid m.

Makieloki MD

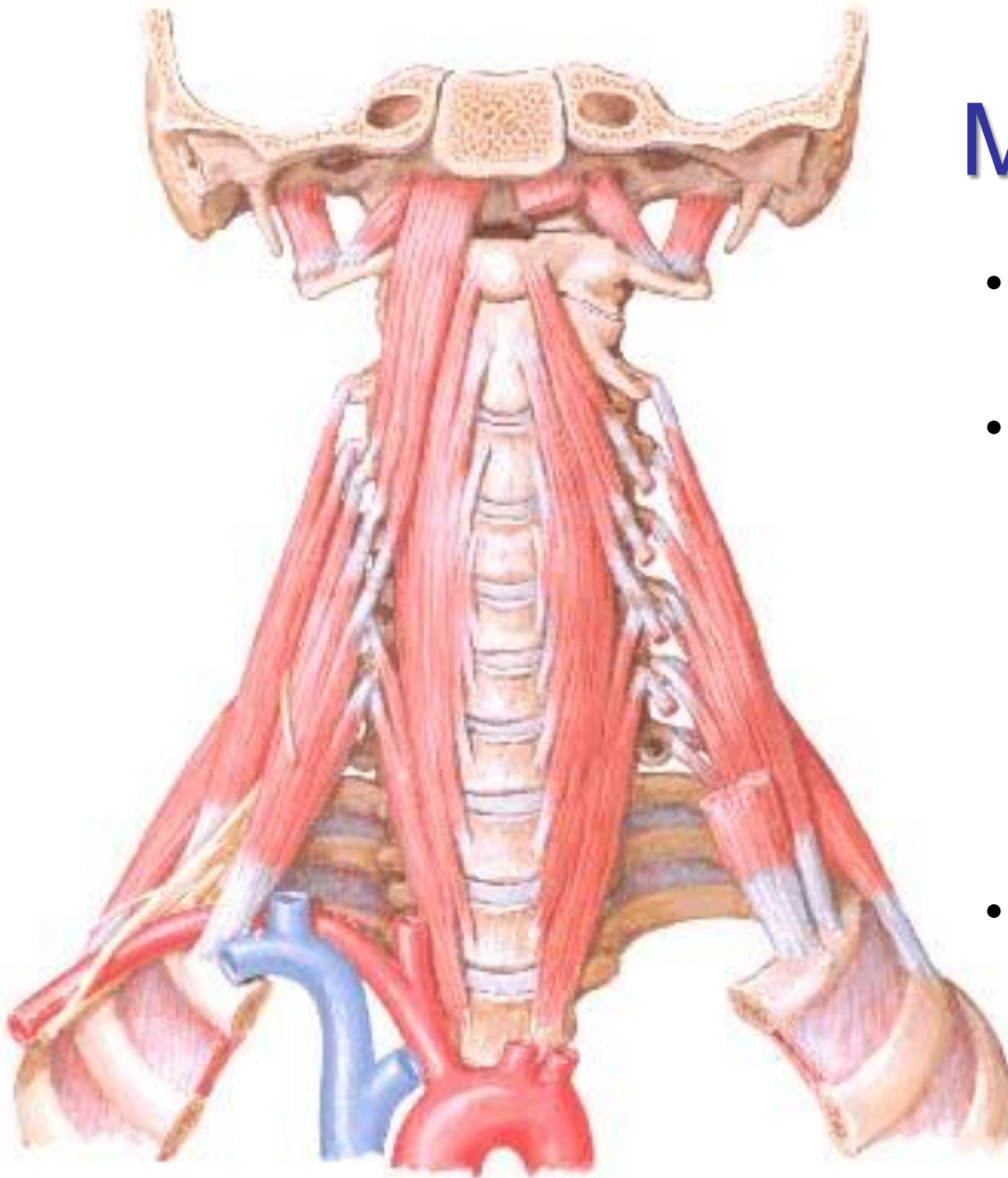

- 1 – mandibula
- 2 – m. mylohyoideus
- 3 – venter anterior m. digastrici
- 5 – os hyoideum
- 6 – cartilago thyroidea

- 7 – m. thyrohyoideus
- 8 – m. omohyoideus
- 9 – m. sternothyroideus
- 10 – m. sternohyoideus

Mm. scaleni = Kloněné svaly („Kloněnci“)

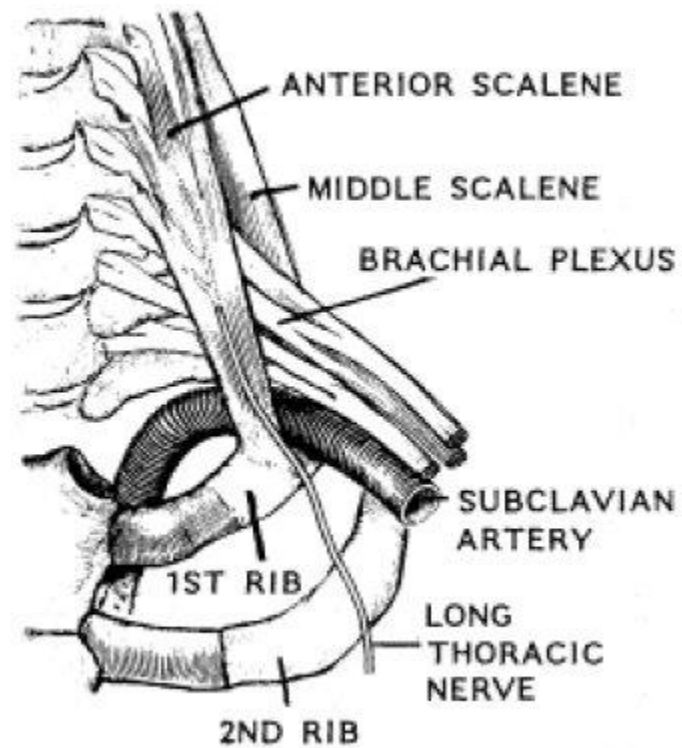
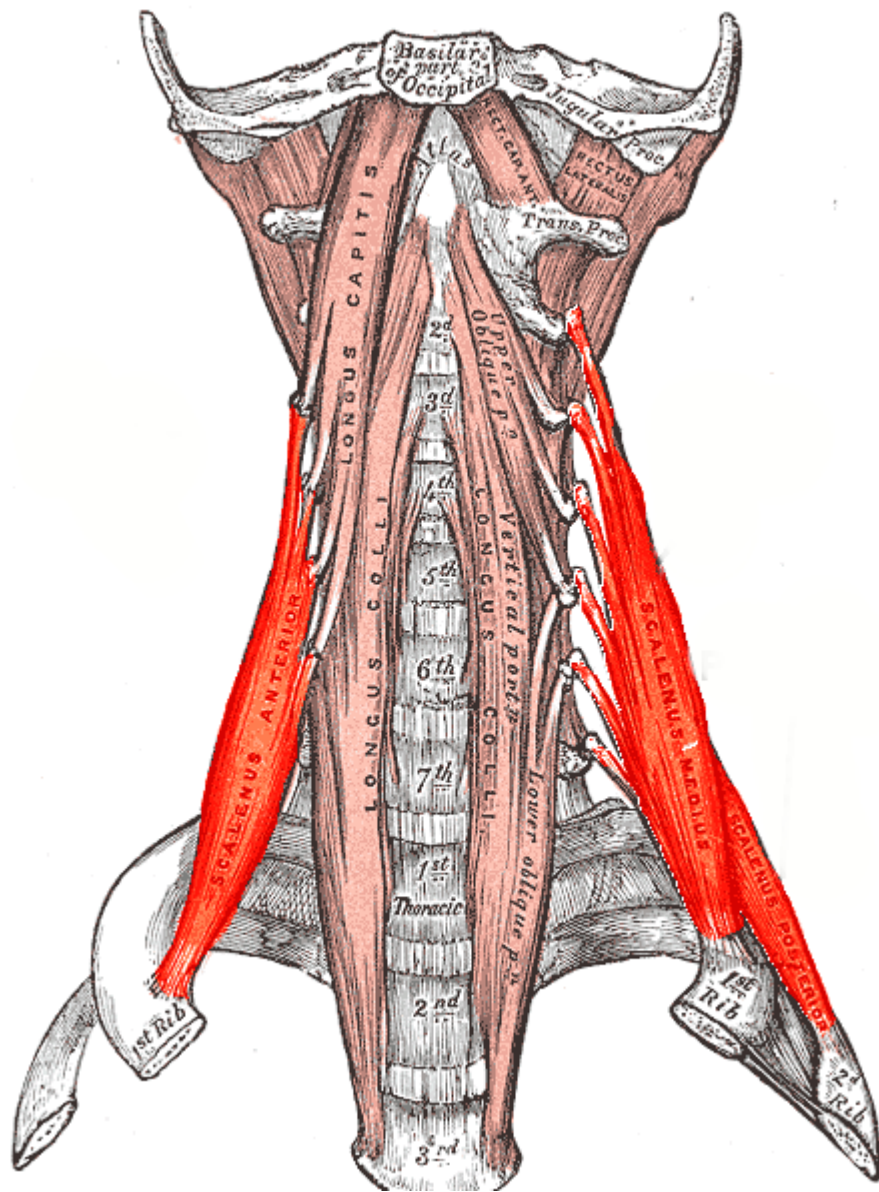
- m. scalenus anterior – C4-6
- m. scalenus medius – C3-8
- m. scalenus posterior – C7-8
- (m. scalenus minimus – 50%)
  - napíná cupua pleurae

- *fissura scalenorum*
- *skalenický syndrom*
- *blokáda plexus brachialis*

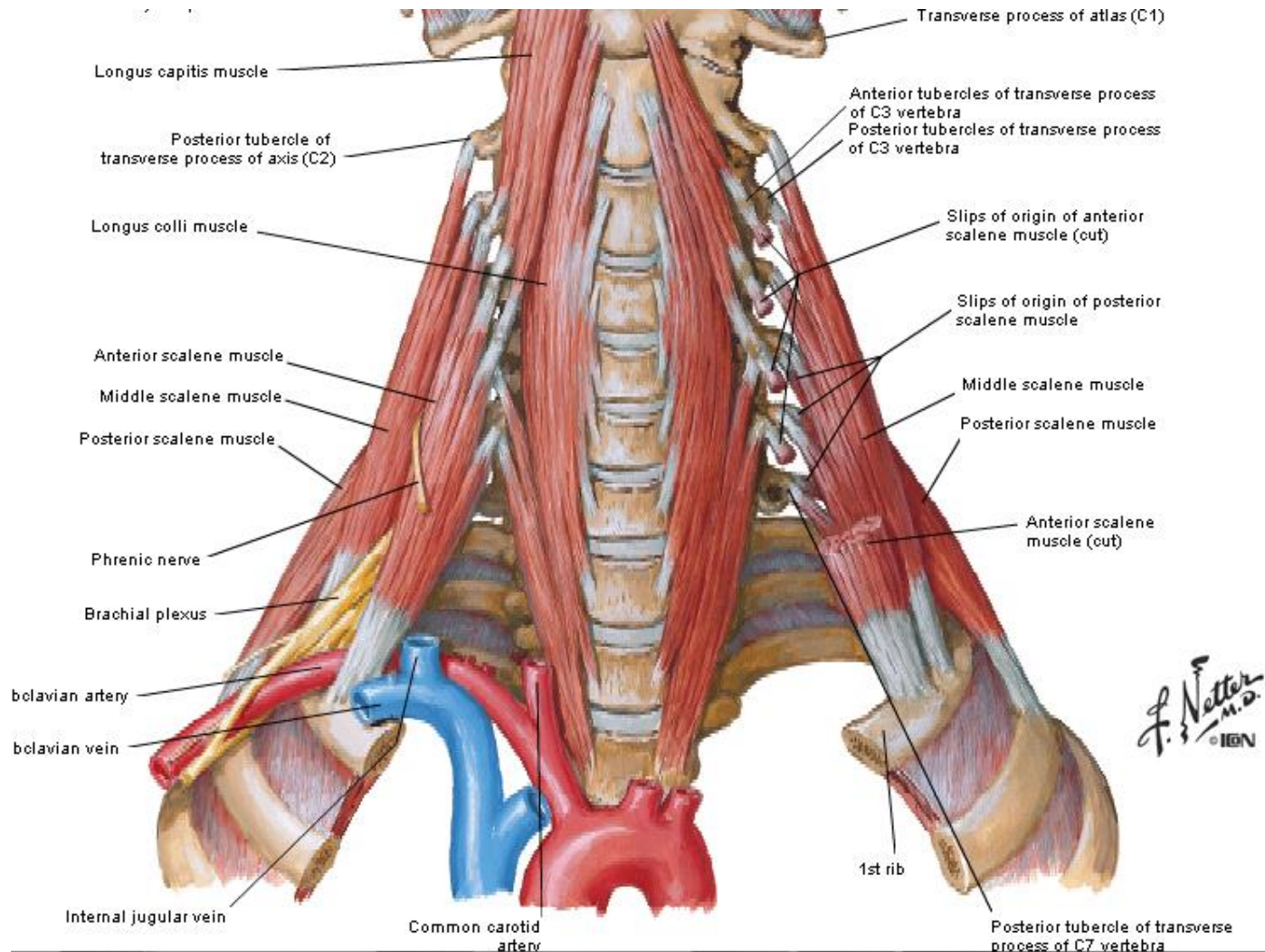
Mm. scaleni

- inervace: nn. cervicales
- funkce:
  - oboustranná kontrakce → flexe krční páteře
  - jednostranná kontrakce → lateroflexe, rotace na opačnou stranu
- zdvihají 1. a 2. žebro (= pomocné nádechové svaly)

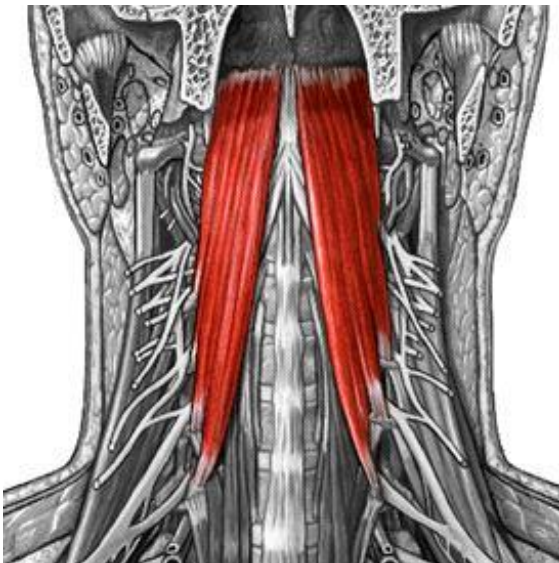

Fissura scalenorum

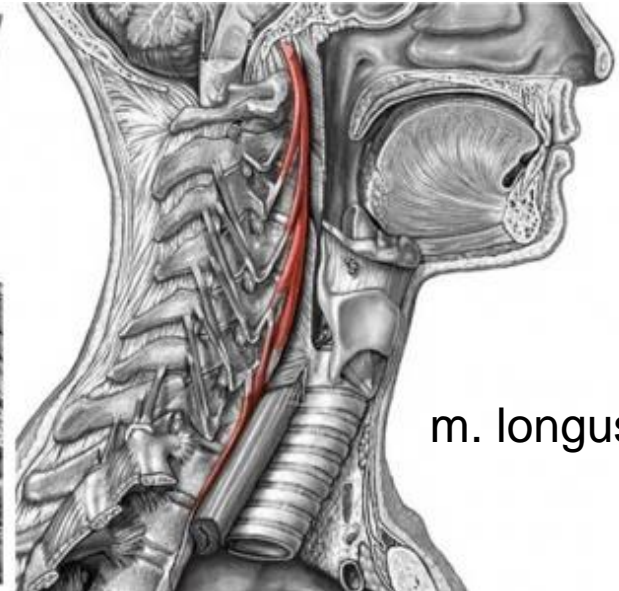
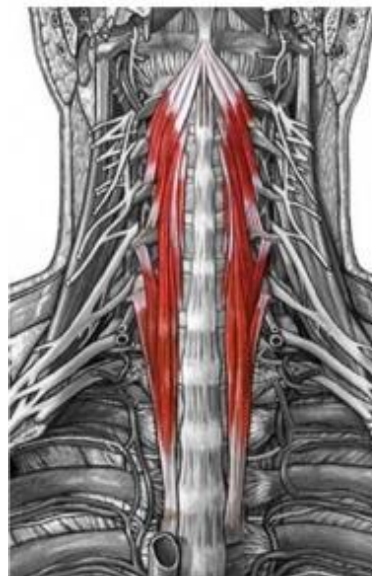

Hluboké krční svaly

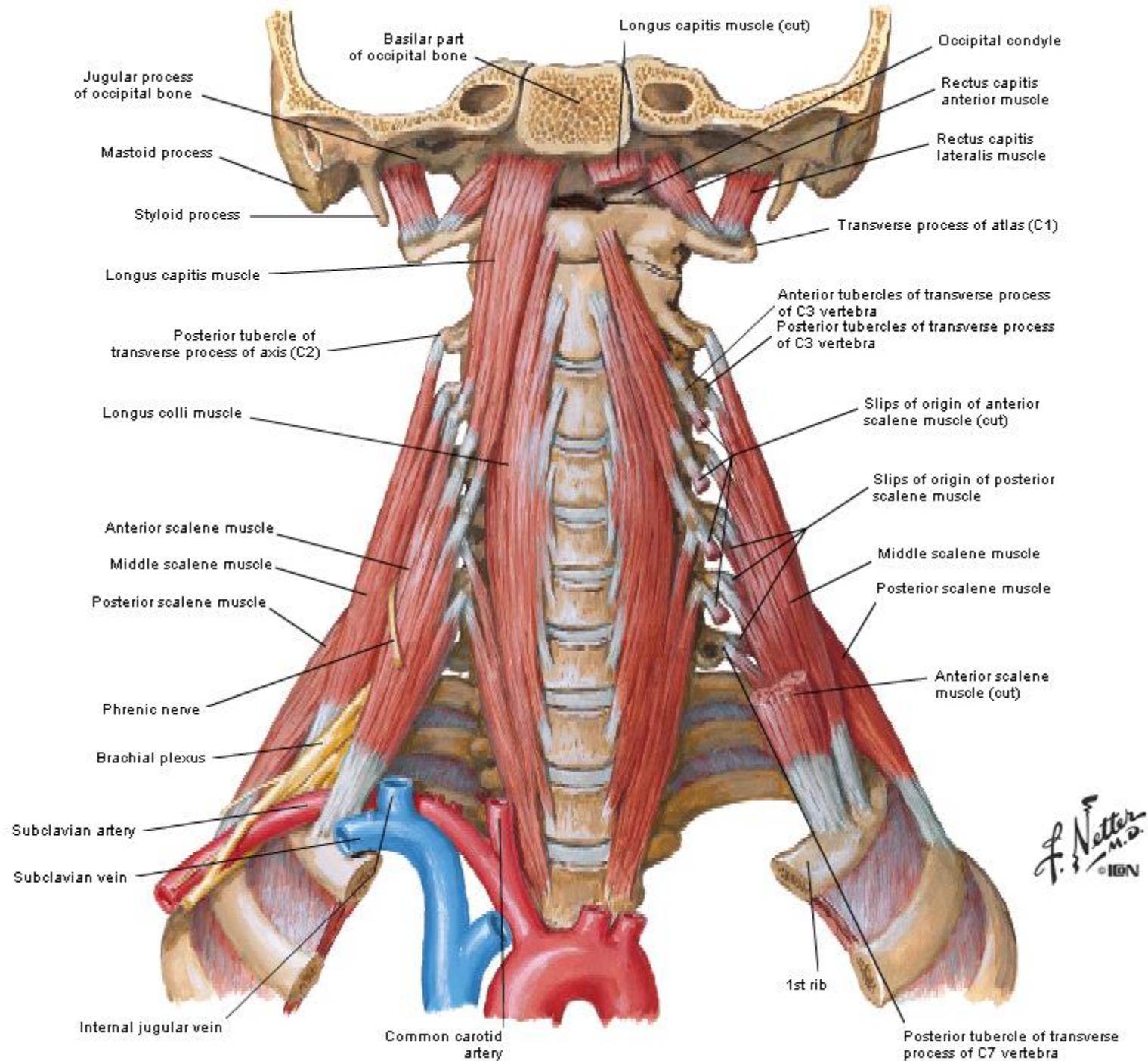
- m. longus capitis – C1-3
- m. longus colli – C2-6
- m. rectus capitis anterior – C1
- m. rectus capitis lateralis – C1
- *pohyby hlavy a krční páteře*

m. longus capitis

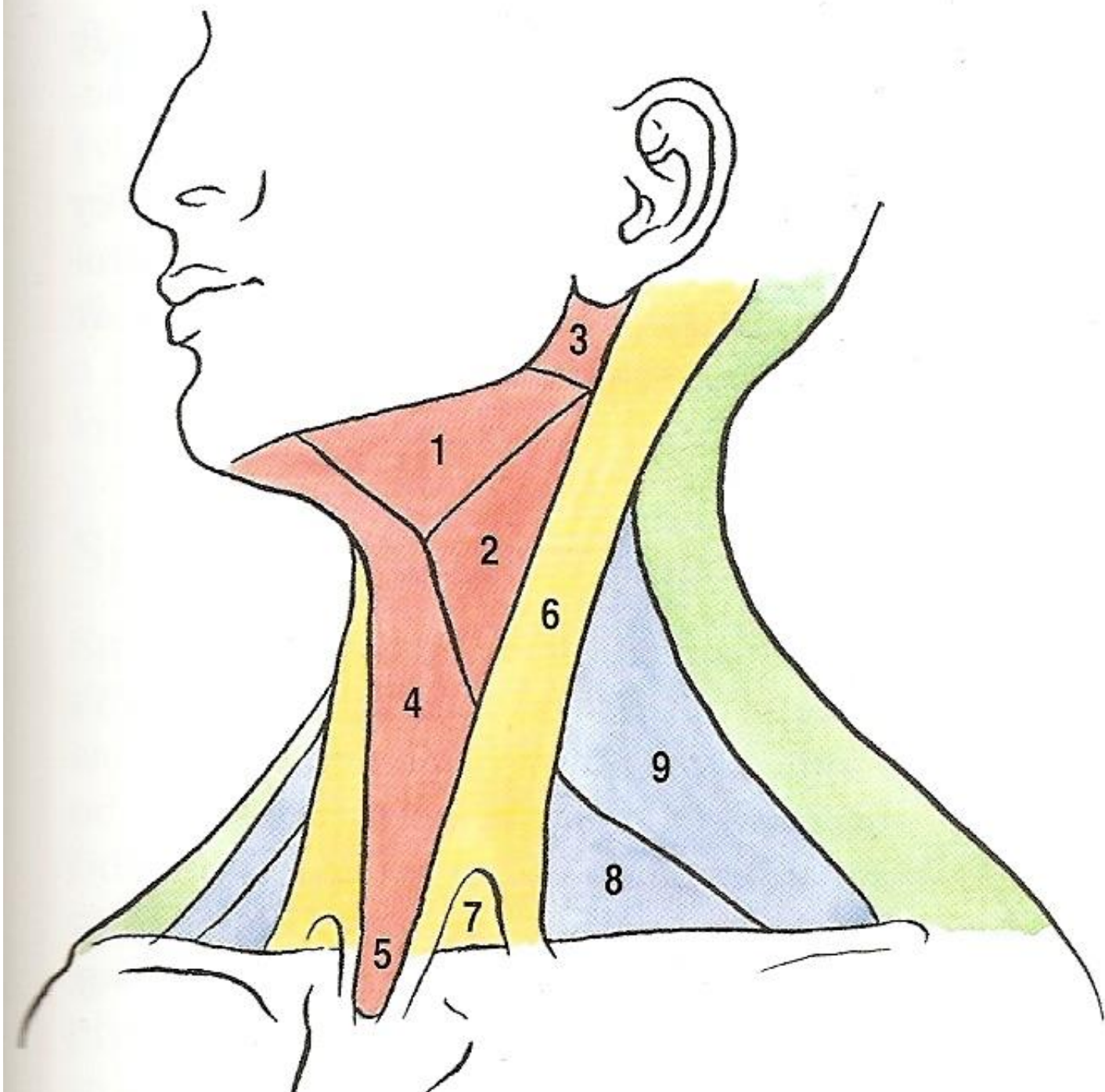

m. longus colli

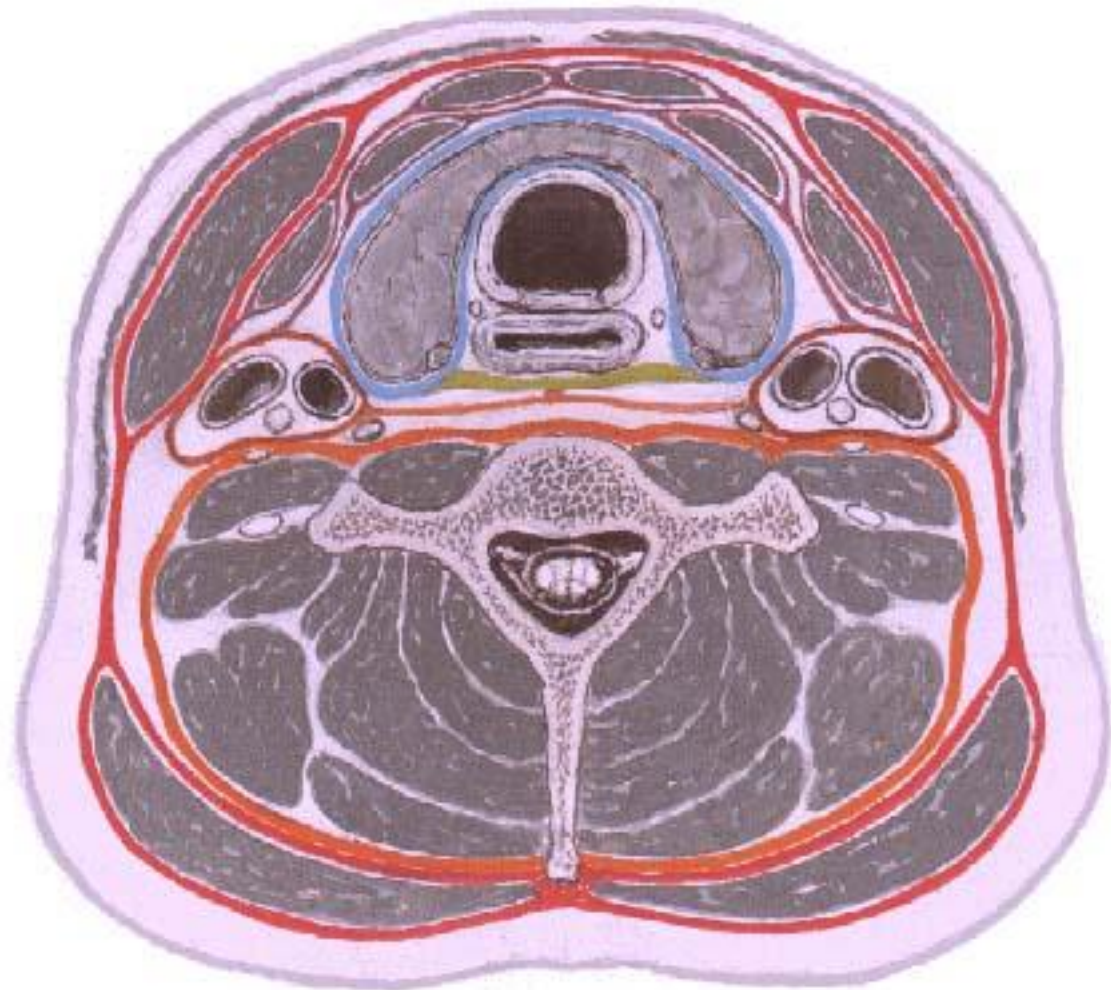
Trojúhelníky na krku

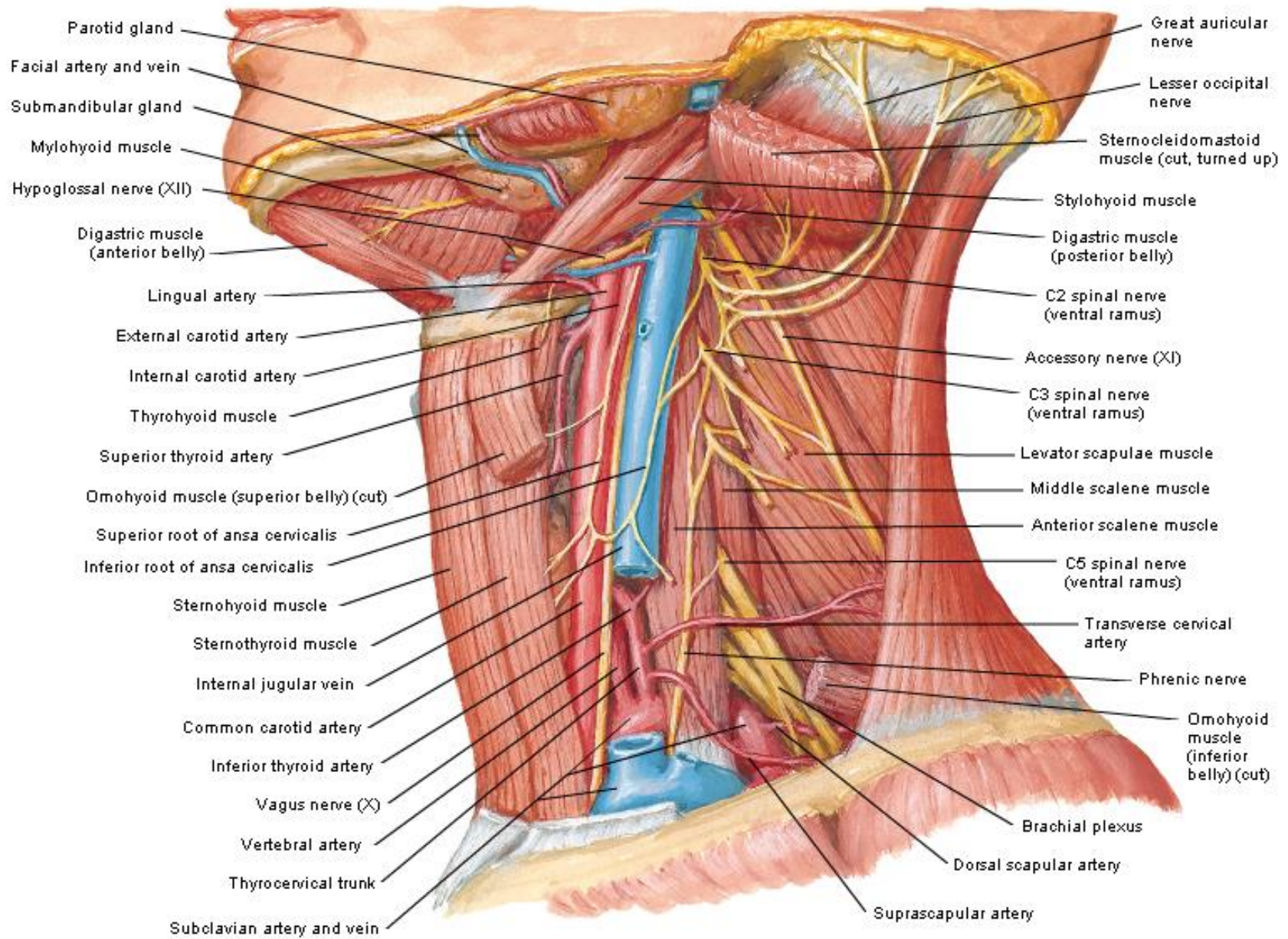
- regio colli anterior
  - trigonum submandibulare
  - trigonum submentale
  - trigonum caroticum (*Malgaignei*)
  - trigonum omotracheale = musculare
- regio colli lateralis
  - trigonum omoclaviculare
  - trigonum omotrpezium
  - fossa supraclavicularis minor
  - fissura scalenorum
  - trigonum scalenovertebrale

FASCIA CERVICALIS – 3 listy

- lamina superficialis
- lamina pretrachealis
  - vagina carotica
- lamina prevertebralis

Prostory na krku

- spatium previscerale
- spatium paraviscerale
- spacium retroviscerale

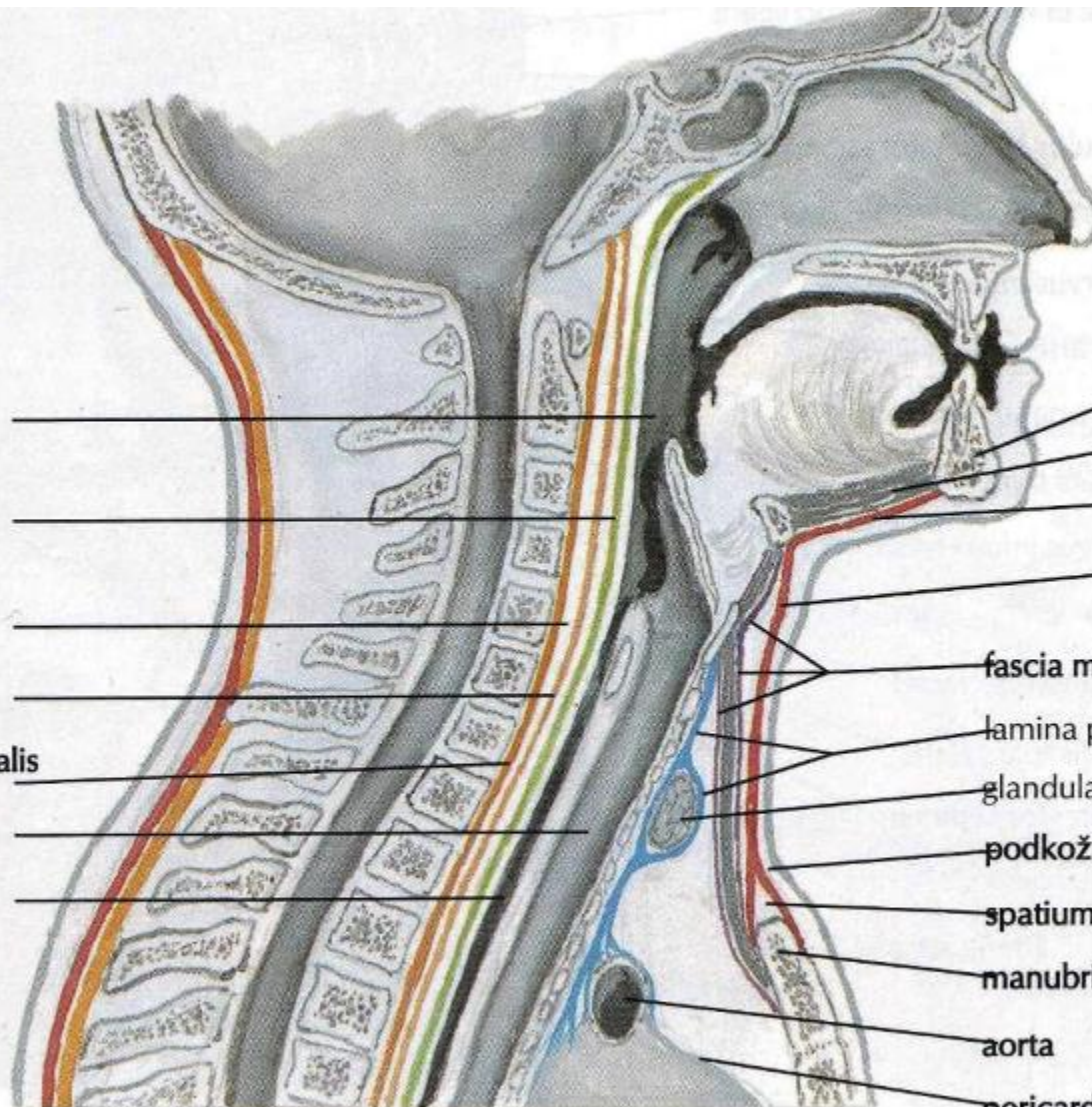
navazuje na ně:

- kraniálně: spatium parapharyngeum
spatium retropharyngeum
- kaudálně: spatium suprasternale
mediastinum superius

Prostory na krku

sagitální řez

pharynx
fascia
buccopharyngea
retrofaryngeální
prostor
fascia alaris
lamina prevertebralis
fasciae cervicalis
trachea
oesophagus

mandibula
musculus geniohyoideus
fascia musculi geniohyoidei
lamina superficialis fasciae
cervicalis
fascia musculi infrahyoidei
lamina pretrachealis fasciae cervicalis
glandula thyroidea
podkožní vazivo
spatium suprasternale
manubrium sterni
aorta
pericardium

Septum styloideum („Riolanova kytice“)

svalová přepážka obalená fasciemi
dělí kraniální část spatium parapharyngeum
na spatium pre- + retrostyloideum

končí přibližně v čáře mezi processus
styloideus a cornu majus ossis hyoidei

- m. stylopharyngeus
- m. styloglossus
- m. stylohyoideus + lig. stylohyoideum
- venter posterior m. digastrici
- m. sternocleidomastoideus

SEPTUM STYLOIDEUM

